

**Valašské muzeum v přírodě
v Rožnově pod Radhoštěm
Národní kulturní památka**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK
2009**

Předkládá: Ing. Vítězslav KOUKAL, CSc., ředitel muzea

Podklady připravili: náměstci útvarů VMP

Zpracoval: Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D.

Rožnov pod Radhoštěm červen 2010

OBSAH

1. Úvod.....	2
2. Organizační struktura	6
3. Poradní orgány ředitele.....	15
4. Etnografický útvar.....	16
5. Provozní útvar.....	34
6. Technický útvar.....	42
7. Ekonomický útvar.....	60
8. Roční zpráva O výsledcích finančních kontrol za rok 2009, dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění.....	64
9. Norské granty	72
10. Spolupráce s jinými institucemi.....	82
11. Závěr.....	85

1. ÚVOD

Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (dále jen VMP) předkládá devátou výroční zprávu o činnosti za rok 2009. Podklady pro její zpracování poskytly jednotlivé útvary muzea dle schválené organizační struktury.

Aktivity vyvíjené VMP během roku 2009 byly zaměřené především na plnění implementačního plánu rozsáhlého projektu (dále jen NG) - z oblasti Finančních mechanismů EHP/Norsko - *Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví*, zahrnující několik dílčích aktivit směřujících k rozšíření nabídky expozic, výstav a dalších typů programů pro laickou a také odbornou veřejnost. Rok 2009 byl významný především otevřením dalších nových expozic v areálu Valašské dědiny, která v rámci plnění NG byla prvním doplněným areálem v rámci řešení celého projektu. Celkem bylo do provozně – návštěvnického užívání předáno 5 nových expozic. Nové expozice svou obsahovou náplní odpovídají oběma prioritám programu:

- Usedlost formana z Velkých Karlovic - Jezerného (transfer originálu objektu v rámci areálu);
- Rolnická usedlost čp. 60 z Nového Hrozenkova (transfer originálu objektu v rámci areálu);
- Evangelický toleranční kostel z Huslenek (kopie);
- Hospoda s kupeckým krámem a ledovnou ze Zděchova (kopie);
- Škola z Miloňova (kopie).

Realizace projektu NG si v průběhu roku 2009 vyžádala další rozsáhlé stavební akce v areálu Mlýnské doliny. Etnografickému útvaru byly předány nové zkolaudované objekty, ve kterých probíhala postupná instalace nových expozic na základě realizovaných etnograficko-historických studií a z nich vyplývajících libret a scénářů. Areál byl obohacen o další významné objekty:

- Zvonice z Horní Lidče (transfer originálu objektu v rámci VMP)
- Rolnická usedlost lesního dělníka z Trojanovic (kopie)
- Kovárna z Horní Lidče (kopie)
- Stodola Tomkova mlýna z Velkých Karlovic (kopie)

Během naplňování cílů projektu NG byly také v roce 2009 kladeny vysoké nároky na odborné zajištění prací a činností souvisejících s realizací dílčích aktivit projektu (terénní dokumentace, analýza stavebního archivu, výzkumně-dokumentační úkoly směřující k tvorbě podkladových materiálů a scénářů pro nové expozice, revitalizace a dohled nad prováděním tradičních technologií atd.).

Provozní útvar se soustředil, navzdory personálním problémům na kvalitní zajištění služeb návštěvníkům a propagace programů muzea. V průběhu roku 2009 navštívilo Valašské muzeum v přírodě celkem 260 004 návštěvníků, což je o 10689 méně než v roce 2008. Oproti stejnému období loňského roku byl

zaznamenán pokles o 3,95 %. Nejvíce navštěvovaným areálem bylo Dřevěné městečko, kde se odehrávala také většina kulturních akcí. Navzdory této konkurenci byl zaznamenán až 200% nárůst návštěvnosti v areálu Valašská dědina, která návštěvníkům na začátku hlavní sezóny (1. 5. 2009) nabídla další nové expozice realizované v rámci NG.

Rok 2009 byl pro VMP pokračujícím mezníkem v oblasti péče o sbírkový fond VMP. V průběhu roku proběhla celková rekonstrukce 2. – 4. NP, kde se nachází Centrální depozitář VMP. Jednotlivá patra prošla celkovou sanací zdiva, výměnou inženýrských sítí, novými provozními rozvody intranetu – centrální server pro sbírkotvornou činnost, snížením světelnosti v jednotlivých místnostech (eliminace počtu oken v místnosti), vybavením systémem ochrany, včetně zázemí pro kurátory jednotlivých sbírek – sociální zařízení a pracovny.

Také v oblasti rozvoje expozic byl rok 2009 velice úspěšný (mimo NG). V areálu Valašská dědina byla zpřístupněna nová expozice v objektu Fojtství z Lidečka, která nahradila původní – školství z poloviny 19. století. Dále z důvodů zkvalitňování služeb návštěvníkům v součinnosti s ochranou a péčí o sbírkový fond VMP, byly zpřístupněny veřejnosti původní nevyhovující depozitní prostory v objektu Štramberské stodůlky, ve kterých prezentujeme na základě terénního výzkumu ze 70. let 20. století problematiku skladování steliva a zemědělského nářadí.

Velký důraz je v odborné práci kladen na prezentaci jevů lidové kultury hmotné i duchovní. Již od počátku existence muzea se staly folklórní pořady a později festivaly s mezinárodní účastí trvalou součástí programové nabídky. Od počátku poslední čtvrtiny 20. století jsou do programového kalendáře s velkým úspěchem zařazovány tituly, přibližující archaické způsoby rolnické práce, řemesla, domácí práce. Od počátku 90. let 20. století se v areálu Dřevěné městečko pravidelně konají tvůrčí setkání současných lidových tvůrců, znalců tradičních řemesel, vyšivaček, řezbářů apod.

Prostředí muzea v přírodě je pro konání takových pořadů mimořádně vhodné a tuto skutečnost oceňují jak odborníci, tak laická veřejnost. Ročně připraví muzeum minimálně 60 programových titulů a 4 folklórní festivaly (Rožnovská Valaška, Rožnovské slavnosti, Jánošíkův dukát a Romská píseň). Díky bohaté nabídce doprovodných pořadů a inovacím expozic si muzeum udržuje dlouhodobě přední místo mezi muzei České republiky v počtu návštěvníků.

Vysoká odborná úroveň muzea, jeho dílčích organizačních složek a jednotlivých pracovníků se odráží v členství v prestižních odborných sdruženích i podílem na významných odborných aktivitách v rámci České republiky, Evropy a celého světa. Muzeum se podílí na naplňování zásadního dokumentu Koncepce účinnější podpory o tradiční lidovou kulturu, schválenou vládou České republiky z 11. června 2003, který vychází z programu UNESCO. V rámci programu, navazujícího na koncepci, Valašské

muzeum v přírodě vyhledává tradiční řemeslníky, dokumentuje jejich práci, užité postupy i výsledky a na základě shromážděných dat zpracovává nominace řemeslníků na prestižní ocenění Nositel tradice lidových řemesel (česká varianta programu UNESCO Živoucí lidské poklady). Jedním z oceněných Nositelů tradice lidových řemesel, které vyznamenává ministr kultury ČR, je také pracovník VMP pan Josef Kopčan v oblasti tesařství a sekernictví.

Základem odborné práce jsou již dříve realizované dílčí etnografické a stavebně historické výzkumy a dokumentace, zaměřené na lidovou architekturu na území výskytu roubeného domu karpatského typu na Moravě a ve Slezsku. Pravidelně je rozšiřován archiv stavebně technické dokumentace o technickou dokumentaci, která dále slouží jako východisko pro výběr objektů umístěných v expozičních areálech.

Bohužel i ve světle těchto skutečností VMP neobhájilo post – místo vědecko-výzkumné instituce. Tento velký neúspěch a můžeme říci také nedostatek může mít v budoucnu pro VMP, jako nositele základů etnografie pro muzea v přírodě v ČR a SR, základů prezentační činnosti, základů programových formátů, metodik a koncepcí terénních výzkumů a neposlední řadě základů pojmosloví sbírek, negativní následky v podobě získávání finančních prostředků pro toliko potřebný výzkum a vývoj v etnografické oblasti Moravského Valašska.

Sbírková, výzkumná a dokumentační činnost se odvíjela v souvislosti s realizací několika grantových a vědecko-výzkumných projektů. Na základě „Koncepce dokumentace a evidence hmotného a nehmotného kulturního dědictví v digitální podobě“ byly v průběhu roku 2009 digitalizovány sbírky v požadovaném množství stanoveném pro tento rok.

V oblasti mezinárodní spolupráce je nutno zdůraznit zahájení spolupráce s Ruskou federací – Národní park Kenozero (Archangelská oblast), kde VMP jako hlavní zahraniční partner poskytuje metodickou pomoc v oblasti:

- ochrany hmotného a nehmotného kulturního dědictví;
- způsobů ochrany, rekonstrukcí tradiční lidové architektury;
- prezentace hmotného a nehmotného kulturního dědictví
 - o formy prezentace
 - o programové formáty a jejich náplň

Současně s tímto probíhají pravidelné workshopy s partnerským muzeem v Norském království – Maihaugen (Lillehammer).

Trvalým problémem zůstává soukromé vlastnictví a havarijní stav vodního náhonu, který prochází areálem muzea a přiléhá těsně k objektu Sušák. Je pro prezentační činnost muzea velmi důležitý, ale soukromý vlastník nereflktuje na nabídku odkoupení vlastnických práv.

Přes naznačenou problematiku jednotlivých stanovených úkolů, které budou podrobně popsány v jednotlivých kapitolách výroční zprávy, byl rok 2009 obdobím náročných úkolů, které se podařilo díky mimořádné obětavosti a invenci všech pracovníků splnit s velmi dobrým výsledkem. Ani přes tento pozitivní přínos se muselo VMP potýkat s omezenými prostředky především na opravy a náročnou údržbu roubených památek lidového stavitelství a jejich dalšího uchování pro budoucí generace.

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A PERSONÁLNÍ AGENDA

Personální struktura VMP nezaznamenala výrazných změn oproti roku 2008. Počet pracovníků muzea, určený MK ČR jako závazný ukazatel, byl ke dni 31. 12. 2009 - 126 stálých pracovníků . Celkový počet přepočtených pracovních úvazků činil za uvedený rok 126 zaměstnanců.

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví – stav k 31. 12. 2009:

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
do 20 let	1		1	0,79
21-30 let	11	8	19	15,08
31-40 let	10	13	23	18,25
41-50 let	18	15	33	26,19
51-60 let	22	15	37	29,37
61let a více	13		13	10,32
Celkem	75	51	126	100
%	59,52	40,48	100	x

27 zaměstnanců je vysokoškolsky vzdělaných, 4 mají základní vzdělání, vyučeno je 46 zaměstnanců, 49 zaměstnanců má střední odborné a úplné odborné vzdělání.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Na základě čl. VIII. Zřizovací listiny Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm pod č.j. 17.469/2000 vydané Ministerstvem kultury ČR v prosinci 2000 a Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 3/1996 ze dne 14. 3. 1996, byl pro rok 2009 platný Organizační řád VMP ze dne 1. 1. 2009 jakožto základní organizační norma, která upravuje vnitřní organizaci Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a jeho základní organizační členění.

Právní a hospodářské poslání

1. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (dále jen "VMP") je státní příspěvkovou organizací, vystupující v právních vztazích svým jménem a nesoucí odpovědnost z těchto vztahů plynoucí. S účinností od 1. 1. 1991 vykonává funkci zřizovatele Ministerstvo kultury ČR (dále jen "MK ČR").
2. VMP má sídlo v Rožnově pod Radhoštěm, Palackého 147, PSČ 756 61. Českým statistickým úřadem VMP bylo přiděleno identifikační číslo organizace 00098604, oblast působnosti Česká republika a DIČO CZ00098604
3. VMP má příslušnost hospodařit ke svěřenému movitému a nemovitému majetku, jehož vlastníkem je stát, přičemž tohoto majetku využívá ke své činnosti a plnění úkolů.
4. VMP při plnění funkcí státu a dalších úkolů v rámci stanoveného předmětu činnosti hospodaří s movitým a nemovitým majetkem České republiky za podmínek stanovených právními předpisy o ochraně sbírek muzejní povahy a o majetku České republiky.
5. VMP se při své činnosti řídí právními předpisy právního řádu České republiky, podzákonnými předpisy zřizovatele a dokumentem „Přehled stanovených úkolů“. Finanční hospodaření VMP se řídí právními a dalšími předpisy pro finanční hospodaření příspěvkových organizací státu a stanoveným finančním vztahem mezi zřizovatelem a VMP.
6. Areál VMP byl nařízením vlády č. 262/1995 Sb., ve znění pozdějších změn a doplňků prohlášen za Národní kulturní památku.

Hlavní úkoly VMP

1. VMP shromažďuje sbírku nemovitých i movitých dokladů k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidové architektury z moravských a slezských regionů, v nichž se rozšířil roubený dům karpatského typu. Chová původní plemena hospodářských zvířat a pěstuje původní odrůdy zemědělských plodin. Dokumentuje život a kulturu krajanů, pocházejících ze sledovaného území a žijících v zahraničí. Vede genealogickou kartotéku rodů, pocházejících z regionu Moravského

Valašska. Sbírku tvoří na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkotvorné činnosti.

2. Spravuje odbornou knihovnu a sbírku dokumentů archivní povahy, filmotéku, videotéku a fotografický archiv.
3. Sbírku spravuje podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů ve znění pozdějších změn a doplňků. (dále jen „zákon o ochraně sbírek“)
4. Ke sbírkovým předmětům pořizuje odbornou dokumentaci písemnou a podle potřeby i obrazovou, případně zvukovou.
5. Sbírkové předměty odborně zpracovává a vytěžuje z nich poznatky o vývoji přírody a společnosti.
6. Provádí vědecký výzkum prostředí, z něhož sbírkové předměty získává.
7. Sbírkové předměty, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic specifických pro muzea v přírodě s využitím krajinných prvků a rekonstrukcí přírodního prostředí, a prostřednictvím dlouhodobých i krátkodobých výstav, vlastní publikační a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturně-výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost, speciálně pak zejména dětem a mládeži, seniorům a handicapovaným občanům.
8. Zapůjčuje sbírkové předměty do expozic a na výstavy pořádané jinými subjekty v České republice i v zahraničí nebo za účelem jejich vědeckého zkoumání nebo preparování, konzervování a restaurování za předpokladu, že je zajištěna jejich bezpečnost a ochrana ve smyslu zákona o ochraně sbírek. Umožňuje studium svých sbírek badatelům za podmínek stanovených zákonem o ochraně sbírek a badatelským řádem, který samo vydá.
9. Vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace, audio a video nahrávky, CD-ROM a vyměňuje je s domácími i zahraničními institucemi.
10. Pořádá samostatně nebo ve spolupráci s jinými právníckými nebo fyzickými osobami odborné konference, sympózia a semináře, vztahující se k předmětu činnosti.
11. Pořádá kulturní a vzdělávací programy, přehlídky a festivaly vyplývající z předmětu činnosti (hudební, divadelní, literární, filmové a multimediální), zejména ukázky tradičních řemesel, lidové výroby a pořady folklórní.

12. Vstupuje do profesních sdružení tuzemských i zahraničních za účelem koordinace odborné činnosti.
13. Spolupracuje se zájmovými sdruženími a vědeckými společnostmi, zejména s Valašským muzejním a národopisným spolkem v Rožnově pod Radhoštěm.
14. Provádí metodickou a poradenskou činnost pro muzea v přírodě v České republice.
15. Na základě pověření Ministerstva kultury České republiky vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty ve znění pozdějších změn a doplňků.
16. V oboru své činnosti spolupracuje s tuzemskými i zahraničními partnery, zvláště s AEOM a s AIMA, kde vykonává funkci generálního sekretariátu.
17. Poskytuje genealogické poradenství ve zvlášť tomu zřízeném subjektu Genealogickém centru Valaška.
18. Ve smyslu přílohy č. 5 vyhlášky Ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon o ochraně sbírek poskytuje odbornou pomoc a služby vlastníkům sbírek muzejní povahy.
19. Vykonává ostatní činnosti vyplývající z předmětu činnosti a ve vztahu k zajištění provozu veřejně přístupných prostor.
20. VMP plní další úkoly, které v rámci vymezení základního účelu muzea a předmětu hlavní činnosti stanoví zřizovatel.

Vnitřní organizace a řízení

Pracoviště VMP

- Expoziční areál Dřevěné městečko včetně provozních a hospodářských staveb využívaných pro zajištění návštěvnického provozu;
- Expoziční areál Mlýnská dolina včetně provozního zázemí;
- Expoziční areál Valašská dědina včetně provozního zázemí pro návštěvníky a činnosti zemědělského oddělení
- Expoziční objekt Sušák s areálem Vozovny z Ostravice
- Budova ředitelství, KD 1 a 2, stavební dvůr s dílnami, garážemi, sklady a pilou
- Objekty mimo hranice VMP sloužící jako pracoviště, dílny a depozitáře:
 - o obytný dům Palackého ul. č.p. 484 (Wilk) – detašované pracoviště Oddělení dokumentace

- o obytný dům Palackého ul. (Jůva) – detašované pracoviště Oddělení dokumentace – Knihovna VMP, správa ÚLUV
- o obytný dům Čechova ul. (Jaroňkova galerie) – v rekonstrukci (budoucí pracoviště Dokumentačního oddělení)
- Depozitní hala I a II
- Objekt a pozemek Ústřední depozitář a Oddělení péče o sbírky Frenštát pod Radhoštěm, Rožnovská ulice, č.p. 1408
- Areál Pusteven v k.ú. Prostřední Bečva
- Pozemky zapsané na LV č. 475 v k.ú. Rožnov p/R, na LV č.216 v k.ú. Tylovice, na LV č.1392 v k.ú. Prostřední Bečva, na LV č. 895 v k.ú. Horní Bečva, a pozemky na LV č.5572 v k.ú. Frenštát p/R

Organizační struktura

1. Útvar ředitele
 - sekretariát
 - interní audit
 - řidiči

2. Etnografický útvar
 - oddělení výzkumu a sbírkových fondů,
 - oddělení dokumentace
 - oddělení péče o sbírky,
 - zemědělské oddělení.

3. Provozní útvar
 - oddělení služeb návštěvníkům, ostrahy a hospodářské správy,
 - propagační, produkční a programové oddělení,
 - oddělení ostrahy muzea, odpady,
 - správce počítačové sítě.

4. Ekonomický útvar
 - ekonomické oddělení
 - prodejna LUV.

5. Technický útvar
 - oddělení obnovy památek a údržby,
 - oddělení stavebně technické dokumentace, energetiky, BOZP, PO, CO a majetkové správy,
 - oddělení stolařské výroby,
 - oddělení autodopravy (mimo řidiče).

Náměstek pro odbornou činnost řídí etnografický útvar, připravuje a předkládá návrhy na dlouhodobé a střednědobé programy v oblasti výzkumu, akvizice sbírek, sbírkové dokumentace, správy a ochrany sbírkových souborů a kvalifikované péče o ně, expoziční a výstavní prezentace, případně další formy odborné prezentace (vědecké články, konference apod.). Koordinuje práci odborných oddělení a spolupráci útvaru na řešení celomuzejních projektů. Navrhuje programy spolupráce s jinými institucemi, odbornými sdruženími, redakcemi a dalšími subjekty. Odpovídá za kvalitní a aktuálním potřebám odpovídající práci knihovny včetně informačních služeb pro muzea v přírodě, ISO a Genealogického centra Valašska. Navrhuje koncepci odborných tiskovin muzea a zodpovídá za jejich obsahovou stránku. Zpracovává a garantuje úroveň žádostí o granty, zpracovává výkazy o odborné činnosti VMP, výroční zprávy a další materiály, v jejichž obsahu se uplatňuje odborný potenciál útvaru a VMP. Zastupuje zájmy VMP na základě pověření ředitele. Organizuje a koordinuje práce vedoucích odborných oddělení, formuje jejich plány činnosti a kontroluje kvalitu odvedené práce.

Technický náměstek řídí technické záležitosti VMP, zejména zabezpečuje činnost provádění stavebních a rekonstrukčních a restaurátorských prací, a to jak na stavbách lidové architektury, tak na objektech provozního charakteru, provoz a revize energetických center, revize hasících přístrojů, požárních hydrantů, dalších vyhrazených technických zařízení a zabezpečuje další související úkoly. Podílí se na výběru staveb lidové roubené architektury v terénu, jejich zaměrování, vypracovávání stavebně technické projektové dokumentace dle platných norem, předpisů a památkářského zákona, zpracovává a posuzuje projekty staveb, návrhy na rozšíření, změny a rekonstrukce. Organizuje provádění stavebních a kolaudačních řízení. Organizuje a kontroluje plnění povinností vyplývajících z předpisů a norem v oblasti BOZP, PO, CO a majetkové správy. Zajišťuje technické zabezpečení při programech národopisného léta. Sleduje právní předpisy vztahující se k činností úseku a zajišťuje a kontroluje jejich uplatňování v podmínkách VMP

a podle potřeby zpracovává návrhy navazujících interních směrnic. Organizuje přípravu a realizaci schválených projektových akcí, spoluorganizuje přípravu investičních záměrů, grantů, realizaci a jejich vyúčtování pro MK ČR a jiné organizace, podílí se na investiční výstavbě ve VMP, pokud si toto nevyhradí v konkrétním případě ředitel VMP. Zajišťuje péči o základní fondy, zejména provádění potřebných oprav a pravidelné údržby.

Ekonomický náměstek řídí ekonomické oddělení - tvorbu nezbytných finančních i jiných plánů a vyhodnocuje jejich plnění. Spolupodílí se na prognózách, průběžném vyhodnocování a efektivním řešení rozhodující finanční, úvěrové, mzdové a personální politiky VMP. Řídí inventarizaci majetku a závazků VMP. Zabezpečuje účetnictví ve VMP v souladu s požadavky příslušných předpisů. Spolupracuje při tvorbě kolektivní smlouvy, sleduje plnění přijatých závazků v ekonomické a personální oblasti. Navrhuje řediteli ekonomicky výhodnou a věcně potřebnou spolupráci s peněžními ústavami a pojišťovnami. Kontroluje včasné a řádné uzavírání dohod o hmotné odpovědnosti. Je odpovědný za správnost finanční uzávěrky příslušného roku a řádné zdanění. Zabezpečuje skladové hospodářství a jeho evidenci v souladu se závaznými předpisy a udržuje materiálové zásoby na úrovni odpovídající potřebám a záměrům VMP. Uzavírá a kontroluje smlouvy na krátkodobé a dlouhodobé pronájmy objektů.

Provozní náměstek sleduje právní předpisy vztahující se k činnostem oddělení, zajišťuje a kontroluje jejich uplatňování v podmínkách VMP a podle potřeby zpracovává návrhy navazujících interních směrnic. Odpovídá za zaměstnance obsluhy signalizačního zařízení. Sleduje vývoj návštěvnosti a navrhuje opatření vedoucí ke zlepšení služeb návštěvníkům, čistoty a vybavení areálů z hlediska zlepšení péče o hosty, stravovací služby atd. Řídí produkční a programové oddělení, odpovídá za realizaci programů a pořadů Valašského roku. Je odpovědný za realizaci a včasné uzavření smluv

s účinkujícími. Respektuje rozpočtové částky na jednotlivé pořady VR. Svolává pravidelné porady režisérů programů a tím zajišťuje bezproblémový průběh pořadů a akcí VMP. Respektuje veškeré zákony související s produkční a programovou činností včetně odvodů autorských práv a vnitřních směrnic VMP. Plní úkoly zadané Směrnicí pro režiséry VMP k realizaci programů Valašského roku. Vede a zajišťuje rezervace Janíkovy stodoly, odpovídá za zpracování kalkulace za její pronájmy a vede příslušnou dokumentaci. Podílí se na vytváření koncepce VMP a na řešení dlouhodobých úkolů, nese odpovědnost za granty, které byly VMP přiděleny a na základě podkladů odborných útvarů připravuje žádosti nové. Dbá na jejich dohodnuté čerpání a o veškerou administrativu, která s čerpáním grantů souvisí. Sleduje právní předpisy vztahující se k činnostem v rámci grantů a kontroluje jejich uplatňování v podmínkách VMP, zvláště při uzavírání smluv a u výběrových řízení.

PERSONÁLNÍ AGENDA

Etnografický útvar

- od ledna 2009 byl přijat, na základě navýšení personálních kapacit (trvalá udržitelnost výstupů z NG), na místo konzervátora pan Bc. Martin Knápek;
- k 30. dubnu ukončil pracovní poměr (odchod do důchodu) pan František Hoferek zaměstnanec zemědělského oddělení (krmič), na jeho místo byl k 1. květnu 2009 přijat pan Jan Šimčík;
- v červenci 2009 byla přijata, na základě navýšení personálních kapacit (trvalá udržitelnost výstupů z NG), na místo konzervátorky slečna Mgr. Gabriela Obroučková;
- od 6. května byl ze zdravotních důvodů přesunut na Provozní útvar – oddělení ostrahy muzea – pan Karel Matocha (Oddělení dokumentace – fotograf);
- k 1. červnu nastoupil na uvolněné místo fotografa pan Ctimír Štrunc;
- k 31. červnu odešla na mateřskou dovolenou vedoucí oddělení výzkumu a sbírkových fondů – paní Mgr. Lenka Drápalová. Na její místo byla přijata (zástup za mateřskou) sl. Mgr. Eva Románková;
- k 30. červnu ukončil pracovní poměr (odchod do důchodu) pan František Trčka zaměstnanec zemědělského oddělení (krmič), na jeho místo byla k 1. srpnu 2009 přijata paní Zdeňka Nováková

Technický útvar

- dne 4. února došlo k úmrtí dlouholetého pracovníka VMP, pana Vlastimila Rašky, který pracoval jako vedoucí dílny LUV. V této funkci jej zastupoval pan Antonín Křenek, pracovník stolárny;
- od 1. května nastoupil pan Ján Halko jako nový vedoucí dílny LUV. Byl vybrán výběrovým řízením jako nejvhodnější uchazeč;
- ke dni 12. května byl ukončen pracovní poměr s pracovníkem Oddělení obnovy památek Miroslavem Krhůtkem;
- ke dni 21. srpna odešel pan Václav Vičan ze zdravotních důvodů na předčasný invalidní důchod. Pracoval na Oddělení obnovy památek jako elektrikář;
- ke dni 1. září nahradil pana Vičana nový elektrikář pan Radomír Maléř;
- k 1. říjnu nastoupil pan Jiří Ptáček na Oddělení obnovy památek, kde pracuje jako strojník kolového rýpadla a traktoru;
- k 21. říjnu ukončil pracovní poměr odchodem na předčasný důchod dlouholetý pracovník VMP pan Josef Polášek, který pracoval jako tesař na Oddělení obnovy památek;
- ke dni 31. prosince odešli na důchod dva dlouholetí pracovníci Oddělení obnovy památek pan Ladislav Vítek, traktorista a zedník, a pan František Šmajstrla, katrlista, brusič a údržbář.

Provozní útvar

- s účinností od 1. 1. 2009 byl vytvořen a do organizační struktury začleněn Provozní útvar (vznikl rozdělením Provozně – ekonomického útvaru);
- náměstkem útvaru se stal původní náměstek Provozně-Ekonomického útvaru RNDr. Václav Mikušek.
- **oddělení propagace, produkce a programů**
 - o Po odchodu Pavlíny Poláškové, DiS. na mateřskou dovolenou nastoupil na pracoviště propagace na zástup Bc. Přemysl Halamíček;
 - o Vedením oddělení byl pověřen PhDr. Radek Hasalík;
 - o Do tohoto oddělení byl zařazen také samostatný pracovník Zdeněk Jandík, který má na starosti technický provoz Janíkovy stodoly;
 - o Od 1.října byla převedena Mgr. Marie Pítrová do Etnografického útvaru;
- **oddělení služeb návštěvníkům**

Na oddělení služeb pracovali do 30. 9. 2009 čtyři průvodci ve stálém pracovním poměru, od 1.10.2009 byl tento stav snížen na tři (v rámci úspory pracovních sil nebyla prodloužena pracovní smlouva brigádnici Marii Taichlové);

- oddělení ostrahy muzea

- o Od ledna byl jmenován do funkce vedoucího oddělení Zdeněk Miklík, který vystřídal v této funkci Janu Romanovou;
- o Z důvodu nemoci ukončil v květnu pracovní poměr pracovník ostrahy p. Prášek.
- o Po dlouhodobé nemoci byl z důvodu nenastoupení do zaměstnání rozváznán ke konci srpna pracovní poměr s Jiřím Orlovským. Na jeho místo byl přijat Vladimír Jurášek. Vzhledem k déletrvající nemoci tří pracovníků byla na výpomoc přijata na poloviční úvazek Hana Měrková.
- o V lednu 2009 vzniklo oddělené pracoviště monitoringu a ostrahy v objektu Centrálního depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm. Prvními zaměstnanci byli Jiří Holzer, Pavel Holešínský a paní Marcela Tomášová. Od prvního dubna byl po dohodě přerušen pracovní poměr P. Holešínskému. Na jeho místo nastoupil Martin Růčka. Od 6.května byl na pracoviště Frenštát přeřazen Karel Matocha (ze zdravotních důvodů přesunut z Etnografického útvaru – oddělení dokumentace).
- o Dne 1.6.2009 nastoupil zpět P. Holešínský.
- o K 31.8.2009 ukončila pracovní poměr výpovědí Marcela Tomášová.
- o Od 1.9. zajišťují ostrahu objektu ve Frenštátě 4 pracovníci.

Ekonomický útvar

- s účinností od 1. 1. 2009 byl vytvořen a do organizační struktury začleněn Ekonomický útvar (vznikl rozdělením Provozně – ekonomického útvaru);
- náměstkem útvaru se stal současný vedoucí ekonomického oddělení Ing. Petr Jurečka.

Specifičnost provozu VMP, jehož hlavní návštěvnická sezóna spadá do několika letních měsíců a vánočního období, si už tradičně vyžaduje vedle zapojení stálých zaměstnanců také zajištění sezónních pracovníků na místa průvodců, pokladních a demonstrátorů, najímaných na krátkodobé pracovní smlouvy. Hlavním úkolem pro zajištění návštěvnického provozu v době hlavní sezóny bylo jako každoročně obsazení míst průvodců, demonstrátorů, pokladních. Na krátkodobé smlouvy bylo zaměstnáno 45 osob, z toho 25 studentů, 16 důchodců (převážně v areálu VD) a 4 pracovníci v produktivním věku.

Každoroční nábor sezónních průvodců a pracovníků vyžaduje vysoké časové nároky, zvláště přihlédneme-li ke skutečnosti, že se pro optimální zajištění sezóny nedostává pracovníků v produktivním věku. Nejčastější délka pracovního poměru sezónních pracovníků v podobě pětiměsíčního úvazku

nekoresponduje s požadavky ÚP k získání podpory v nezaměstnanosti. Studenti projevují zájem o brigádnickou činnost především pro měsíce červenec a srpen. Stálou skupinu ke spolupráci ochotných osob tak muzeum i nadále nalézá mezi důchodci, mnozí z nich mají navíc zkušenosti s provozem muzea z předešlých let.

Druhou, početně však již méně obsáhlou, skupinu externích spolupracovníků představují pamětníci, řemeslníci, znalci tradičních technologií, kteří se spolupodílejí na obsahové náplni řady prezentačních programů ve všech areálech muzea. Především u některých demonstrátorů, ale také u těchto osob přibližujících tradiční rukodělnou výrobu, se však muzeum potýká se stálým úbytkem pamětníků, kteří bezprostředně zažili alespoň část z přibližované historické reality. S jejich úplným odchodem se bude muset VMP potýkat se stále naléhavější potřebou důkladného školení a získávání trvalejších spolupracovníků, ochotných spolupodílet se na prezentaci života minulých generací.

3. PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE

Celoročně pracovaly poradní orgány ředitele jejichž statuty byly upraveny dle Organizačního řádu muzea, úkolů a cílů jejich činnosti. Členy všech orgánů jsou externí spolupracovníci, specialisté v oborech v muzeu aplikovaných, znalci regionální historie, tradičního stavitelství, památkové péče. Tajemníky komisí jsou pracovníci VMP, jejichž pracovní zařazení souvisí s posláním poradního orgánu.

Poradní orgány tvoří:

1. Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost
2. Rada starších
3. Redakční rada
4. Vědecká rada
5. Výtvarná rada

V roce 2009 se **Poradní sbor pro sbírkovou činnost** sešel celkem pětkrát.

Rada starších zasedala v průběhu roku jedenkrát a na svých jednáních doporučila:

- a) odsouhlasila výtvarný návrh na realizaci náhrobku hudebníka Bedřicha Čuby
- b) zápis 11 osobností do Knihy paměti kraje.

Redakční rada na svých jednáních průběžně schvalovala či připomínkovala odborné příspěvky sborníku *Museum Vivum III. – IV, a V.*, který je nedílnou součástí publikační činnosti VMP od roku 2005.

Pro jednání **Vědecké rady** VMP v březnu a červnu 2009 byla zpracována analýza vývoje areálu Dřevěného městečka Valašského muzea a schváleny návrhy na další dostavbu:

- schválená navržená výstavba tzv. západní fronty areálu Dřevěného městečka.
- schválená navržená výstavba tzv. jižní fronty areálu Dřevěného městečka;
- schválená navržená výstavba tzv. severní fronty areálu Dřevěného městečka;
- schválená navržená výstavba zděné kaple v areálu Valašské dědiny.
- schválená navržená výstavba tzv. farního okrsku areálu Dřevěného městečka.
- schváleno libreto stálé expozice na téma Rožnov lázeňský – život majitelky Hostince u Vašků

4. ETNOGRAFICKÝ ÚTVAR

4.1. PRÁCE SE SBÍRKAMI

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Sbírkotvorná činnost Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm se řídí ustanovenými platných právních předpisů pro činnost muzeí, galerií a ochranu movitého kulturního dědictví (především zákonem č. 122/200 Sb., [Metodickým pokynem Ministerstva kultury k vývozu kulturních statků z celního území Evropských společenství, č.j. 10744/2004](#), a dalšími příslušejícími předpisy – www.mkcr.cz). Na jejich základě VMP vydává koncepci sbírkotvorné činnosti jako svůj vnitřní předpis pro selekci, evidenci, tezuraci a dokumentaci sbírky za účelem uchování projevů tradiční lidové kultury dob minulých.

[Sběrná oblast Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm](#)

Ve Zřizovací listině VMP z roku 2000 je sběrná oblast VMP definována jako území výskytu roubeného domu karpatského typu na Moravě. Z hlediska geografického se jedná o území Moravskoslezských Beskyd, Podbeskydské pahorkatiny a Bílých Karpat. Z hlediska současného územně správního členění zahrnuje převážně kraje Zlínský a Moravskoslezský s částečným přesahem do kraje Olomouckého.

Charakteristika sbírkových fondů Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

Sbírkovou kolekci VMP ve smyslu výše jmenovaných právních předpisů tvoří tři oborové soubory (podsbírky) sbírkových předmětů trojrozměrných, dvourozměrných a nemovitostí. K 31.12.2009 bylo evidováno celkově ve všech třech podsbírkách 128 926 inventárních čísel

- Podsírka etnografická
- Podsírka tiskoviny a písemnosti
- Podsírka dokumentace muzea v přírodě
- **podsbírka etnografická** – sbírka pokrývá původní sběrnou oblast VMP – etnografický region Moravské Valašsko s málo obsáhlými přesahy do etnografických regionů Těšínsko a Moravské Kopanice. Zvláštní pozornost je v jejím obsahu věnována městu Rožnovu pod Radhoštěm a jeho obyvatelům.

Převážná část předmětů pochází z druhé poloviny 19. stol. a první poloviny století 20. Mezi nejvýznamnější sbírkové kolekce této podsírky náleží soubory dokumentace způsobů obživy (zemědělství, řemesla, podomácká výroba), dokumentace způsobů života (bydlení, strava, příprava jídel), soubor lidového oděvu a bytového textilu, soubor keramiky, skla, malovaného porcelánu, nábytek, lidové umění, zvykoslovné předměty, staré tisky.

- **podsbírka tiskoviny a písemnosti** - sbírka pokrývá původní sběrnou oblast VMP – etnografický region Moravské Valašsko s málo obsáhlými přesahy do etnografických regionů Těšínsko a Moravské Kopanice. Zvláštní pozornost je v jejím obsahu věnována městu Rožnovu pod Radhoštěm a jeho obyvatelům.

Časově sbírka pokrývá období zejména 19. a 20. století. Fond obsahuje písemnosti z pozůstalostí sourozenců Jaroňkových (zakladatelé muzea), Fr. Klauďy, členů Musejního spolku, dále doklady původních obyvatel usedlostí, které byly přeneseny do VMP. Tiskoviny vztahující se ke kulturním aktivitám regionu, folklorním festivalům, institucím. Součástí podsírky je soubor pohlednic, dobových fotografií.

Speciální součástí podsírky je genealogická kartotéka se zpracovanými údaji z archivních pramenů 16.-18. stol.

- **podsbírka dokumentace muzea v přírodě** - sbírka pokrývá původní sběrnou oblast VMP – etnografický region Moravské Valašsko s málo obsáhlými přesahy do etnografických regionů Těšínsko a Moravské Kopanice. Zvláštní pozornost je v jejím obsahu věnována městu Rožnovu pod Radhoštěm a jeho obyvatelům.

Vznikla v 70. letech 20. stol. jako účelový fond pro praktické potřeby muzea – vybavení expozic, ověřování technologií apod. Zahrnuje kopie

lidové architektury ve VMP, příklady kopií a rekonstrukcí pracovního náradí, oděvních součástí, nábytku, zvykoslovných artefaktů.

Sbírka VMP byla 7.6.2002 zapsána do Centrální evidence sbírek dle Zákona 122/2000 Sb. pod evidenčním číslem VMR/002-04-29/104002.

V roce 2009 bylo do sbírek zapsáno celkem 784 nových přírůstkových čísel. Z toho bylo zapsáno 632 přírůstkových čísel do fondu ZF a 152 do fondu C. VMP financovalo ze svých zdrojů nákup za 100.000 Kč.

Předměty byly zapsány do přírůstkové knihy, postupně nahlášeny do CES, zaevidovány do inventární knihy v počítačové podobě a předány konzervačnímu oddělení k ošetření a následné fotografické dokumentaci. Po ošetření byly vrácené sbírkové předměty postupně ukládány do určených depozitářů.

Archiv

Sbírkový fond byl rozšířen o nové přírůstky – pohlednice, pozůstalost rodiny Jakšíkovy z Rožnova pod Radhoštěm, pozůstalost Anny Štěpánkové, Bohumíra Kramoliše, doplnění pozůstalosti Arnošta Kubeši a Augustina Mervarta, dále plakáty z produkce VMP a dalšími archiváliemi týkajícími ze sběrné oblasti VMP. Souběžně probíhaly excerpcce dokumentů (interně i externě) – zejména příprava expozice Městečko Rožnov pod Radhoštěm, revize fondu A. V roce 2009 bylo do sbírek VMP – *podsbírka písemnosti a tisky* zapsáno celkem 1114 nových přírůstkových čísel.

Rukopisy

Malý fond, rozšiřován zejména činnostmi pracovníků VMP (výzkumné zprávy, výstupy z grantových projektů, výstavy, atd.) a také činnostmi studentů VŠ (bakalářské a magisterské diplomové práce). V roce 2009 bylo do této části sbírky VMP zapsáno celkem 34 nových položek.

Fotoarchiv - do fondu fotoarchivu jsou zařazeny negativy řady základní N, fotodokumentace sbírkových předmětů řady P, diapozitivy, pozitivy a sbírkové fotografie archivní A (staré foto). V roce 2008 došlo ke zlepšení uložení negativního materiálu do nových eurošanonů, které jsou řazeny v kovových trezorových skříních. Jednalo se především o středoformátové negativy.

Souběžně s digitalizací byla prováděna běžná činnost ve fotoarchivu – zapisování přírůstků do knih a počítače, číslování negativů, rozstříhání negativů na pásy a uložení, skenování filmů a fotografií, zpracování skenů (číslování, ořezání, zmenšení do formy náhledu a přiřazení ke kartě BACH),

zpětné doplňování elektronické evidence, excerpce, badatelé, EEA grants a další. V roce 2009 bylo zapsáno celkem 4362 ks přírůstků – Negativy N, 994 ks přírůstků – Negativy P, 108 ks - Diapozitiv a 33 ks přírůstků – Dig. Foto.

Knihovna

Knížní fond včetně AV médií je umístěn na detašovaném pracovišti – Odborná knihovna VMP (tzv. Jůvův dům). V roce 2009 bylo pokračováno ve zpracovávání fonotéky a kompletu CD nosičů – pokračování v elektronické evidenci v systému Clavius (výstupy z EEA grants – zvukové nahrávky z archivu Čro Ostrava). Další fondy – staré tisky a klasické filmy jsou uloženy v centrálním depozitáři – pracoviště Frenštát pod Radhoštěm. Ke zpracování – digitalizaci je používán systém Clavius. V roce 2009 byla zakoupena další licence na sdílenou katalogizaci knih, časopisů a periodik. Obnovena byla licence Manuscriptorium. Ke konci roku provedena pravidelná vazba knih, časopisů a periodik.

Knížní fond byl obohacen o 441 nových přírůstků. V roce 2009 bylo celkem v Odborné knihovně VMP (veřejná knihovna VSE801) registrováno celkem 98 uživatelů, bylo realizováno na 3407 výpůjček.

ÚLUV

Vlastní práce spočívala ve zpracování pomocného sb. fondu ÚLUV – přepisy stávající sbírkové dokumentace (karty druhé dokumentace včetně kompletace v systému BACH – 3998 ks + 2624 ks vložených skenů).

V roce 2009 pracoval Poradní sbor pro sbírkovou činnost ve složení (jmenován na období 2008 – 2010):

- Mgr. Marie Brandstettróvá (předsedkyně komise)
- PhDr. Sylva Dvořáčková – ředitelka Muzea Novojičínka
- Mgr. Jiřina Fabiánová - Muzeum regionu Valašska - pobočka Valašské Meziříčí, sbírky historické
- Mgr. Eva Hovorková - Muzeum Těšínska, sbírky textilní
- Dr. Zbyšek Ondřeka – ředitel Muzea Těšínska
- PhDr. Tomáš Mikuláščík – malba, regionální malířství
- PhDr. Alena Prudká - Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy
- Mgr. Lenka Kučerová
- Mgr. Radoslav Vlč, PhD.
- tajemnicí sboru byla jmenována Helena Cviklová. Poradní sbor se v průběhu roku sešel celkem pětkrát.

V průběhu roku pokračovalo postupné ukládání sbírkových předmětů z kolekce fondů: *Živnosti a řemesla*, *Textil*, *Textilní doplněk* do nového posuvného úložného regálového systému na pracovišti centrálního depozitáře - Frenštát pod Radhoštěm.

Podle harmonogramu inventarizace sbírek, který ukládá v průběhu 10 let prověřit stav celého sbírkového fondu, bylo v roce 2009 zrevidováno 5016 inventárních čísel sbírkových předmětů, u fondů spravovaných kurátory v těchto skupinách:

- Textil, textilní doplněk
- Zvykosloví
- Domácnost
- Zemědělství
- Živnosti a řemesla

PROGRAM ISO

V roce 2009 byly MK ČR přiděleny dotace z programu ISO na tyto činnosti VMP:

1. Náročné restaurování, konzervování a preparování – Dětský kočárek 'CALESCHE' (kapitola ISO/D – c, dotace celkem 60. 000,- Kč, celková cena 90. 000,-, vlastní podíl VMP 30. 000,-)

Dětský kočárek 'CALESCHE' inv. č. 56953 z přelomu 19. a 20. století je vzácným dokladem inventáře měšťanské domácnosti z Rožnova pod Radhoštěm, doloženým ve sbírkách Valašského muzea v přírodě.

Kočárek pochází z období roku 1900-1905 . Jedná se o luxusní provedení , kde se protíná elegance s pohodlností a útulností daného interiéru. Karoserie je vyrobena převážně z vybraných ohýbaných jasanových dých, které jsou povrchově upraveny pružným asfaltovým lakem na bázi kopanin, včetně držadel ohýbaných v páře.

Díky své propracovanosti a dokonalosti se tento kočárek řadí mezi důležitý mezník přelomu devatenáctého století.

Značné mechanické i biologické poškození svrchních a podkladových vrstev všech materiálů a konstrukce si vyžádalo restaurátorský zásah. Restaurování bylo zadáno restaurátorské firmě Václav Obr, která má bohaté zkušenosti s restaurováním a konzervováním kolových předmětů a zařízení.

Podrobný popis restaurátorských zásahů i výsledky včetně fotodokumentace jsou popsány v restaurátorské zprávě, která je uložena v archivu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

Restaurovaný kočárek je nyní uložen v centrálním depozitáři Valašského muzea v přírodě.

DIGITALIZACE

V roce 2009 pokračovalo úspěšně řešení Koncepce dokumentace a evidence hmotného a nehmotného kulturního dědictví v digitální podobě.

Digitalizace ve VMP probíhá s většími či menšími problémy (personalistika). Rozhodujícím impulzem jsou vždy finanční prostředky VMP. Digitalizace probíhá na přístrojovém vybavení VMP - skener NIKON 5000 ED na kinofilmový materiál a na velkoformátovém skeneru CONTEX na plánovou a technickou dokumentaci lidové architektury z archivu VMP.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Skener NIKON													
Neevidovaný sken	15	108	77	29	79	280	62	926	540	301	435	677	3529
Evidovaný sken, ořez, uložení náhledu	582	1418	4636	7787	1586	3791	4070	1634	1173	1234	1163	4237	33311
Sken celkem	597	1526	4713	7816	1665	4071	4132	2560	1713	1535	1598	4914	36840

Skener Contex													
Skener Contex celkem	1078	1111	1075	202	233	1345	925	599	721	1399	1246	632	10566

V průběhu roku 2009 došlo k navýšení finančních prostředků na digitalizaci z vlastních zdrojů VMP, které mělo pozitivní vliv na využití outsourcingu, kdy bylo digitalizováno celkem 8020 negativů N, P. Zakázky jsou zadávány v poměru 1:1, tj. 500 ks negativů zákl. řady - 500 ks negativů "P".

Vzhledem k povaze negativního materiálu, převládají již středoformáty, které kvantitativní stránku značně zpomalují.

V rámci procesu digitalizace pokračovalo skenování archivu stavebně-technické dokumentace:

- fond Sedláček (plánová dokumentace jednotlivých návrhů na dostavbu areálu VMP ze 70. let 20. století);
- fond Kuriálův archiv (technicko – kresebná dokumentace objektů lidové architektury Moravy a Slezska);
- plánová projektová dokumentace VMP.

PREZENTACE SBÍRKOVÝCH FONDŮ

V průběhu roku 2009 bylo ve VMP uspořádáno 7 výstav. 3 výstavy byly připraveny ze sbírkových fondů muzea a 4 výstavy připraveny na základě výpůjček z jiných muzeí nebo soukromých osob.

Výstavy realizované v roce 2009:

- od roku 2008 (prosinec – únor 2009) pokračovala výstava „**Skleněná krása o Vánocích**“ porovnávající historickou a současnou produkci skleněných vánočních ozdob (autor výstavy: Mgr. Lenka Drápalová);
- únor – květen 2009 – výstava malíře Štěpána Krhuta – **Valašsko očima Štěpána Krhuta** - průřez tvorbou regionálního malíře současnosti s tematikou valašské krajinné malby. (kurátor výstavy: Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D.);
- květen – říjen 2009 – výstava akademické malířky Libuše Šuleřové – **Návraty** - podmalby na skle, koláže na motivy lidové slovesnosti. (kurátor výstavy: Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D.);
- březen – listopad 2009 – **Chvála řemesla** - výstava prezentující typická venkovská řemesla (kovář, kolář, bednář, provazník a švec). (autor výstavy: Mgr. B. Jarošová, Mgr. P. Lídák);
- v prosinci 2009 byla otevřena výstava **Beťlémy**, která prezentuje soubor Beťlémů se sbírek VMP. (autor výstavy: Mgr. P. Lídák);
- ve spolupráci se ZO ČZS LILIUM Brno byla uspořádána výstava „**Krásné lilie z celého světa**“ (autor: Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D.);
- ve spolupráci se Svazem zahrádkářů byla uspořádána výstava „**Hortikomplex – úroda z polí, zahrad a sadů**“. (kurátor výstavy – Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D.)

Dlouhodobé výstavy:

- Stále pokračuje fotografická výstava „**Život na Valašsku - opravdu zmizelý svět?**“ (autoři: Milena Habustová, Mgr. Zdeněk Cvikl).
- „**Řeznické řemeslo**“ je výstava umístěná v prostorách tzv. Panské sýpky z Horní Suché představující práci řezníků na maloměstě (autor: Mgr. Václav Michalička).

V expozicích VMP je celkem instalováno 4226 sbírkových předmětů různé povahy, které procházejí každoroční kontrolou při předávání a následném podzimním přebírání expozičních areálů od provozního úseku.

V rámci úkolu zadaného VMP ze strany MKČR byly činěny kroky k doplnění informací pro tzv. vizualizaci CES (charakteristika sbírky, výběr fotografií sbírkových předmětů).

Pravidelnou součástí prezentace byla i v roce 2009 spolupráce nejen s domácími periodiky, ale také s rozhlasem (Apollo, ČRo Ostrava, Olomouc, Brno) a televizí (TV Beskyd, ČT Praha, ČT Ostrava).

4.2. ODBORNÁ A VÝZKUMNÁ ČINNOST

Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm realizuje v rámci své odborné činnosti několik výzkumných projektů, které jsou zaměřeny na shromáždění dokumentace k uceleným sbírkovým fondům, zvykoslovným příležitostem, tradičnímu způsobu zaměstnání obyvatel Valaška a Těšínska i dokladům lidové architektury ve sběrné oblasti muzea. Shromážděné informace jsou využívány při doprovodných programech v rámci Valašského roku, demonstracích zemědělských a řemeslných činností, doplňování stávajících a budování nových expozic a k odborné publikační činnosti.

GRANTOVÉ ÚKOLY ORNK MK ČR

V roce 2009 řešili odborní pracovníci VMP grantový úkol ORNK MKČR:

1. Vydání publikace PhDr. Doc. Ludvíka Kunze, CSc. – Lidové hudební nástroje Moravy (2. etapa) ((odpovědný řešitel Mgr. Radoslav Vlk, Ph.D.)

V roce 2004 zahájilo Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm dlouhodobý vydavatelský projekt, jehož účelem je zpřístupnění základních agrárně-historických a etnografických prací nestora středoevropské etnografické vědy doc. Ludvíka Kunze pro odbornou i laickou veřejnost. Základní knižní řada byla pojmenována Rolnictví na východní Moravě od baroka do II. světové války a doposud se v jejím rámci podařilo vydat čtyři svazky: Obilní jámy (2004) a Rolnický chov ovcí a koz (2005), Osedlý rolník (2006) a Společenstvo vesnice (2007), Nástroje lidové hudby v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (2008).

Jednotlivé svazky edice jsou koncipovány coby propracované sondy do dílčích témat z dějin moravského venkova, jejichž prostřednictvím by měly být v souhrnu představeny základní principy fungování venkovských společenstev a tradičního rolnického hospodaření, včetně postižení zásadních proměn, jimiž moravský venkov procházel od poloviny 19. století.

Dobrý pozorovatelský talent, důkladná znalost reálií, bezprostřední kontakt s četnými informátory, z nichž mnozí pamatovali stav ještě z druhé poloviny 19.

století, znalost sbírkových fondů muzeí, ale také mnohaletá spolupráce se znamenitým výtvarníkem a autorem dokumentárních kreseb prof. Karlem Langrem – to vše přispělo v uplynulých desetiletích ke vzniku hodnotných a na informace hutných textových materiálů doc. L. Kunze.

Zatímco přípravných prací na vydání prvních dvou svazků se mohl ještě bezprostředně účastnit, uprostřed příprav třetí knihy – Osedlého rolníka – doc. L. Kunz zemřel (20. 5. 2005). Rozpracovanost rukopisu i dostatek podkladových materiálů však umožnily navzdory této nepříznivé události text dokončit a zpracovat k vydání. Redakční tým se mohl při dokončování textů opřít nejen o četné, dříve již publikované, dílčí studie, ale i rozsáhlý soubor poznámek a excerpt z pozůstalosti doc. Kunze. Rukopis se podařilo také rozšířit o další obrazový materiál.

Přesto se museli redaktoři při zpracování pro tisk potýkat s proměnlivostí lokalizací některých jevů. Část z popisovaných reálií se obecně vztahuje k celému území Moravy, výskyt většiny z nich je uváděn pro Moravu východní. Jsou-li některá geografická upřesnění omezena pouze na menší subregion (horní Vsacko, jižní Valašsko a především Podhostýnské Záhoří), je to vždy v dané pasáži přesně uvedeno.

Rukopisy – Lidové hudební nástroje

Přestože prvotní základ textů doc. L. Kunze k problematice lidových nástrojů a jeho pojmosloví vznikl v průběhu celé druhé poloviny 20. století (čemuž ostatně odpovídá i jazyk užívaný autorem), hodnota informací, které přináší, vedla redakční tým i vydavatele k jednoznačnému rozhodnutí o jeho nynějším zpřístupnění v tištěné formě.

Nikomu z dnešních badatelů se totiž již nepodaří být svědkem razantních proměn a využití hudebních nástrojů v rámci sociální a duchovní kultury moravského venkova, jak se to naskytlo doc. L. Kunzovi. Jeho texty tak již dnes můžeme vlastně považovat za cenný pramenný materiál, pro nějž zúročil nespočet zážitků, výpovědí pamětníků i postřehy z terénu.

Vydání publikace PhDr. Doc. Ludvíka Kunze, CSc. – Lidové hudební nástroje Moravy (II. etapa)

Rukopis připravované publikace, která svým charakterem odpovídá encyklopedii obsahuje 600 stran textu a je doplněna dalšími 450 stranami nákrešů a vyobrazeními. Na základě těchto skutečností se redakční tým rozhodl rozdělit publikaci na 4 svazky – encyklopedického členění

- v roce 2008 byl vydán 1. díl s encyklopedickými hesly A, B, doplněn o instrumentář české lidové hudby, rejstřík a literaturu (ISBN 978-80-87210-15-4)
- v roce 2009 2. díl s encyklopedickými hesly C – H
- v roce 2010 3. díl s encyklopedickými hesly Ch – O (v přípravné fázi)
- v roce 2011 4. díl s encyklopedickými hesly P – Ž (v přípravné fázi)

V roce 2009 byla pro publikování zpracována rozsáhlá řada encyklopedicky zpracovaného textu – C – H (2. díl). Vzhledem k významu díla doc. L. Kunze a ke kvalitám rukopisu je publikace zpracována na 236 stranách a doplněna 253 doprovodnými perokresbami autora PhDr. Karla Langera.

Řešitelský tým

Za Valašské muzeum v přírodě byl zvolen řešitelem náměstek pro odbornou činnost – Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D., který zodpovídal za účelové čerpání dotace a zajištění grafických a tiskařských prací.

Velký dík patří především paní Ivetě Eclerové, která na problematice zpracovávání rukopisů Doc. L. Kunzem s muzeem spolupracuje již od roku 2003. Iveta Eclerová je dcerou významného etnografa, který se svou prací zasloužil o rozvoj a výstavbu Valašského muzea v přírodě, pana PhDr. Karla Langra. Právě PhDr. K. Langer úzce spolupracoval, především jako grafik s Doc. L. Kunzem. Díky této spolupráci byl obsáhlý výzkum na poli etnografickém obohacen nesčetným množstvím do detailu propracovaných perokreseb reálií ze všedního života obyvatel regionu Valašska.

Shoda náhod vedla, že právě Mgr. Iveta Eclerová se stala dlouholetou spolupracovnicí Doc. Kunze. Díky ní se podařilo postupně zpracovávat rukopisy z pozůstalosti pana Doc. L. Kunze .

Čerpání finančních prostředků

Požadovaná dotace pro 2. etapu byla účelově čerpána dle rozhodnutí **č. 43-15413/2008-LK/ORNK** na:

- jazykovou korekturu
- grafické zpracování a tisk publikace
- viz příloha zprávy

Zhodnocení 2. etapy projektu

Práce L. Kunze představuje výsledek mnohaletého základního výzkumu. Jedná se o součást celoživotního díla nestora české, ale také středoevropské etnologie. Skladba hesel je promyšlená, obsahuje název nástroje ve spisovné, dialektologické, hovorové řeči, údaje o konstrukci a stavitelích nástrojů. Publikace je doplněna 253 doprovodnými perokresbami a fotografiemi. Můžeme říci, že v současné době v české odborné literatuře bude tato práce svou hodnotou ojedinělá.

VĚDA A VÝZKUM

1. Ověření možností hubení hmyzu poškozujícího knihovní a muzejní sbírky s využitím víceúčelové vakuové komory a bezkyslíkového boxu

V roce 2009 pokračovalo druhým rokem řešení tříletého projektu MK Zpřístupnění a ochrana kulturních, uměleckých a vědeckých zdrojů,

podprogramu Integrované interaktivní zpřístupnění kulturního dědictví s názvem *Ověření možností hubení hmyzu poškozujícího knihovní a muzejní sbírky s využitím víceúčelové vakuové komory a bezkyslíkového boxu (Possibilities of insecticide methods for library and museum collections with use of multifunctional vacuum chamber and oxygen-less box.)* - identifikační kód DC08P02OUK009.

V tomto roce průběžně probíhalo testování a technické úpravy zařízení s cílem snížit netěsnosti v systému a zvýšit rychlost promývání boxu dusíkem za udržení konstantních podmínek. Byla přestavěna aparatura pro vstup a výstup dusíku do boxu a z boxu; místo stávajících silikonových hadiček byly v celé aparatuře použity hadičky z PVC. Rovněž došlo k výměně všech spojovacích a pomocných prvků v aparatuře. Problémy s ohříváním dusíku odebíraného z minitanku byly řešeny připojením el. topení přímo na regulátor dusíku. Byl zapojen digitální průtokoměr a regulátor, pro něž byly nejdříve zhotoveny mosazné průchodky. Zredukovalo se množství průchodů pláštěm boxu.

Dlouhodobě se řešilo těsnění stěn a dveří boxu a z tohoto důvodu byly připraveny technické výkresy vnitřních dveří. Dále se uvažovalo o možnosti záměny stěn z fólie za pevné stěny a také možnosti využití jiných plynotěsných fólií pro užití technologie v menším měřítku. V rámci testování vhodných materiálů byl proveden průzkum propustnosti různých plastových materiálů, z nichž se jeví jako nejvhodnější PVC glass. Zvlhčování dusíku bylo nově provedeno přes PP promývačky, které jsme sami upravili. Byly provedeny 3 zkušební běhy, při všech byla dosažen nulový obsah kyslíku v boxu.

Postupnými úpravami se podařilo jednak snížit dobu potřebnou k promytí boxu dusíkem, jednak – a to je zásadnější – udržet potřebnou nízkou úroveň zbytkového kyslíku v intervalu 0 – 0,5 %. Nejdelsí dosažený čas byl 29 h. Pro delší udržení této úrovně je zatím nezbytné průběžně doplňovat dusík do boxu. Minimální, experimentálně zjištěná, dotace činí 4 l/min dusíku. Díky vnitřnímu topení a zvlhčování v boxu je teplota i relativní vlhkost vzduchu regulovatelná v požadovaných rozsazích.

2. Tradice řemeslné rukodělné výroby na Valašsku a Těšínsku – identifikace, dokumentace, prezentace

Předkládaná průběžná zpráva o realizaci grantového projektu *Tradice řemeslné a rukodělné výroby na Valašsku a Těšínsku – identifikace, dokumentace, prezentace* sumarizuje aktivity vykonané v 1. – 11. měsíci roku 2009, kdy běžel projekt se souhlasem Odboru regionální a národnostní kultury s novými (v loňském roce schválenými) řešiteli Mgr. Barborou Jarošovou a Mgr. Petrem Lidákem.

Naplňování cílů projektu

Realizovaný projekt výzkumně – dokumentačního charakteru zahrnuje identifikaci jevů tradiční řemeslné a rukodělné výroby na Valašsku a Těšínsku ve sběrné oblasti Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Obsahová náplň vychází z praktického naplňování Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu schválenou usnesením vlády České republiky ze dne 11. července 2003. Projekt zahrnuje identifikaci různých fází historického vývoje tradiční rukodělné práce ve vymezeném regionu (v průběhu více než jednoho století). Jeho bezprostřední součástí je i postižení současné podoby řemeslné a domácké výroby na Valašsku a Těšínsku, včetně prezentace současných nositelů těchto kulturních tradic v regionu.

V průběhu měsíců leden až listopad 2009 pokračovaly aktivity zahájené v předchozích letech ve sféře historicko - archivního průzkumu v archivních fondech Státního okresního archivu ve Vsetíně, v Brně a ve Zlíně a také v archivu Valašského muzea v přírodě, včetně zde deponovaného archivu zrušeného ÚLUV a v etnografickém archivu Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně. Pokračovala také průběžná dokumentace historie rožnovské Košíkářské školy z poslední třetiny 19. století a první třetiny 20. století. Byla započata archivní a dokumentační činnost k tématu Výroba hraček na Valašsku (hračky byly zapůjčeny z muzeí celé České Republiky a byly fotograficky zdokumentovány).

Druhým důležitým informačním pilířem pro získávání podkladových materiálů se stal terénní výzkum průběžně prováděný u řemeslníků a pamětníků v jednotlivých obcích vymezeného regionu. Zároveň řešitel připravoval po stránce metodické i obsahové týdenní turnus pro studenty Masarykovy univerzity v Brně, kteří byli v měsíci květnu, srpnu a září zapojeni jako externí terénní dokumentátoři do řešení dílčích úkolů. Díky studentům byla témata jako Košíkářství a také Řemesla a domácká výroba ve Velkých Karlovicích dále rozpracována a pomohla tak ke komplexnějšímu náhledu na daný problém. Bezprostřední součástí terénního výzkumu přímo u současných výrobců je pořízení obrazové dokumentace, případně výběr kolekce předmětů adekvátně prezentujících typy hotovených výrobků daným výrobcem pro sbírky Valašského muzea v přírodě.

Aktivity a výstupy

Většina aktivit realizovaných v roce 2009 (měsíce I. – XI.) plynule navazuje na činnosti roku 2008. Ale v první polovině roku byl schválen nový harmonogram (poskytnutý MKČR v březnu 2008), který mírně pozměnil témata. S novým harmonogramem bylo rozpracováno několik dílčích aktivit, které budou mít výsledky až v následujících letech. Také došlo k několika úpravám projektu (řešeno dodatky), které však neovlivní celkové naplňování stanovených cílů. Práce na těchto cílech kontinuálně pokračovala a bude pokračovat v následujícím roce či letech realizace projektu.

Databázový soubor lidových řemeslníků, jehož zpracování proběhlo v průběhu prvního roku realizace projektu byl dále aktualizován, podařilo se rozšířit databázi na současný počet 369 personálních listů.

Pokračoval výzkum k tématu Košíkářské školy v Rožnově pod Radhoštěm ve Státním archivu Vsetín. Nezpracovaný fond byl při několika návštěvách postupně procházen. Ve fondu se hledaly nové skutečnosti. Dále začala realizace archivního průzkumu na podpoření studie o papučářství. Tento průzkum byl prováděn ve Státním okresním archivu ve Zlíně. Také byl zahájen průzkum v archivu Valašského muzea v přírodě, který poodhalí podrobnosti k výrobě sukna na Valašsku a také k soukenické produkci. Tento průzkum bude podpořen následným studiem archiválií v jiných archivech a terénním výzkumem. Dalším tématem zpracovávaným s pomocí archivního průzkumu je Výroba hraček na Valašsku dle návrhů profesora Karla Langra (Státní archiv Vsetín a Moravský zemský archiv Brno).

Byl realizován výzkum současných výrobců, kteří se věnují tradičním technologiím. S těmito výrobci byly dělány rozhovory a pořizovány fotografie. Výrobci již byly zapojeni do prezentačních aktivit Valašského muzea v přírodě a v této spolupráci se bude pokračovat i v příštích letech.

V rámci realizace odborného katalogu, který je podporován archivním průzkumem, byly půjčovány a fotografovány figurky Karla Langra, probíhala grafická úprava fotografií, která vyústí ve vydání katalogu roce 2010.

Na začátku roku byla zrealizovaná výstava Chvála řemesla (5. března až 2. listopadu 2009). Výstava pojednávala o řemeslech typických pro venkov (kovář, kolář, bednář, provazník a švec). Na výstavě byly použity zvětšeniny fotografií s řemeslnou tematikou, kresby výrobních postupů, které byly v rámci grantu nakresleny k těmto a podobným účelům.

U příležitosti otevření výstavy byla vydána publikace Chvála řemesla autorů B. Jarošové a P. Lidáka, která sloužila jako propagační materiál k této výstavě. Obsahovala fotografie a kresby, které byly použity na výstavě. Text pojednává o historii a historickém vývoji jednotlivých řemesel v oblasti Valašska.

V rámci mezinárodní spolupráce jsme se spoluřešitelem navštívili polské město Šrem za účelem instalace fotografické výstavy Řemeslo na Valašsku (červen-září 2009). Jednalo se o výstavu fotografií starých řemeslníků a jejich dnešních následovníků v podobě Nositelů tradic.

Byla zrealizována příprava scénáře a podkladů (autor Mgr. B. Jarošová) pro natáčení odborného dokumentu na DVD Výroba píšťal (prozatím pracovní název). Dokument se začal natáčet a poté odborně upravovat. Závěrečné práce proběhnou příští rok na jaře 2010.

Byl uskutečněn terénní výzkum, na jehož základě bude ještě v letošním roce podán návrh na Nositele tradice. Jedná se o zachycení kolářské výroby.

Získané poznatky byly prezentovány formou odborných studií a statí v etnograficky orientovaných časopisech a sbornících:

- **Michalička, V.:** *Role of the Hoof Fungus in the West Carpathians and a reconstruction of the technology of processing the fungus.* Ethnologia Actualis Slovaca 2008, v tisku.
- **Jarošová, B.:** *Papučářství, téměř zaniklá rukodělná výroba.* Museum Vivum. Sborník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 3, Rožnov pod Radhoštěm 2008, v tisku.
- **Jarošová, B.:** *Two Types of Present Production of Leather Shoes „Krpce“ in Eastern Moravia.* In: Fourth International Scientific Conference "Traditional Crafts - Past, Present and Future" 2008, v tisku.
- **Jarošová, B.:** *Vít Kašpařík – Nositel tradice.* Valašsko XXII, č.2, Vsetín 2009, v tisku.
- **Jarošová, B., Lidák, P.:** *Chvála řemesla. Rožnov pod Radhoštěm 2009, str. 47.*
- **Lidák, P.:** *Zpracování perleti na Valašsku. Výroba perleťových spinek v Novém Hrozenkově.* Valašsko XXII, č.1, Vsetín 2009, s. 20 – 21
- **Lidák, P.:** *Výroba hraček v Novém Hrozenkově. Příspěvek k dokumentaci tradičních řemesel a podomácké výroby v obci.* Museum Vivum. Sborník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 3, Rožnov pod Radhoštěm 2008, v tisku.

Nákladové položky

Výdaje spojené s realizací grantového projektu bezprostředně korespondují s výše uvedenými aktivitami. Vzhledem k průběžnému čerpání a dlouhodobosti čerpání jednotlivých položek, bylo možné sestavit kvalifikovanou účetní uzávěrku teprve v prvních dnech ledna 2009.

- technické vybavení využito pro dovybavení digitálním diktafonem a externím diskem;
- materiálové položky byly čerpány především v souvislosti s terénními výzkumy a s nimi spojenými výstupy a dále na realizaci výstavy *Chvála řemesla* a k ní připravované brožury;
- cestovné pokrývalo potřeby řešitele a spoluřešitele při terénním a historicko-geografickém archivním výzkumu, případně při prezentaci projektu na domácí půdě i v zahraničí;
- v průběhu sledovaného období bylo pro potřeby řešitelského týmu i zájemců při studiu na tzv. badatelském místě pořízeny knihy s tematikou tradičních řemesel (evidovány v knihovně Valašského muzea v přírodě);
- mzdové náklady byly čerpány jednak pro dva určené pracovníky řešitelského týmu (B. Jarošová a P. Lidák), jednak pro externí spolupracovníky (formou OON) podílejících se na dílčích aktivitách.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

VMP pokračovalo také v roce 2009 v tradici vydávání doprovodných textů pro jednotlivé programy Valašského roku 2009, jejichž tématy bylo zvykosloví, zpracování tradičních materiálů a také zemědělské hospodaření.

V rámci vydavatelské činnosti spolupráce byly v roce 2009 publikovány:

- Kunz, L.: Lidové hudební nástroje Čech, Moravy a Slezska. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2009 (2. díl, C – H)

VÝBĚR Z PUBLIKAČNÍ ČINNOSTI ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ:

- **Cviklová, H.:** *Conception of education programmes in Wallachia Open – Air Museum with emphasis on traditional agriculture.* In: International Conference „Mission and options for development of agricultural museum in the contemporary world“, Szreniava, 2009, s. 117 – 127, ISBN 978-83-86624-66-9
- **Jarošová, B.:** *Papučářství, téměř zaniklá rukodělná výroba.* Museum Vivum. Sborník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 3, Rožnov pod Radhoštěm 2008, v tisku.
- **Jarošová, B.:** *Two Types of Present Production of Leather Shoes „Krpce“ in Eastern Moravia.* In: Fourth International Scientific Conference "Traditional Crafts - Past, Present and Future" 2008, v tisku.
- **Jarošová, B.:** *Vít Kašpařík – Nositel tradice.* Valašsko XXII, č.2, Vsetín 2009, v tisku.
- **Jarošová, B., Lidák, P.:** *Chvála řemesla. Rožnov pod Radhoštěm 2009,* str. 47.
- **Lidák, P.:** *Zpracování perleti na Valašsku. Výroba perleťových spinek v Novém Hrozenkově.* Valašsko XXII, č.1, Vsetín 2009, s. 20 – 21
- **Lidák, P.:** *Výroba hraček v Novém Hrozenkově. Příspěvek k dokumentaci tradičních řemesel a podomácké výroby v obci.*
- **Šimčíková, M.:** *Nové konzervátorsko-restaurátorské pracoviště Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.* In: Sborník z Konference konzervátorů-restaurátorů. Hradec Králové 2009, s. 105-107.
- **Tichá, J.:** *Člověk Valach v písemných pramenech a legendách (konec 18. – ¼ 19. století).* In: Tělo jako kulturní fenomén Uherské Hradiště, Slovácké muzeum 2009. (v tisku)
- **Tichá, J.:** *Příběh Huslenských. Na cestě k toleranční modlitebně.* Valašsko 2009, 1 (22), s. 4-6.
- **Tichá, J.:** *Využití religionistického studia v etnologickém bádání. Vědecká rekonstrukce evangelické toleranční modlitebny z Huslenek*

ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. In: Národopisný věstník 2009, 1, XXVI (68), s. 203-217.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

V roce 2009 bylo ošetřeno celkem 2 037 kusů sbírkových předmětů, z čehož je 274 kusů nových sbírkových předmětů z akvizic, 1090 kusů sbírkových předmětů ošetřených v rámci příprav exponátů pro expozici Městečko pod Radhoštěm, krátkodobých výstav, zápůjček, transferů mezi depozitáři, na programy a 673 kusů sbírkových předmětů v objektech lidové architektury v areálech VMP.

Metody konzervace

Rok 2009 byl prvním rokem na novém pracovišti ve Frenštátě pod Radhoštěm. V říjnu 2008 bylo nově zrekonstruované pracoviště pro konzervaci a restaurování zkolaudováno a do konce roku pak přestěhováno celé oddělení z původního pracoviště v Jaroňkové galerii v Rožnově p.R. Ihned od počátku roku 2009 tedy započala fáze tvorby nových ateliérů, instalace nově pořízeného laboratorního a dílenského nábytku a moderních technologií pro konzervaci a restaurování. Ve velmi krátké době se podařilo vytvořit prakticky a logicky uspořádaná pracoviště pro ošetření jednotlivých materiálů, ale také sociální zázemí jako jsou šatny, jídelna, sprchy.

Prioritou pro provádění konzervátorsko-restaurátorských zásahů byly v roce 2009 exponáty určené pro expozici Městečko pod Radhoštěm, respektive dokončení přípravy všech sbírek. Jednalo se především o rozměrné a na zásah komplikované sbírkové kusy, jako je intarzovaný nábytek, zdobené zbraně, předměty z polychromovaného plechu a to vše ve značně špatném stavu. V rámci přípravy textilních exponátů se konzervátorky textilu soustředily na výrobu kostýmů pro figuríny, které budou součástí expozičních scén. Dalším důležitým úkolem zaměstnanců OPS bylo ošetření množství exponátů pro nově otevřené expozice v nových či přenesených objektech dřevěné architektury ve Valašské dědině, a to dům z Nového Hrozenkova č.p. 60, škola z Velkých Karlovic, evangelický kostel z Huslenek, usedlost formana z Jezerného a Fojtství z Lidečka. Nové expozice si mohli návštěvníci prohlédnout od 1. 5. 2009. Na přípravě exponátů pro tyto expozice se podíleli všichni zaměstnanci OPS.

Dále byly ošetřovány sbírkové předměty určené pro krátkodobé výstavy, zápůjčky, exponáty v objektech v areálech VMP v rámci každoroční přípravy areálů na návštěvnickou sezónu a v průběhu sezóny. OPS se taktéž podílelo, jako každým rokem, na programech Valašského roku, ať už pomocí při přípravách, ošetření sbírkových předmětů nebo vlastním účinkováním.

Co se týká vlastního konzervátorsko-restaurátorského zásahu na sbírkových předmětech, pokračoval i tento rok trend odklonu od používání metod chemického ošetření k mechanickým metodám. Nové technologie

zakoupené v roce 2008 se začaly plně využívat, ať už se jedná o sadu pneumatického mikrobrousíčního nářadí především pro konzervaci kovů či nové dřevoobráběcí stroje ve stolařské dílně. Ateliér konzervace-restaurování dřeva má k dispozici box pro netoxickou likvidaci dřevokazného hmyzu v bezkyslíkaté atmosféře (více viz 4.4.) a pokračovaly práce na prototypu termoboxu na likvidaci dřevokazného hmyzu teplem, kdy byl vyroben menší box na kompletní technologii, přivedena voda pro zvlhčování a vše propojeno a zkušebně spuštěno. V roce 2010 bude box pouze opatřen řídicí jednotkou se speciálně vyvinutým softwarem pro jednoduché ovládání a regulaci procesu. VMP tak získá v České republice ojedinělou technologii tohoto druhu. Nicméně před započítáním vlastního ošetřování dřevěných artefaktů bude muset proběhnout množství testů a měření, které budou náplní interního vědeckého úkolu. Restaurátorky textilu plně využívají rozlehlých prostor s kvalitním vybavením, jako jsou speciální mobilní vany s rošty nebo nízkopodtlaková vana (stůl) pro šetrné mokré čištění textilií. V každodenní práci jsou využívány i praktické pomůcky – stolní lampy s denním světlem, stolní lupy či velké ateliérové světlo. Telemetrický monitorovací systém Hanwell sledující mikroklima na pracovišti i v depozitářích a následně zvlhčovač a čistič vzduchu Brune značně pomáhá při udržování vhodného prostředí pro sbírkové předměty na pracovišti. Kromě dvou digestoří zajišťují zdraví zaměstnanců při práci s těkavými látkami tři mobilní odsávací jednotky, které jsou pro svůj výkon a snadné ovládání velmi oblíbeny.

Vzhledem k vytvoření zcela nového pracoviště bylo nezbytné vybavit jej taktéž náležitostmi dle platných norem BOZP. Byla proto vytvořena nová Kategorizace zaměstnanců oddělení, která byla předložena Krajské hygienické stanici. Dále bylo provedeno měření hlučnosti a prašnosti ve stolařské dílně a proběhla prověrka stavu bezpečnosti práce a požární ochrany na pracovišti.

Spolupráce s institucemi

V roce 2009 spolupracovalo OPS především v rámci odborných konzultací se Slezským zemským muzeem v Opavě, Národním technickým muzeem v Praze, Metodickým centrem konzervace při Technickém muzeu v Brně a Národním památkovým ústavem v Ostravě. Dále pak byly poskytnuty četné konzultace telefonické či e-mailové soukromým osobám především k tématům ošetření dřevěných lidových staveb, likvidace dřevokazného hmyzu či hub, přičemž v některých případech proběhla konzultaci přímo na místě problému.

Mimo konzultační aktivity taktéž OPS získalo a pracovalo na několika externích zakázkách pro jiné instituce, konkrétně pro Národní technické muzeum v Praze (vysoutěžené dvě dřevěné lednice na led (ve velmi špatném stavu) a necky a rekonzervace dřevěné pračky, vše pro budoucí expozici Národního technického muzea) a pro Národní památkový ústav (konzervace nálezu z hrobu Německého rytíře – smaltovaný křížek s torzem pokovené textilie). V rámci výpomoci při červnových povodních na severní Moravě zaměstnanci

OPS restaurovali několik kusů vodou destruovaného nábytku ze zámku v Kuníně (Muzeum Novojičínska).

Dále probíhala spolupráce s Konzervátorským centrem Slezské univerzity v Opavě, kde vedoucí OPS M. Šimčíková přednáší v rámci muzeologických oborů muzejní konzervaci a restaurování.

ZEMĚDĚLSKÉ ODDĚLENÍ

Nedílnou součástí prezentační činnosti Valašského muzea je od 70. let minulého století také zemědělské oddělení, které svou činností především v rámci areálu Valašské dědiny prezentuje návštěvníkům tzv. tradiční zemědělství valašského regionu.

Hlavní náplní oddělení je především údržba jednotlivých areálů muzea (údržba zeleně, sadovnické úpravy, sezónní výsadby, rekultivační práce a prořezávky porostů, zimní údržba komunikací, atd.) a také pozemků přiléhajících k muzeu, celkově se jedná o výměru cca 80 ha.

Tradiční zemědělství je prezentováno ve dvou rovinách z pohledu živočišné a rostlinné výroby. Živočišná výroba je ve Valašském muzeu zaměřena především na chov domácích zvířat, která byla v minulosti charakteristická pro valašské usedlosti a způsoby hospodaření. V rámci **Národního programu udržování genetické diversity** je chováno stádo původního plemene ovcí 'Valaška', kdy k 1. 1. 2009 byl stav stáda 19 ks bahnic, 10 ks jehniček narozených v roce 2008 a 1 ks plemenného berana. Po provedení genotypizace ovcí a jehňat byla provedena selekce, kdy do základního stáda bylo zařazeno 15 ks bahnic, 8 ks jehniček narozených v roce 2008 a 8 ks jehniček narozených v roce 2009. Zbývající jehničky a beranci byli určeni k domácí porážce a 2 ks jehniček bylo prodáno do chovu chovateli Vladimír Magna – Slovensko. Dne 29. 8. 2009 byl na hospodářství zakoupen druhý plemenný beran plemena – původní Valaška, linie Jurko a v měsíci říjnu došlo k rozdělení základního stáda s následným přípuštěním bahnic a jehniček narozených v roce 2008. V měsíci červnu 2009 byla zakoupena jalovice plemena – Česká červinka s výhledem dalšího chovu a následného přípuštění. Dále na hospodářství byl obnoven chov hus a to zakoupením 3 ks původního plemena České husy (1 ks housera a 2 ks hus). Z dalších druhů hospodářských zvířat jsou chovány 'kozy domácí bílé', kůň – 2 chovné klisny plemene 'Slezský norik', osel a drůbež hrabavá a vodní. Koně jsou využívány na polní práce a dále během sezóny jsou s koňmi prováděny vyjíždky bryčkou pro návštěvníky muzea v areálu VMP. V roce 2009 bylo celkem odchováno

na 28 jehňat, 4 kůzlata a 8 ks drůbeže – kachňat. V roce 2009 proběhly na našem hospodářství ve dnech 16. 6. 2009 a 29. 7. 2009 dvě kontroly České plemenářské inspekce a dále dne 25. 8. 2009 kontrola Krajské veterinární správy Zlín, kdy nebylo zjištěno žádných závad v chovu hospodářských zvířat.

Rostlinná výroba je zaměřena kromě zabezpečení tzv. krmivové základny (píce, seno, atd.), také na prezentaci tradičních zemědělských plodin, které můžeme nazývat „staré a krajové odrůdy“. V rámci spolupráce s výzkumnými ústavami a institucemi sdružujícími se pod **Centrální genovou bankou v Praze – Ruzyni** jsou návštěvníkům představeny tradiční zemědělské plodiny (minulosti) z oblasti **obilovin** (‘Gengel’, ‘Křibice’, ‘Špalda’, ‘Pšenice dvouzrnka’, pohanka, rosička, ječmen nahý, proso atd.), **luskovin** (odrůdy pěstované do roku 1950, hrachory, hrách setý, fazol – popínavý, šarlatový, keříčkový, bob zahradní), **technických plodin** (len setý, konopě setá). Z dalších druhů jsou zastoupeny **aromatické a léčivé rostliny, salátová zelenina a cibulová zelenina. Okrasné a hrnkové rostliny** jsou prezentovány sortimentem pelargoníí a fuchsíí z let 1887 – 1930 doplňující interiérová vybavení jednotlivých objektů v areálech muzea. Nedílnou součástí areálu Valašská dědina je ucelená živá sbírka tzv. „**starých a krajových odrůd ovocných dřevin**“, ve které je zastoupena odrůdová skladba jádřovin a peckovin – slivoně a třešně z etnografické části Valašska (70 položek).

Z další činnosti na úseku rostlinné výroby v roce 2009 bylo založení nové zahrádky u objektu Nový Hrozenkov č. 60 a celkové zatravnění půdního bloku č. 2215 T o výměře 2 ha. Dále pracovníci zemědělského oddělení v součinnosti fy. Ateliér Kosa, pod dohledem Ing. Tuzarové se podíleli na kultivaci a obnově zeleně kolem nových objektů v areálu Valašské dědiny. Stěžejní úkoly vyplynuly pro zemědělské oddělení v období po sněhové kalamitě ze dne 15.10.2009, kdy došlo k velkému rozsahu poškození stromových porostů na všech pozemcích areálu VMP. Z tohoto důvodu byly v podzimním a zimním období roku 2009 prováděny práce na odstraňování následku této kalamity na stromových porostech, ve kterých bude průběžně pokračováno i roce 2010.

Na základě podané žádosti byly v roce 2009 VMP poskytnuty dotace ze Státního zemědělského intervenčního fondu.

Během programové nabídky Valašského roku zemědělské oddělení úzce spolupracuje na přípravách a realizaci některých programů (např. Masopust, Velikonoce na Valašsku, Velký redyk, Krásné lilie z celého světa, Úroda z polí zahrad a sadů aneb..., Vánoce na Valašsku, atd.), dále zabezpečuje ve spolupráci s provozním útvarem služby návštěvníkům (projíždky bryčkou, spolupráce při přípravách svatebních obřadů).

5. PROVOZNÍ ÚTVAR

Provozní útvar vznikl k 1.1.2009 na základě změny organizačního řádu rozdělením útvaru provozně-ekonomického na dva samostatné útvary: provozní a ekonomický. Do provozního útvaru byly v roce 2009 začleněny následující provozy a oddělení:

- oddělení propagace, produkce a programů;
- oddělení služeb návštěvníkům;
- hospodářská správa;
- oddělení ostrahy muzea;
- správce počítačové sítě;

Hlavní náplní provozního útvaru je zajištění úkolů zaměřených na prezentaci muzea směrem k veřejnosti včetně organizačního zajištění programové nabídky v rámci „Valašského roku“. Do činnosti útvaru patří rovněž organizační a technické zajištění provozu muzea a jeho zázemí. Činnosti související s hospodářskou správou muzea a úklidem areálů jsou zajišťovány v rámci oddělení služeb návštěvníkům. Pracovníci oddělení ostrahy zajišťují navíc obsluhu telefonní ústředny a organizaci likvidace odpadu. Spolu s ekonomickým útvarem zajišťovali pracovníci útvaru také veškerou administrativu spojenou s realizací tzv. Norského grantu.

NÁVŠTĚVNICKÝ PROVOZ

V průběhu roku 2009 navštívilo Valašské muzeum v přírodě celkem 260 004 návštěvníků, což je o 10 689 méně než v roce 2008.

Na celkovém poklesu se určitě do jisté míry podepsala celosvětová ekonomická krize. Začátkem léta poškodila Valašské muzeum negativní kampaň ve sdělovacích prostředcích, které zkrásně informovaly veřejnost o zničených přístupových trasách do Rožnova v důsledku přívalových dešťů, které ve druhé polovině června postihly několik lokalit rožnovského regionu. V období posledních pěti dnů června a první dekády července byla návštěvnost muzea o 3000 lidí nižší, než v předchozích letech.

I přes nepřízeň počasí (jarní a podzimní povodně, podzimní sněhová kalamita), které je důležitým prvkem jenž ovlivňuje jeden z významných hospodářských ukazatelů – návštěvnost, se podařilo VMP udržet dlouhodobý standard v návštěvnosti. Podzimní sněhová kalamita způsobila uzavření areálů z technicko – bezpečnostních problémů (na 60 % zeleně postiženo polomem).

Potěšitelný je nárůst návštěvnosti areálu Valašské dědiny, kam zavítalo dvakrát více návštěvníků než v roce 2008. Největším lákadlem bylo otevření nových objektů (kostel, škola a hospoda) vybudovaných s pomocí Norského

grantu. Jejich slavnostní otevření proběhlo 28. května. Na zvýšené návštěvnosti se příznivě projevilo také zpřístupnění areálu v mimo sezónním období, kdy jsou expoziční objekty zavřené. Samotná procházka příjemným prostředím s možností návštěvy Hospody ze Zděchova přilákala v této době více než 6 tisíc lidí. Jen o Velikonočních svátcích prošlo Valašskou dědinou 3 500 návštěvníků. Přibližně 5% nárůst návštěvnosti byl zaznamenán také v Mlýnské dolině.

Vysoká návštěvnost byla zaznamenána na tradičních zvykoslovných akcích pořádaných v rámci programového cyklu Valašský rok. Velikonoční programy navštívilo celkem 29 895 lidí, což je historický rekord. Proti roku 2008 byla vyšší návštěvnost také na akce Den řemesel a Starodávný jarmark (dohromady o 3500 lidí).

Poněkud překvapivý byl pokles návštěvnosti Masopustu a festivalu Jánošíkov dukát (o cca 1000 lidí). Z mimořádných akcí stojí za zmínku červencové mezinárodní setkání hasičské mládeže CTIF, kterého se zúčastnilo přes 500 mladých sportovců z celého světa.

Tradiční den otevřených dveří se uskutečnil na Den muzeí (18. května), kdy byl návštěvníkům umožněn bezplatný vstup do areálu Valašské dědiny.

SLUŽBY NÁVŠTĚVNÍKŮM

Prvotní podmínkou kvalitních služeb návštěvníkům muzea je dostatek kvalifikovaných průvodců a demonstrátorů, jejichž posláním je návštěvníka nejen informovat, ale především v něm vyvolat pocit, že muzeum, které navštívil je tady právě pro něj. To vyžaduje dostatečný počet kvalitních pracovníků schopných operativně řešit vzniklé situace. Největší počet návštěvníků přichází do Valašského muzea v srpnu – téměř 25% celoroční návštěvnosti. O něco méně (cca 20%) jich přichází v červenci, zatímco v měsících květnu, červnu a září to bývá kolem 10%.

Na hlavní sezonu je proto každoročně nutno zvýšit počet průvodců, demonstrátorů a pokladních na víc než desetinásobek základního stavu. V roce 2009 bylo na krátkodobé smlouvy zaměstnáno celkem 47 osob. S ohledem na jazykovou vybavenost a pružnost v nasazování do služeb je většinou dávana přednost studentům. V minulém roce pracovalo v oddělení služeb 24 studentů, 18 důchodců (převážně jako demonstrátoři v areálu VD) a 5 pracovníků v produktivním věku.

Pro ověření kvality jejich činnosti jsou prováděny namátkové kontroly. V průběhu sezony byly zjištěny v práci dvou sezónních průvodců drobné nedostatky, které byly na místě vyřešeny. V jednom případě byl, na základě opakované stížnosti návštěvníků na nevhodné chování demonstrátorky předčasně ukončen pracovní poměr.

Vyřizování objednávek prohlídek bylo po dobré zkušenosti z předchozího roku zajišťováno přímo na oddělení služeb návštěvníkům. Tímto způsobem bylo dosaženo vyšší operativnosti a lepší informovanosti návštěvníků.

Také v roce 2009 byly, vzhledem k relativně vysokému zájmu přijímány objednávky k návštěvě muzea v průběhu listopadu a začátkem prosince, kdy jsou všechny areály z provozních důvodů uzavřeny. Této možnosti využilo celkem 12 skupin, z toho 3 zahraniční. Přestože téměř polovina z nich byla provedena bezplatně (hendikepovaní, senioři) činila tržba ze vstupného v tomto období téměř 9000,- Kč

Prohlídky areálů Dřevěného městečka a Valašské dědiny jsou individuální. V těchto areálech jsou ve všech objektech pracovníci muzea, kteří poskytují kvalifikovaný výklad. Organizovaným výpravám je na vyžádání umožněna prohlídka s průvodcem. Této možnosti využilo v Dřevěném městečku 110 výprav.

Návštěvník, který jde na prohlídku Valašské dědiny obdrží při vstupu mapku celého areálu s doporučenou trasou prohlídky. V průběhu sezony bylo obsazováno demonstrátory celkem 11 objektů. Praxe sice ukazuje, že návštěvníci zpravidla nestihnou nebo nechtějí navštívit všechny otevřené objekty, ale na druhou stranu mají z čeho vybírat. Problémy s návštěvníky se projevily pouze v období školních výletů, protože někteří učitelé dali svým svěřencům příliš volnosti nebo je nestačili zvládat. Prohlídky s průvodcem využilo ve Valašské dědině 233 výprav (především v rámci výchovně-vzdělávacích programů).

Prohlídky Mlýnské doliny byly zajišťovány pouze s doprovodem průvodce. Tento systém je dán omezenou průchodností areálu. Jednotlivé skupiny návštěvníků procházejí areálem podle stanoveného časového rozpisu. Objekty, ve kterých jsou předváděny funkční mechanismy poháněné vodou, jsou obsazeny demonstrátory (mlynář, pracovník na pile a kovář). V roce 2009 bylo v Mlýnské dolině provedeno celkem 2057 výprav. Celkový počet výprav s průvodcem ve všech areálech VMP v roce 2009 činil 2400.

PROPAGACE

Pracoviště propagace se zabývalo činnostmi informačního charakteru. Jednalo se především o zpracování:

- propagačních materiálů a tiskovin
- plakátů
- informačních letáků k jednotlivým programovým akcím
- dekorací k programům Valašského roku 2009
- aranžování výstav

K pravidelným činnostem patřilo také zasílání informací o připravovaných programech a výstavách veřejným sdělovacím prostředkům (TV Beskyd, ČT Ostrava, ČR Ostrava, ČR Brno, Rádio Apollo a další).

Pro sezonu 2010 byly připraveny nové informační skládačky pro všechny areály VMP v pěti jazykových mutacích. Byl vydán programový sborník Valašský rok 2010 a brožura pro Český svaz muzeí v přírodě.

Pracovníci propagace prováděli pravidelné aktualizace jednotlivých sekcí oficiálních webových stránek Valašského muzea v přírodě, aktualizace údajů o VMP na stránkách Asociace muzeí a galerií, Evropské databanky, portálu Kudyznudy.cz, Atlasu Česka a dalších.

Koncem roku 2009 byl vybrán zhotovitel nových webových stránek VMP – firma Virklis, a.s. Ta nabídla vlastní redakční systém pro správu webových stránek – Amadeo, který umožní vkládání nových informací a provádění potřebných úprav přímo pověřenými pracovníky VMP. V listopadu a prosinci došlo k převodu obsahu ze současných webových stránek na nové stránky a k zahájení zkušebního provozu. Nové stránky budou mít jiný grafický design, než stávající. Pro zvýšení přehlednosti a zvýšení uživatelského komfortu došlo také ke zpřehlednění jejich struktury. V lednu 2010 proběhne školení pracovníků VMP pro práci se systémem Amadeo, v únoru 2010 by mělo dojít k jejich oficiálnímu spuštění.

Granty : V rámci programu přeshraniční spolupráce (SK-CZ) s Oravským kulturním střediskem v Dolném Kubíně (okr. Žilina) byly připraveny a realizovány 2 kulturní akce ve VMP, a to v květnu a srpnu 2009. V rámci tohoto projektu pak ještě byly ve VMP instalovány 2 výstavy - výstava obrazů Janky Peštové Sýkorové (srpen 2009) a výstava Betlémů (listopad - prosinec 2009).

ODDĚLENÍ OSTRAHY

V rámci Oddělení ostrahy muzea jsou vykonávány dva druhy činnosti: výkon strážní služby (ostraha) a obsluha elektronického požárního a zabezpečovacího systému a kamerového systému (monitoring). V rámci pořadů Valašského roku a při akcích pořádaných externími subjekty jsou pracovníci ostrahy zapojováni také do dalších činností (organizace pohybu osob a vozidel, hlídání výstav). K jejich pracovním povinnostem patří také péče o služebního psa.

V lednu 2009 vzniklo, v souvislosti se zahájením řádného provozu konzervátorského pracoviště nové dislokované pracoviště ostrahy ve Frenštátě. Po dobu dokončování rekonstrukce objektu (leden – květen) byly služby zajišťovány ve všední den od 18.00 do 6.00 hod ve dvanáctihodinových směnách. Od června byly zavedeny služby již od 14.00 hod (osmihodinové směny). Ve dnech pracovního klidu jsou služby ostrahy zajišťovány nepřetržitě. Z důvodu zastupitelnosti jsou pracovníci, kteří jsou

kmenově zařazeni na pracoviště ve Frenštátě, nasazování příležitostně také do služeb v Rožnově.

V průběhu první poloviny roku bylo v rámci Norského grantu dokončeno rozšíření EZS a EPS. Pracovníci ostrahy, kteří provádějí pochůzky v terénu byli vybaveni kontrolním modulem umožňujícím určení jejich polohy. Po prověření a otestování rozšířeného systému proběhla pro pracovníky ostrahy a monitoringu doplňující instruktáž.

Provoz oddělení ostrahy byl v roce 2009 částečně komplikován vysokou nemocností – v únoru dosáhla 50%. Tato situace byla řešena zaměstnáním Hany Měrkové na poloviční úvazek. Díky pochopení a vstřícnému přístupu všech pracovníků oddělení se podařilo tuto situaci zvládnout bez problémů.

SPRÁVA POČÍTAČOVÉ SÍTĚ

Rekonstrukce a modernizace celého systému pokračovala v souladu s „Konceptí optimalizace počítačové sítě ve VMP“ zpracované koncem roku 2007. Obecně lze říci, že došlo k významnému zdokonalení technického stavu celé informační soustavy. Původní licence antivirového systému NOD32 byla prodloužena a rozšířena na systém ESET Smart Security pro 60 PC.

Po instalaci nového centrálního serveru se začaly projevovat při přenosu velkých objemů dat nahodilé výpadky a prodlevy. Měřením bylo zjištěno, že původní prvky optické sítě „neslídaly“. Proto byly postupně vyměněny optické převodníky a síťové switche mezi serverovnou a dalšími provozními budovami VMP.

Pro propojení pracoviště ve Frenštátu a intranetu VMP v Rožnově bylo v první fázi využito internetové připojení pomocí ADSL. Vzhledem k nutnosti přenášet velké objemy dat především v rámci síťové agendy BACH se tento přístup ukázal jako nedostačující. Proto bylo zvoleno připojení pomocí rychlého internetu přes VPN s rychlostí 6/6 Mbps. Ze stejného důvodu byl také modernizován SW a HW poštovního serveru. Po stránce programové byl provoz zajištěn zakoupením multilicenčního programu „Microsoft Open Licence“.

Při rekonstrukci konzervátorského pracoviště ve Frenštátě se podařilo vhodně koordinovat činnosti firem realizujících instalaci EZS a EPS s firmou provádějící instalaci počítačové sítě. Ve všech etážích byly v depozitářích instalovány přístupové body umožňující připojení k intranetu VMP pomocí notebooku. Po instalaci nové telefonní ústředny došlo k propojení s telefonní ústřednou v Rožnově a k nové nastavení služeb Euro ISDN.

ODDĚLENÍ PROGRAMŮ

Náplň práce tří pracovníků oddělení programů VMP (PhDr. Radek Hasalík, Mgr. Jaroslava Kvapilová, Mgr. Marie Pítrová) se odvíjela od programové skladby Valašského roku 2009.

Ve druhém lednovém týdnu, ve dnech 15.-18.1.2009 reprezentovali Radek Hasalík a Marie Pítrová spolu s Pavlínou Poláškovou z oddělení propagace Valašské muzeum na veletrhu cestovního ruchu Regiontour v Brně.

V sobotu 14. února proběhl v režii programového oddělení v Dřevěném městečku pořad Masopust (režie Radek Hasalík).

V termínu 11.-13. dubna 2009 se konal v režii programového oddělení třídní muzejní pořad Velikonoce na Valašsku (režie Jaroslava Kvapilová). V sobotu 25.4.2009 se v Dřevěném městečku konala Regionální přehlídka dětských valašských souborů, kterou zajišťovalo Valašské folklorní sdružení Vsetín (režie Radek Hasalík).

Během prvního pololetí 2009 proběhlo v Janíkově stodole 11 jedno nebo vícedenních pořadů externích subjektů.

V měsíci květnu proběhlo v Dřevěném městečku zvykoslovné Stavění a Kácení máje a na Valašské dědině péčí Marie Pítrové čtyřdenní výchovně-vzdělávací pořad „Poznávejme Valašsko - náš kraj“ (19.-22.5.). Závěr měsíce května byl ve znamení Slabikáře devatera řemesel (31.5.) v režii Marie Pítrové.

Červen 2009 byl tentokrát bez mezinárodního festivalu armádních souborů Rožnovská valaška, který byl zrušen rozhodnutím Ministerstva obrany ČR.

20. června se uskutečnil koncert folklorního souboru Malý Radhošť k 40. výročí vzniku souboru (režie M. Pítrová)

Červencové státní svátky byly v roce 2009 ve znamení mezinárodního festivalu Rožnovské slavnosti (3.-5.7., režie Jaroslava Kvapilová). 6. července proběhlo Setkání hrnčírů a dráteníků (režie Radek Hasalík). 18. července potom 16. ročník pořadu Pekařská sobota (18.7., režie Radek Hasalík). Programové oddělení mělo na starosti i 15. ročník mezinárodního festivalu Romská píseň (25.7., Radek Hasalík). V týdnu od 13. do 19. července se konaly týdenní tvůrčí dílny O valašského primáška s nedělním závěrečným koncertem (Marie Pítrová).

Druhý srpnový víkend proběhl 11. ročník mezinárodního festivalu slovenského folkloru Jánošíkův dukát (7.-9.8., Jaroslava Kvapilová). V polovině srpna se uskutečnil tradiční dvoudenní Starodávný jarmark (15.-16.8., režie Jaroslava Kvapilová). V neděli 23. srpna proběhl na amfiteátru Dřevěného městečka pořad Ozvěny Valašského Slavína – Jan Kobzáň, ve spolupráci s folklorním souborem Lipta z Liptálu (režie Radek Hasalík). V posledním srpnovém víkendu

se v Dřevěném městečku konal pořad „Řemeslo má zlaté dno“ v rámci grantové spolupráce s Oravským kulturním střediskem v Dolnom Kubíně, součástí tohoto projektu byly i ozvěny frenštátského festivalu Z druhé strany Radhoště, ve spolupráci s paní Mgr. Janou Šamánkovou, která do VMP pozvala mimo jiné folklorní soubor Oravan z Nižné.

V průběhu měsíce července a srpna se v Dřevěném městečku a ve Valašské dědině uskutečnily čtyři pořady z cyklu Valašské divadelní léto, organizované Pragokonzertem Zlín. Na jejich realizaci se podílelo programové oddělení VMP (Marie Pítrová).

V sobotu 5. září 2009 proběhla Pravoslavná panychida k uctění památky ThDr. Vladimíra Petřeka, popraveného nacisty za heydrichiády pro ukrývání parašutistů (režie Jaroslava Kvapilová). Od úterý 22. do čtvrtku 24. září vedla Marie Pítrová ve Valašské dědině s lidovými výrobci třídní výchovně-vzdělávací pořad pro školní mládež „Jak se dříve...“. V sobotu 19. září se za účasti paní Dany Zátopkové a členů olympijského výboru uskutečnil 7. ročník Běhu rodným krajem Emila Zátopka, přespolního půlmaratonu z Kopřivnice do Valašského muzea v přírodě v Rožnově p. R. (za VMP režie Radek Hasalík). V pátek 25. září přivítalo Dřevěné městečko dětské návštěvníky na pořadu Podzimní putování s broučky Valašským královstvím.

K 1.10.2009 byla Mgr. Marie Pítrová rozhodnutím Muzejní rady VMP přesunuta z oddělení programů na Etnografický útvar VMP. Na oddělení programů zůstali Dr. Radek Hasalík a Mgr. Jaroslava Kvapilová.

Podzimní využití Janíkovy stodoly spočívalo v realizaci vystoupení pro Klub seniorů (3.10.) a koncertu folklorního souboru Radhošť (15.11.).

Pro vánoční cyklus 2009 přichystalo programové oddělení VMP tradiční Vánoční jarmark (12.12., režie Jaroslava Kvapilová). Krátce před vánočními svátky se v Dřevěném městečku konal Živý betlém (19. a 20.12., režie Jaroslava Kvapilová) a během vánočních svátků Štěpánská koleda (26.12.), tentokrát s folklorním Bartošovým souborem písní a tanců Zlín (režie Marie Pítrová). V neděli 27.12.2009 se v Janíkově stodole konal koncert skupiny Címbal Classic a ženského sboru Polajka (režie Radek Hasalík)

Oddělení programů VMP mělo po celý rok 2009 na starosti zajišťování lidových výrobců a prodejců na všechny prodejní pořady Valašského roku, zvláště na Velikonoce, Starodávný jarmark a Vánoční jarmark. Programové oddělení zajišťovalo na přání režisérů z řad ostatních útvarů VMP programovou náplň několika dalších zvykoslovných a tématických pořadů (Velký redyk 23.5., Hejčuv nožík 11.7., Anenská pouť 26.7., Den řemesel a setkání kovářů 1.8.).

6. TECHNICKÝ ÚTVAR

Roční výkaz činnosti technického útvaru Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm je ohlédnutím za pracemi prováděnými v roce 2009.

Technický útvar je rozdělen na čtyři oddělení a to na oddělení obnovy památek a údržby, oddělení stavebně – technické dokumentace a projekce včetně stavebního archívu, oddělení dopravy, energetiky, skladu, oddělení stolařské výroby – dílny LUV, a správce zabezpečovacího systému EPS a EZS. Za uplynulé období pracovalo na tomto útvaru 34 - 35 stálých pracovníků.

[eea grants - MUZEUM V PŘÍRODĚ A LIDOVÁ KULTURA V NOVÝCH FORMÁCH PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ / anotace dílčích kroků - Popis prací](#)

Velkou investiční akcí v tomto roce bylo dokončení stavebních prací prováděných v rámci tzv. **norského grantu**, kdy bylo proinvestováno téměř 8,5 mil. korun. Včetně pozastávek z předešlého roku.

[TERÉNNÍ ÚPRAVY VE VALAŠSKÉ DĚDINĚ](#)

Před zpřístupněním nových objektů bylo nutno provést okolní terénní úpravy a přístupové komunikace.

Hospoda ze Zděchova – byl proveden návoz zeminy z jižní strany a zpevněná plocha pro posezení s dřevěnými lavicemi a stoly, nové kamenné schodiště pro vyrovnání přístupu k WC ve stodole, dřevěné zábradlí, příprava zahrádky u hospody.

Ze severní strany byla provedena kamenná dlažba přístupového chodníku u vstupu s vytvořením zářezu pro posezení.

Evangelický toleranční kostel – byla provedena kamenná dlažba okapového chodníku, který bude částečně sloužit jako přístupová komunikace pro tělesně postižené, a další přístupové komunikace ze štetových ploch se zpevněním okrajů z kulatiny a osazením dřevěného zábradlí.

[DOKONČOVACÍ PRÁCE NA REALIZACI STAVEB V MLÝNSKÉ DOLINĚ V RÁMCI NORSKÉHO GRANTU REALIZAČNÍ FIRMOU TESLICE CZ, S.R.O.](#)

Živý dům

Položeny konečné vrstvy živičné střešní krytiny, v podkroví byly provedeny vnitřní dřevěné obklady stěn, provedeny keramické dlažby a obklady v sociálním zařízení a dílně a dokončeny vnitřní omítky. Byly vyrobeny a osazeny vnitřní i venkovní dveře včetně obložení zárubní, a kastlová okna včetně kování a instalováno vnitřní dřevěné schodiště se zábradlím.

Obytný dům z Trojanovic č. 14

Dokončeny tesařské úpravy na dřevěných roubených a podružných konstrukcích, vnitřní povrchové úpravy a venkovní terasa, provedena vyzdívka pece včetně omítky, provedeny venkovní nátěry a úpravy obvodového pláště a venkovní terénní úpravy.

Kovárna z Horní Lidče

Vyrobena, zkompletována a osazena okna a dveře, dále byly dočištěny a dokončeny povrchové úpravy obvodového pláště, kompletace elektropřípojky a elektroinstalace, příprava, výstavba a zprovoznění výhně.

Hospodářský objekt z Velkých Karlovic

Pro dokončení objektu byl osazen a zkompletován el. rozvaděč.

Na všech výše uvedených objektech včetně **Zvoničky z Dolní Bečvy** byly dokončeny práce na zabezpečovacím systému EPS a EZS včetně oživení na bezpečnostní pult.

Kolaudace dostavby Mlýnské doliny proběhla 16.6.2009.

INVESTIČNÍ A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Rok 2009 byl pro nás úspěšný v získání finančních prostředků z dotací investičního odboru při MKČR na investiční akce:

VMP Rožnov pod Radhoštěm, Dřevěné městečko - dřevěná radnice, rekonstrukce - evid. č. : 234 112 – 0277 (dotace z MKČR 3,950 mil. Kč)

Realizační firma Pyroma s.r.o. z Olomouce pod vedením stavitele pana Řehoře Magdy pokračovala v postupné rekonstrukci celého objektu. Byla dokončena statika celého objektu, vnitřní hliněné omítky na rákos, dřevěné podlahy v přízemí a patře, hliněná podlaha v podkroví, kompletace elektrorozvodů včetně osvětlovacích těles, výmalby, impregnace a dokončovací nátěry. Taktéž byly vyzděny čtyři kusy kachlových kamen a zprovozněny komínové kouřovody. Byl kompletně dokončen zabezpečovací systém EPS a EZS.

Z důvodu plánované dostavby areálu Dřevěného městečka, kde bude nutno dodržet nový zákon o technických podmínkách požární ochrany staveb (Sz č. 23/2008), přistoupilo muzeum, při tak složité rekonstrukci, již k vybudování samočinného stabilního hasícího zařízení – vysokotlaký mlhový systém HI-FOG pro vnitřní prostory a skrápěcí systém pro venkovní ochranu objektu. Tento systém jsme tvořili ve spolupráci s tvořitelem českých norem o požární ochraně Ing. Petrem Bebčákem.

Kolaudace objektu proběhla 3.11.2009.

VMP Rožnov pod Radhoštěm, Frenštát pod Radhoštěm – depozitář, stavební úpravy

evid. č. : 234 112 – 0282 (dotace z MKČR 13,670 mil. Kč)

Dokončeny kompletní rekonstrukce všech pater a rozšíření plynové kotelny. Zprovozněn zabezpečovací systém EPS a EZS včetně monitorovacího zařízení.

Taktéž byla dokončena výměna oken, zateplovací systém celého objektu včetně fasády. Tyto práce byly realizovány firmou Cobbler, s.r.o. ze Zašové.

Kolaudace této etapy proběhla 8.12.2009.

VMP Rožnov p. R., Pustevny, Maměnka - oprava fasády - evid. č. : 234 112 – 0331 (dotace z MKČR 700 tis. Kč)

Provedení nátěrů fasádního pláště jihovýchodní stěny budovy Maměnka včetně zábradlí. Provedena demontáž celého obložení štítu z jihovýchodní strany, vyhotoveny nové díly z jedlového dřeva dle původních částí. Dále bylo provedeno oboustranné napuštění fungicidním syntetickým napouštědlem proti dřevokazným houbám a škůdcům, a oboustrannými vrchními nátěry. V dosedacích plochách bude provedeno zatmelení **spár** proti zatékání vody. Na ostatních dřevěných částech fasády a ochozů bylo provedeno opálení a obnova nátěrů. Střešní krytina byla opatřena impregnačním nátěrem.

Na tuto akci byla průzkumem trhu vybrána firma s nejnižší cenovou nabídkou Jiří Míček – ATLAS, Dolní Jasenná 751, 755 01 Vsetín.

VMP Rožnov p. R., Jaroňkova galerie – stavební úpravy - evid. č. : 234 112 – 0360 (dotace z MKČR 6,50 mil. Kč)

Provedeno vybourání nástavby, obnovena původní terasa, provedena sanace základového zdiva a sklepních prostor, obnažení základových konstrukcí pro provedení hydroizolace a drenáží. Nové stropy jsou provedeny v systému Porotherm.

Dále byla provedena demontáž staré střešní krytiny a celého krovu, pro osazení pozednic byl vybetonován na stávajícím zdivu železobetonový věnec a následně provedena nová střešní konstrukce, kterou tvoří nový dřevěný krov s krytinou z eternitových šablon barvy černé včetně oplechování a okapového a odpadního systému. Dále byla provedena nová přípojka kanalizace a vnitřní rozvod plynu od plynoměru k místu osazení plynového kotle. V interiéru byly provedeny hrubé rozvody vody a kanalizace.

Našimi pracovníky bylo provedeno vybourání podlahových konstrukcí, demontáž již nefunkčních elektrických přímotopů, akumulčních kamen a kachlových kamen, která byla převezena do depozitu, demontáž zařizovacích předmětů, stávajících elektrorozvodů a rozvodů vody a odpadů, otloukání omítek v suterénu. Dále prováděli přesun konzervátorského pracoviště do depozitáře ve Frenštátě.

VMP, Na posledním groši - elektroinstalace - evid. č. : 234 112 – 0343 (dotace z MKČR 2,50 mil. Kč)

Provedena kompletní montáž nových elektrorozvodů včetně rozvaděčů a jejich náhrada za již nevyhovující, které již nesplňovaly platné předpisy. Nové rozvody jsou vedeny v drážkách pod omítkou, keramickými obklady v kuchyni a pod dřevěnými obklady a v dřevěných podlahách v podkroví. Všechny místnosti byly opatřeny novými osvětlovacími tělesy.

V souvislosti s výše uvedenými pracemi byly provedeny stavební úpravy jako vybourání stávajících keramických obkladů a dlažeb, demontáž dřevěného obložení stěn, dřevěných podlah. Následně byly provedeny nové rozvody vody a kanalizace pro novou technologii kuchyně, dozdivky stěn, dobetonávky podlah a stropů, opravy omítek, keramické obklady, dlažby a výmalby.

Našimi pracovníky byla provedena rekonstrukce sociálních zařízení v podkroví což zahrnovalo vybourání a demontáž stávajících zařizovacích předmětů, keramických obkladů a dlažeb. Dále byly provedeny nové vyzdivky, omítky, keramické obklady, nové rozvody vody a kanalizace, výmalby a omyvatelné nátěry stěn, nátěr ocelových konstrukcí.

ISO

Revize elektrické zabezpečovací signalizace (EZS), elektrické požární signalizace (EPS) a opravy těchto systémů v objektech Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

Jednalo se o **neinvestiční** prostředky MK z kapitoly ISO/A na zabezpečení objektu, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví, bezpečnostními systémy a mechanickými zábranami.

Skutečná cena realizované akce byla 703 628,50 Kč. Z toho výše příspěvku investora-muzeum 353 628,50 Kč, výše příspěvku od MK ČR 350 000,-Kč.

OSTATNÍ PRÁCE

V roce 2009 nebylo Valašské muzeum i přesto, že jsme žádali v dostatečném předstihu, zařazeno do dotačního programu záchrany architektonického dědictví při MKČR na výměnu šindelových krytin na objektech v areálech Valašského muzea. I přesto byla z finančních prostředků VMP provedena výměna šindelové krytiny na výstupním objektu z DM (448m²) a části Hamru v MD (85m²), Zvoničce z Vrbětic (28 m²).

Následně byly prováděny nátěry šindelových střech impregnačním olejem na dřevo Karbolinem extra plus v barvě palisandr a bylo natřeno firmou Frydrych

Jaroslav, Na Faře 127, 756 05 Karolinka celkem 1 977 m² o finančním objemu za práci 69 195,- Kč a materiál 130 482,- Kč. Celkově vynaložilo Valašské muzeum za tyto práce 199 677,- Kč.

Pro tyto výše uvedené akce jsme připravovali projekty a závazná stanoviska, investiční záměry včetně ISPROFIN pro Ministerstvo kultury, organizovali kontrolní dny, prováděli koordinaci s dodavateli staveb, zajišťovali přípravné práce související s realizací staveb, kontrolovali správnost faktur a financování akcí a na vybraných stavbách připravovali podklady pro stavební řízení včetně kolaudací.

Nadstřešení posezení u prodejních stánků

Jedná se o zastřešení plochy venkovního posezení u stávajících prodejních stánků v Dřevěném městečku. Toto nadkrytí je řešeno celodřevěnou sloupkovou konstrukcí se sedlovou střechou, střešní krytina je provedena z překládaných prken. Svislé prvky jsou pomocí ocelových trnů ukotveny do betonových patek. Dlažba plochy pro venkovní posezení je z přírodního lomového kamene. Taktéž bylo provedeno odvodnění střechy. Dřevěné prvky jsou opatřeny nátěrem proti škůdcům, plísním a hnilobě.

Kolaudace objektu proběhla 3.11.2009.

Transfer zvoničky z Vrbětic v areálu Valašské dědiny

Před realizací projektu „Norské granty“ byla zvonice z Vrbětic umístěna ve Valašské dědině za větrným mlýnem z Kladník. Vzhledem k tomu, že nedaleko tohoto místa byl v rámci dostavby Valašské dědiny realizován evangelický toleranční kostel z Huslenek, bylo zapotřebí provést přesun zvoničky na nové vhodnější místo - na pozemek nad Šturalovou usedlostí.

V první etapě byla provedena betonová základová konstrukce pod úrovní terénu, nad terénem z lomového kamene na maltu hliněnou. Před zpětnou montáží byly dřevěné dožilé prvky nahrazeny novými a po celé montáži dřevěné konstrukce zvoničky byl celý objekt ošetřen bezbarvým impregnačním nátěrem Bochemit QB. Poté byla provedena nová střešní krytina z dřevěného ručně štípaného šindele s impregnačním nátěrem na dřevo Karbolineum extra plus, odstín palisandr.

Hospodářský objekt s kamenným sklepem - seník

Dřevěná roubená stavba postavená v počátku minulého století v Novém Hrozenkově byla nabídnuta k prodeji do Valašského muzea. Stavba byla zaměřena a provedena projektová dokumentace pro stavební povolení pro její umístění ve Valašské dědině. Poté byla provedena demontáž a transfer do depozitu ve Valašském muzeu. Vedle obytných stavení Hrozenkovské terasy bylo provedeno po složitých konzultacích s požárníky vytyčení stavby. Pracovníci muzea provedli výkopové práce a betonáž základových konstrukcí, vyzdívku sklepních prostor z kamenného zdiva s klenutým stropem. Dále byla osazena dřevěná srubová konstrukce stavby s dřevěným krovem.

V prosinci byla stavba zazimována, v tesařské hale se prováděla příprava nutné výměny dožilých trámů a dřevěných konstrukcí dle projektové dokumentace.

[Výstavba odpočívadla na cestě do Valašské dědiny](#)

V minulých letech byla provedena demontáž stávajících buněk, které sloužily dlouhá léta jako WC pro návštěvníky. V letošním roce se na stávající betonovou konstrukci vytvořily nové základy, pod opěrné kamenné zdi.

Opěrné zdi byly vyzděny z přírodního kamene v tloušťce 300mm s hydroizolací na betonový základ. Podlaha je provedena z kamenných šledových desek ve spádu. Skladbu podlahy tvoří cementové lože, podkladní beton a zhutněný štěrkopískový podsyp. Vyrovnávací rozdíl mezi cestou a podlahou odpočívadla tvoří kamenné schůdky. Nosná konstrukce je tvořena šesti dřevěnými habrovými sloupky kruhového průměru ukotvenými na ocelové trny. V horní části sloupků jsou osazeny pozednice ze smrkových kuláčů. Na těchto pozednicích je položena střšní krytina z překládaných prken. Dřevěné prvky jsou opatřeny nátěrem proti škůdcům, plísním a hnilobě.

[Stavba furgonu v Dřevěném městečku](#)

Dokončeny všechny stavební práce, vyspárování cihelného zdiva, hliněná podlaha v interiéru, nájezdy do objektu ze šledové kamenné dlažby, úpravy kování a zamykání vrat, montáž dřevěných štitových stěn, nátěry všech dřevěných konstrukcí včetně impregnace.

Kolaudace objektu proběhla 28.4.2009.

[Hodslavská stodola, prodejní stánek](#)

V souvislosti s dostavbou objektu Sušák, kde jsou centrální šatny pro průvodce, bylo rozhodnuto ústavní radou VMP o zrušení šaten a zázemí pro průvodce v Hodslavské stodole ve Valašské dědině. Nevyhovující bufetové zařízení v severní straně objektu bylo zrušeno a toto místo je nyní využíváno jako expoziční prostory. Bývalé šatny byly přestavěny na nový bufet s hygienickým zázemím dle platných hygienických norem. Byly provedeny nové vyzdívky stěn, zateplení obvodového pláště, keramické obklady a dlažby a výmalby. V souvislosti s celkovou rekonstrukcí objektu byla provedena kompletní rekonstrukce elektrorozvodů a nasvětlení celého objektu včetně nových expozic.

Kolaudace objektu proběhla 5.5.2009.

[Štramberské stodůlky, příprava objektu pro nové expozice](#)

Provedeno statické zajištění stavby, výměna dožilých stropních trámů a zpevnění prvků v obvodovém plášti, provedena nová podlahová konstrukce pro osazení těžkých tkalcovských strojů, úprava stropních konstrukcí a nové schodiště do podkroví.

Oprava havarijního stavu vytápění správních budov KD1 a KD2 a tesařské haly

V uplynulém roce prováděli pracovníci VMP veškeré dokončovací práce spojené s výměnou topení a realizací nové kotelny v tesařské hale – výmalba všech výrobních prostor tesařské haly a stolařské dílny, do objektů KD1 a KD2 byly vyrobeny a osazeny nové venkovní dveře. Byla provedena oprava všech plechových garážových vrat včetně nových nátěrů.

Rekonstrukce sociálního zařízení v tesařské hale

Provedeny stavební úpravy sociálních zařízení v přízemí a v patře pro zaměstnance technického útvaru, nové rozvody vody a kanalizace, nové obklady stěn a keramické dlažby, výmalby.

Opravy oplocení a bran v areálech VMP

V rámci zabezpečení areálů muzea se prováděly pravidelné opravy parkánových oplocení a především šindelových stříšek. V rámci těchto oprav byla kompletně nově vyrobena kopie brány při vjezdu do Dřevěného městečka.

Opravy skrytých vad na bývalém objektu VMP - Kotlová

Dne 13.8.2009 se JUDr. Jaroslav Fejfar, nový majitel bývalého objektu VMP, obrátil na Valašské Muzeum v přírodě se zjištěním, že se na převedené nemovitosti domu čp. 499 v k.ú. Horní Bečva, místní část Kotlová, na části domu objevil dle jeho tvrzení skrytou vadu, která se projevila v napadení dřevěné konstrukce svislé obvodové zdi domu houbou zvanou dřevomorkou a to na severní straně domu (tzv. přístavek) a tuto vadu požaduje odstranit. Ředitel muzea přistoupil na oprávněnost požadavku a nařídil provést opravy související s výše uvedenými závadami.

Valašské Muzeum provedlo vybourání části severní stěny (přístavku) v délce 4 m do výšky 2,5 m a včetně odstranění napadených trámů, vyspravení stávajícího základu, provedení vodorovné izolace a vyzdění odstraněné obvodové zdi cihelným zdivem včetně provedení vnitřních a vnějších omítek. Přílehlá zdi vybourané části severní stěny budou sanovány chemickým přípravkem proti dřevomorce v délce 1 m nalevo i napravo.

Rekonstrukce originálu lidové architektury – Rožnovská radnice (areál Dřevěné městečko)

Autorem projektové dokumentace je Ing. arch. Tařána Tzoumasová, Komenského 10, 772 00 Olomouc, zabývající se rekonstrukcí památkových objektů. Taktéž zajiřovala autorský dozor.

Samočinné hasící zařízení a venkovní skrápění – projektovou dokumentaci i realizaci provedla firma K.B.K. fire, s.r.o., Vítkovice, Rudná 1117/30a, 703 00 Ostrava.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o veřejnou zakázku malého rozsahu, provedlo Valašské muzeum dle ustanovení § 12 odst. 6, § 18 odst. 3 a § 6 zákona č. 137/2006 Sb., (o veřejných zakázkách), výzvu čtyřem uchazečům (Pyroma MAGDA Liberec, Mlýnek s.r.o., Opava, Pyroma s.r.o., Olomouc, Pario s.r.o., Hradec Králové).

Realizací výběrového řízení byla pověřena firma Jan Husák, Těšany. Zadavatel zvolil jediným hodnotícím kritériem nejnižší nabídkovou cenu. Výběrovou komisí byla jako dodavatel stavby vybrána firma PYROMA s. r.o., se sídlem Dolní hejčinská 31, 779 00 Olomouc. Smlouva o dílo mezi oběma stranami byla podepsána dne 6.3.2008.

Během realizace akce bylo provedeno obnažení celého obvodového pláště, demontáž všech elektrorozvodů, EPS a EZS, vybourání stávajících omítek, provedla se impregnace celého objektu, sanace všech dřevěných prvků a jejich ošetření metodou bandážování a dotvarování, statické zajištění a podepření nosných prvků vkládanou sloupkovou konstrukcí spojenou s nosným obvodovým pláštěm dřevěným klínováním. Bylo provedeno statické zpevnění nosné konstrukce balkónu. Střešní nosná konstrukce byla zpevněna výměnou několika dřevěných prvků a byla provedena výměna střešní krytiny z dřevěného ručně štípaného šindele včetně nových dřevěných okapových rýn.

Po dokončení statiky celého objektu se prováděly vnitřní hliněné omítky na rákos, dřevěné podlahy v přízemí a patře, hliněná dusaná podlaha v podkroví, kompletace elektrorozvodů včetně osvětlovacích těles, výmalby, impregnace stropů a výplní otvorů a dokončovací nátěry. V obvodovém plášti bylo doplněno chybějící spárování formou mechování. Složení a odstín nových nátěrů byly konzultovány s pracovníky památkové péče a vybrány z několika vzorků realizovaných přímo na dané konstrukci.

Taktéž byly vyzděny čtyři kusy kachlových kamen a zprovozněny komínové kouřovody. Byl kompletně dokončen zabezpečovací systém EPS a EZS s napojením na místní pult VMP.

Z důvodu plánované dostavby areálu Dřevěného městečka, kde bude nutno dodržet nový zákon o technických podmínkách požární ochrany staveb (Sz č. 23/2008), přistoupilo muzeum, při tak složité rekonstrukci, již k vybudování samočinného stabilního hasicího zařízení – vysokotlaký mlhový systém HI-FOG pro vnitřní prostory a skrápěcí systém pro venkovní ochranu objektu. Tento systém byl tvořen ve spolupráci s autorem českých norem o požární ochraně Ing. Petrem Bebčákem.

Montáž hasicího zařízení se uskutečnila během probíhající rekonstrukce v souvislosti se stavebními pracemi, které v Radnici probíhaly. Všechny ležaté trubní rozvody jsou vedeny ve stropní konstrukci, pod dřevěným podhledem. Stoupačky jsou vedeny za dřevěnou předstěnou, která je

omítnuta. Rozvody pro venkovní zkrápění jsou uloženy na střešní konstrukci mezi lafováním a kroklemi, pro zkrápění stěn jsou uloženy v námětcích. Viditelné jsou pouze samotné trysky.

Všechny práce byly prováděny pod dohledem pracovníků Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru památkové péče a Národního památkového ústavu v Praze. Kvalifikovaný stavební dozor při realizaci díla prováděl za investora Ing. Milan Gesierich, autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavitelství a technický náměstek VMP. Kontroly v průběhu realizace akce byly prováděny také pracovníky MKČR, odboru financí.

Kolaudace objektu proběhla 3.11.2009.

Požár objektu lidové architektury Rolnická usedlost čp. 60 z Nového Hrozenkova

Dne 12.12. 2009 cca v 15:30 hodin došlo k požáru historické dřevěnice Hrozenkov 60, která se nachází ve Valašské dědině a je majetkem Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. K požáru došlo v blízkosti pece sloužící k prezentaci pečení chleba.

Státní orgán požárního dozoru provedl podle § 31 zákona o požární ochraně vyšetřování. Příčinu požáru stanovil jako technickou závadu na topidle (pec sloužící jenom k prezentaci pečení chleba). Rozsah poškození na peci byla vyčíslena na 35.000,-Kč, včetně materiálu a práce.

Příčinou požáru byla pravděpodobně přetopená pec, kdy došlo k poškození a prasknutí vnitřní části pece . Tepelný žár, který vznikl uvnitř pece byl přenesen prasklinou přes pec, ohnivzdornou desku, tepelnou izolaci a pronikl k obvodovým dřevěným trámům objektu.

Opravu pece následně provedli zaměstnanci Valašského muzea v přírodě. Byla rozebrána horní část pece až k zdoutnalým dřevěným trámům. Poté byly trámy ošetřeny ohnivzdorným nátěrem. Mezi obvodový plášť a samotnou pec byla vsazena nová tepelná a ohnivzdorná izolace – deska CETRIS a ohnivzdorná izolace SIBRAL s odolností až 1200 ° C. Následně byla celá pec dozděná dle původní podoby.

Opatření ředitele VMP – požárním technikem VMP byla vypracována vnitřní směrnice k provozování topidel a povinnosti obsluhy při topení v dřevěných objektech Valašského muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

Před každým topením jsou pracovníci proškolení se způsobem a postupem topení v památkových objektech a dále s požárními a bezpečnostními předpisy.

Říjnová kalamita

V měsíci říjnu náhle napadlo více jak sedmdesát centimetrů sněhu, který značně poškodil velké množství stromů a oplocení v areálech Valašského muzea. Situace byla natolik závažná, že ředitel muzea rozhodl o okamžitém uzavření muzea pro návštěvníky. Všichni pracovníci muzea byli nasazeni k odklizení popadaných stromů a jejich převozu na skládku.

Účast na programech národopisného léta

Pracovníci technického útvaru se také podílejí na přípravě a účasti programů probíhajících v rámci Valašského roku.

V roce 2009 byl v režii technického útvaru program „Den řemesel a setkání kovářů“ pořádaný v Dřevěném městečku a „Vůně lesa a dřeva“ pořádaný v Mlýnské dolině. Příprava obou těchto programů je dosti náročná vzhledem k jejich specifičnosti. Převážná část řemesel je prezentována našimi pracovníky, kteří předváděli výrobu dřevěného štípaného šindele a poté pokrývání střechy, výrobu dřevěných štípaných plotů, výrobu dřevěných okapů tesáním z jednoho kusu kmene, ruční vrtání dřevěného potrubí, výrobu dřevěných žebříků, opracování kmene širočinami – výroba dřevěných trámů. Na palouku u Janíkovy stodoly bývají každoročně zprovozněny všechny benzinové stroje, kde pracovníci technického útvaru předvádějí práci na pásové pile, štípačce, obsluhu parního stroje, ruční výrobu hliněných cihel.

Mlýnský náhon

K získání povolení k nakládání s vodami – natékání vody z Rožnovské Bečvy prostřednictvím vtokového objektu a mlýnského náhonu do areálu Valašského muzea za účelem zajištění chodu expozic muzea poháněných vodou (mlýn, valchy, pilnice, kovárna, lisovna oleje) a ochrana biotopu v rybníčcích - jsme zahájili všechny práce spojené s aktualizací Manipulačního řádu pro soustavu vodních děl a konzultace se zástupci povodí Moravy jak ve Valašském Meziříčí, tak v Olomouci, a životního prostředí při MěÚ Rožnov p. R., zjišťování majetkoprávních vztahů, jednání s Ing. Skalickým – autorizovaným inženýrem pro vodohospodářské stavby.

Další jednání také probíhala s novými majiteli o odprodeji náhonu, připravovali jsme geometrická zaměření, znalecké posudky a dojednávali finanční prostředky z fondu při MKČR ve výši 6,3 mil. Kč na odkup výše zmiňované nemovitosti. Kupní smlouva byla podepsána v září 2009 a předána na MK ČR k vyřízení, které se protahuje a proto jsme požádali o prodloužení nájemní smlouvy. S novými majiteli jsme se nedohodli na jejím prodloužení.

V ROCE 2009 PROBĚHLY KOLAUDACE TĚCHTO OBJEKTŮ :

- Obytný dům z Trojanovic č. 14 – Mlýnská dolina
- Kovárna z Horní Lidče – Mlýnská dolina
- Hospodářský objekt z Velkých Karlovic – Mlýnská dolina
- Zvonice z Dolní Bečva – Mlýnská dolina
- Živý dům – Mlýnská dolina

- Přístřešek pro pohřební vůz – Dřevěné městečko
- Zastřešení prodejních stánků – Dřevěné městečko
- Rekonstrukce Radnice – Dřevěné městečko
- Skladový objekt Frenštát pod Radhoštěm

Projektová dokumentace prováděná projekčním oddělením technického útvaru

- Jaroňkova galerie – rekonstrukce objektu – projektová dokumentace pro stavební povolení
- Rekonstrukce objektu KD1 a KD2 – projektová dokumentace pro stavební povolení
- Šturalova usedlost, navrácení objektu do původní podoby – projektová dokumentace pro stavební povolení
- Hospodářský objekt s kamenným sklepem, transfer – projektová dokumentace pro st. povolení
- Rekonstrukce kuchyně a hospody Na posledním groši – projektová dokumentace pro stavební povolení
- Zastřešení stolařské dílny a zateplení tesařské haly – projektová dokumentace pro stavební povolení
- Dostavba západní fronty v Dřevěném městečku – příprava návrhů
- Dostavba Dřevěného městečka, chalupa č. 45 – projektová dokumentace pro stavební povolení
- Dostavba Dřevěného městečka, chalupa č. 37 projektová dokumentace pro stavební povolení
- Kaplička z Valašské Bystřice 45 – projektová dokumentace pro stavební povolení
- Zvonička z Vrbětic, přemístění – projektová dokumentace pro provedení stavby
- Zakreslování inženýrských sítí do situací areálů VMP
- Archivační program – zanesení nových dat do programu Bach

POŽÁRNÍ OCHRANA

V roce 2009 byly prováděny v oblasti požární ochrany všechny základní požadavky k zajištění požární ochrany v organizaci podle Zákona o požární ochraně č. 133/1985 Sb. a vyhláška MV č. 246/2001 Sb. O stanovení podmínek požární bezpečnosti.

Především se jednalo o provádění pravidelných kontrol, školení zaměstnanců a odborná příprava členů požárních hlídek. Dále byly provedeny revize přenosných hasících přístrojů – PHP, kontrola hydrantové sítě a tlakové zkoušky všech podzemních a nástěnných hydrantů.

Zakoupeno bylo 25 ks nových PHP, vyřazených 6 ks PHP. Revize PHP a dodávku nového materiálu pro objekty v Rožnově pod Radhoštěm, na Pustevnách Libušín, Maměnka a depozitáře Frenštát pod Radhoštěm zajišťovala firma Max Servis Hromůvka 1894 Hranice.

Byly provedeny revize a vymetení kouřovodu na všech objektech, které se nacházejí ve Valašském muzeu v přírodě firmou Kominictví - Zubří Jaroslav Machýček.

Byla provedena revize a vyčistění plynových kotlů firmou Plynoservis Libor Koláček Zašová.

DOPRAVNÍ ČINNOST

1. Osobní doprava - OA

Přehled ujetých kilometrů, čerpání pohonných hmot a průměrné spotřeby PH u jednotlivých vozidel.

Vozidlo	Ujeté Km	Spotřeba PH	100/Km spotřeba		PH Kč/1 Km
			2009	2008	
Škoda Elegance 3Z0 30 66	44.959	2.927,13	6,51	6,58	1,79
Škoda Elegance 1Z9 88-11	21.083	1.419,29	6,74	5,65	1,79
Škoda Fabie 2Z3 20-36	7.347	562,76	7,66	7,47	2,12
Citroen Jumper 2Z0 91-24	15.669	1.769,76	11,29	10,3	3,00
Celkem:	81.711	6.116,18			OA - nafta
	7.347	562,76			OA - benzín

Ujeté kilometry celkem:

- r. 2009 - 89.058 Km
- r. 2008 - 89.271 Km

Oproti roku 2008 bylo v roce 2009 ujeté o 213 km méně. Průměrné spotřeby litrů na 100 km se pohybují v relacích předešlých let. Mírné rozdíly vznikají v důsledku počtu ujetých kilometrů za různých provozních podmínek. U osobních vozidel především zimní a letní provoz a krátké projíždky v městském provozu.

Ceny pohonných hmot na jeden ujetý kilometr jsou přepočteny na základě údajů Finančního úřadu o průměrných cenách pohonných hmot v roce 2009.

Ceny pohonných hmot v roce 2009:

- dle údajů Finančního úřadu Rožnov pod Radhoštěm
- nafta motorová 28,50 Kč
- benzin natural 95 26,80 Kč
- benzin natural plus 29,00 Kč
- benzin speciál BA 91 26,50 Kč

Srovnání nárůstu počtu ujetých kilometrů v letech 2000 – 2009:

R. 2000	74.372 km		
R. 2001	80.078 km	+	5.706 km
R. 2002	87.823 km	+	13.451 km
R. 2003	114.168 km	+	39.796 km
R. 2004	102.212 km	-	11.956 km
R. 2005	99.707 km	-	2.505 km
R. 2006	75.519 km	-	24.188 km
R. 2007	96.175 km	+	20.656 km
R. 2008	89.271 km	-	6.904 km
R. 2009	89.058 km	-	213 km

Ve srovnávaných letech jsou také ujeté kilometry realizovány stále se dvěma řidiči.

2. Nákladní doprava

a. Nákladní auta – NA

Přehled spotřeby pohonných hmot, ujetých kilometrů a průměrné spotřeby litrů na 100 km dle jednotlivých vozidel.

Vykazované průměrné spotřeby u jednotlivých vozidel jsou značně ovlivněny poměrem ujetých kilometrů za různých provozních podmínek. V nejtěžším terénu může činit spotřeba PH až dvojnásobek normálu.

Vysoké procento přírážek bylo uplatněno u nákladního auta Praga V3S, kde ujeté km byly najeté v těžkém terénu s častým zajižděním a couváním.

Vozidlo	Ujeté Km	Spotřeba PH	100/Km spotřeba		PH Kč/1 Km
			2009	2008	
Iveco 1Z1 24-77	7.762	1.170,94	15,08	15,89	3,94
Liaz 150261 VS 80-91	1.071	388,70	36,29	37,25	10,07

Praga V3S-S VSA 06-12	814	292,92	35,99	72,18	10,11
Celkem r.2009	9.647	1.852,56			
r.2008	9.640				

b. Kolové traktory - KT

Přehled ujetých moto hodin (MTH), přepočet moto hodin na kilometry, spotřeby pohonných hmot a průměrné spotřeby u jednotlivých vozidel.

Vozidlo	Ujeté MTH / Km	Spotřeba PH Litřů	1MTH spotřeba		PH Kč/1 Km
			2009	2008	
Zetor 5211 VS 29-30	139/3.475	829,76	5,97	5,93	6,28
Zetor 6245 VS 32-36	120/3.000	757,25	6,30	5,49	6,77
Zetor Proxima Z01 23 74	491/12.275	2.104,92	4,29	5,31	4,46
Yukon Z01 4114	78/1.950	98,40	1,26	0	1,36
Celkem r.2009	828/20.700	3.790,33			

Celkem:

- r. 2009 **828/20.700**
- r.2008 **615/15.375**

Přepočtový koeficient z moto hodin na kilometry je 25!

Kolísavá spotřeba u jednotlivých kolových traktorů je způsobená různým zatížením motoru při prováděných přepravách a zemědělských pracích. Proto změny ve spotřebě (průměrné) není možné brát jako ztráty př. úspory.

ENERGETIKA

ELEKTRICKÁ ENERGIE – VELKOODBĚR ROŽNOV POD RADHOŠTĚM

Pro rok 2009 byl s podnikem ČEZ Prodej , Rozvodný závod Valašské Meziříčí sjednána roční rezervovaná kapacita 0,220 MW. K překročení nedošlo

v žádném období. Při vysokém procentu spotřeby na vytápění a kolísavém počasí není možnost ani provést úpravy sjednaného množství, protože o změnu je možné požádat 30 dnů před započítáním sledovaného období (čtvrtletí). Celkem bylo v roce 2009 odebráno 403.839 kWh. při celkových nákladech 1.485.699,- Kč. Průměrná cena za jednu kilowat hodinu činila 3,68 Kč, v roce 2008 to bylo 3,02 Kč za jednu kilowat hodinu.

Přehled čerpání el. energie – VO Rožnov pod Radhoštěm

Období		Skutečnost kWh.	Náklady Kč
I/IV		127.389	435.076,-
II/IV		80.968	323.030,-
III/IV		93.082	359.814,-
IV/IV		102.400	367.779,-
Celkem		403.839	1.485.699,-

Průměrná cena za 1 kWh. činí v roce 2009: 3,68 Kč.

ELEKTRICKÁ ENERGIE – VELKOODBĚR FRENŠTÁT POD RADHOŠTĚM

Pro rok 2009 byl sjednán, s podnikem ČEZ Prodej a.s. sjednána roční rezervovaná kapacita 0,050 MW. Celkem bylo v roce 2009 odebráno 58.154 kWh při celkových nákladech 351.001,- Kč. Průměrná cena za jednu kilowat hodinu činí 6,03 Kč, v roce 2008 to bylo 3,58 Kč za jednu kilowat hodinu.

Přehled čerpání elektrická energie – VO Frenštát pod Radhoštěm

Období		Skutečnost kWh.	Náklady Kč
I/IV		19.684	111.585,-
II/IV		11.222	72.421,-
III/IV		7.979	64.959,-
IV/IV		19.269	102.036,-
Celkem		58.154	351.001,-

Průměrná cena za 1 kWh. **Činí v roce 2009: 6,03 Kč.**

ELEKTRICKÁ ENERGIE – MÁLO ODBĚR ROŽNOV POD RADHOŠTĚM

Přehled čerpání elektrické energie a nákladů dle jednotlivých objektů:

Odběrné místo		kWh.	Kč
Jaroňkova galerie		51.746	127.056,69
Jůvův dům		3.692	18.628,82
Zahradní domek		1	744,80
Celkem r. 2009		55.439	146.430,31

Část nákladů byla fakturována odběratelům – Jaroňkova galerie – byt.

ELEKTRICKÁ ENERGIE – PUSTEVNY

Elektrická energie je fakturovaná přímo nájemci panu Vít Pavlovi.

ZEMNÍ PLYN

Zemní plyn byl v roce 2009 čerpán v sedmi odběrných místech – Správní budova ředitelství – Sušák – KDI - KDII, Stolařská dílna – Tesařská dílna - Sklad, Wilkův dům, Jůvův dům, Vstup DM WC - Hospoda na posledním Groši – Vašková hospoda, Frenštát Depo a Sluneční dům. Náklady byly vypočteny dle ceníku Severomoravská plynárenská a.s.

Wilkův dům	4.708 M ³	65.912,- Kč
Sluneční dům	1.111 M ³	15.554,- Kč
Jůvův dům	2.138 M ³	29.932,- Kč
Stolařská dílna, Tesařská dílna a sklad	24.330 M ³	340.620,- Kč
Vstupní DM WC, Hospody DM	15.559 M ³	217.826,- Kč
Frenštát Depo	36.218 M ³	507.052,- Kč
Ředitelství, Sušák, KDI a KDII	49.048 M ³	686.672,- Kč

Čerpáno:	133.112 M³	1.863.568,-Kč
-----------------	------------------------------	----------------------

Ø 14,- Kč/1m³ plynu

Část uvedených nákladů byla fakturována odběratelům: byty pan Chuděj, slečna Tichá v objektu Wilkova domu, nájemci Valašská hospoda na posledním Groši a Hostinec u Vašků v Dřevěném městečku, Sluneční dům pan Měrka a Frenštát byt Šimčíková.

PITNÁ VODA – VODNÉ, STOČNÉ

Čerpání pitné vody v jedenácti odběrných míst:

KD I a KD II	170M ³
Jaroňkova galerie	60 M ³
Vodojem stráň	1500 M ³
Vodojem stráň VD	680 M ³
Ředitelství	190 M ³
Wilkův dům	230 M ³
Jůvův dům	41 M ³
Sluneční dům	67 M ³
Tesařská hala a sklad	490 M ³
Frenštát depo	440 M ³
Živé hospodářství	73 M ³
Spotřeba za rok 2009	3 941M ³

náklady:

- vodné 128.082,- Kč
- stočné 31.302,- Kč
- celkem 159.384,- Kč

Stočné nebylo účtováno v odběrných místech Stráň zadní vodojem – pitná voda a stráň HTP – požární voda. Pitná voda na Pustevnách je přefakturovaná přímo nájemci.

FAKTURACE NÁJEMCI - ELEKTRICKÉ ENERGIE, ZEMNÍHO PLYNU A PITNÉ VODY V ROCE 2009

V přehledu jsou uváděny veškeré fakturované částky za jednotlivé dávky energií a pitné vody. Nejsou započteny pouze částky za odběr elektrické energie a pitné vody v pohostinském zařízení Libušín a Maměnka na Pustevnách. Přímá fakturace nájemci panu Vítu Pavlovi za odebrání pitné vody a elektrické energie.

Přehled fakturace dle druhů energií:

El. energie	VO Rožnov pod Radhoštěm	469.636,70,- Kč
	MO Rožnov pod Radhoštěm	1.573,20,- Kč
El. energie – celkem		471.209,90,- Kč
Zemní plyn – Rožnov pod Radhoštěm		134.191,12 Kč
Pitná voda - Rožnov pod Radhoštěm		51.457,25 Kč
Fakturace – celkem r. 2009		656.858,27 Kč

7. EKONOMICKÝ ÚTVAR

Personální struktura

Ke dni 31.12.2009 má Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 126 stálých zaměstnanců.

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví – stav k 31.12.2009:

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
do 20 let	1		1	0,79
21-30 let	11	8	19	15,08
31-40 let	10	13	23	18,25
41-50 let	18	15	33	26,19
51-60 let	22	15	37	29,37
61let a více	13		13	10,32
Celkem	75	51	126	100
%	59,52	40,48	100	x

27 zaměstnanců je vysokoškolsky vzdělaných, 4 mají základní vzdělání, vyučeno je 46 zaměstnanců, 49 zaměstnanců má střední odborné a úplné odborné vzdělání.

Průměrný plat ve Valašském muzeu v roce 2009 činil Kč 15 846,-.

VMP nakládá s nemovitým a movitým majetkem České republiky s právem s ním hospodařit. Máme právo tento svěřený majetek držet, užívat jej a nakládat s ním v souladu s právními předpisy a Zřizovací listinou.

Při odepisování majetku vycházíme z předpokládané životnosti, jedná se především o budovy a stavby, ale také vozidla, systémy jako jsou docházkový, depozitní, regálový a jiné, hodnota odpisů činí 1% pořizovací ceny měsíčně. Majetkem, který se neodepisuje jsou sbírky a sbírkové předměty, zacházení s nimi se řídí zvláštním režimem. Neodepisují se také pozemky, vedeme je na účtu 031, dále se neodepisují umělecká díla, která vedeme na účtu 032.

Hospodaříme s peněžními prostředky získanými hlavní činností a s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem – Ministerstvem kultury ČR. Dále hospodaříme s prostředky svých fondů a s dary od fyzických i právnických osob.

Pohledávky a závazky

Vysokou pohledávku, která je předmětem právního vymáhání, ve výši 960 273,35 Kč, máme za nezaplacené nájemné a služby s ním spojené za pronájem HoNPG z roku 2004. Závazky po lhůtě nemáme, platíme ve stanoveném termínu.

Rozpočtové úpravy

Na provoz bylo od Ministerstva kultury ČR přiděleno celkem **43 888 tis. Kč**, původní rozpočet zněl na částku **36 126 tis. Kč**.

14 úprav rozpočtu v roce 2009 představuje částku **7 762 tis. Kč**, z toho **2 392 tis. Kč** jsou prostředky účelové. Kromě toho bylo ještě 7 RÚ na prostředky investiční, ve výši **30 009 tis. Kč**, + **12 707 958,- Kč** – nároky z nespotřebovaných výdajů.

Doplnění provozních prostředků v celkové výši 6 432 000 Kč, z toho:

- 4 388 tis.Kč platy zaměstnanců, zák.soc.pojištění a zák.soc.náklady
- 350 tis. Kč ISO revize a opravy zabezpečení v objektech VMP
- 982 tis. Kč profinancování nových kapacit na rok 2009
- 60 tis. Kč uvolnění prostředků ISO – restaurování kočárku Calesche
- 652 tis. Kč Fond technické asistence FM EHP/Norsko

Kulturní aktivity celkem 202 tis.Kč, z toho:

- 10 tis. Kč na projekt O Valašského Primáška
- 30 tis. Kč na projekt Ozvěny Valašského Slavína – Jan Kobzáň
- 162 tis. Kč Vydání publikace PhDr.Doc.Ludvíka Kunze, CSc-Lidové hudební nástroje

Věda a výzkum celkem 428 tis.Kč:

- 428 tis. Kč Tradice rukodělné a řemeslné výroby na Valašsku a Těšínsku – identifikace, dokumentace, prezentace.

Účelové prostředky uvolněné z limitu 9822 – celkem 700 tis. Kč , z toho:

- 700 tis. Kč Obnova fasády Pustevny - Maměnka

Investiční dotace činily celkem 30 009 tis. Kč:

- 3 389 tis. Kč ISPROFIN 234114-0001 „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových Formách kulturního dědictví“.
- 3 950 tis. Kč Rekonstrukce radnice v Dřevěném městečku
- 13 670 tis. Kč Stavební úpravy v depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm
- 2 500 tis. Kč Rekonstrukce HoNPG – elektroinstalace
- 6 500 tis. Kč Stavební úpravy – Jaroňkova galerie

Fondy EHP/Norsko

VMP realizuje projekt „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“, který je podpořen z finančního mechanismu EHP/Norska. Celkové náklady projektu činí 3 159 847 EUR. 85 % těchto nákladů bude kryto z příspěvku Norského finančního mechanismu, dofinancování ve výši min. 15% celkových nákladů bude hrazeno z příspěvku MK ČR. Práce na realizaci grantu byly zahájeny v březnu 2007, smlouva mezi MKČR a VMP o poskytnutí prostředků na spolufinancování byla podepsána 10.7.2007.

Finanční prostředky jsou uvolňovány MK v rámci programu ISPROFIN 234 114 – Podpora záchrany, obnovy a revitalizace kulturních památek – EHP/Norsko.V průběhu roku 2009 pokračovala realizace projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“. Stavební práce byly ukončeny dostavbou objektů v Mlýnské dolině (Živý dům, Usedlost z Trojanovic, Kovárna z Horní Lidče). Kolaudace proběhla 16.6.2009. Bylo proinvestováno celkem **12 143 722,- Kč investičních** prostředků.

V rámci **neinvestičních** nákladů v celkové výši **4 076 100,- Kč** jsou zahrnuty náklady na realizaci trvalé expozice „Městečko pod Radhoštěm“, jejíž instalace probíhá v budově „Sušák“ a náklady na rozsáhlý etnografický výzkum a na restaurování sbírkových předmětů a výrobu replik pro expozice. Značný objem prací byl odveden v oblasti dokumentace sbírkového fondu muzea a přípravě katalogů, publikací a průvodcovských textů.

V souladu s pravidly pro čerpání grantu VMP předkládá Národnímu kontaktnímu místu pravidelné čtvrtletní zprávy (PIR) o postupu realizace projektu a o čerpání finančních prostředků.

Hospodářský výsledek:

Výsledkem hospodaření VMP v roce 2009 je zisk ve výši **Kč 1 830 749,73 Kč**.

Ministerstvo kultury nás dotovalo 68 %, rozdíl nákladů byl hrazen z vlastních výnosů.

Nejvyšší položkou v nákladové části jsou osobní náklady, tvoří 51 % celkových nákladů.

Další vysokou položkou je spotřeba materiálu. Tato položka zahrnuje materiál k zajištění provozu VMP, šindel na opravy střech na muzejních objektech, materiál na opravy a udržování objektů, pohonné hmoty, čisticí a úklidové potřeby, pořízení drobného majetku do nových objektů, ochranné oděvy a další.

Vysoké částky vydáváme na opravy předmětů a budov, opravy EPS a EZS, revize a další, abychom uchovali a udržovali objekty Valašského muzea v provozuschopném a dobrém stavu.

Další vysokou nákladovou položkou jsou odpisy majetku. Od 1.1.2009 jsme přikročili ke změně způsobu odepisování. Odpisy jsme prováděli v souladu se zákonem o dani z příjmu, nyní vycházíme z předpokládané životnosti, jedná se především o budovy a stavby, ale také vozidla, systémy jako jsou docházkový, depozitní, regálový a jiné. Hodnotíme každý nakoupený majetek podle životnosti a hodnota odpisů činí 1% pořizovací ceny měsíčně. Odepisujeme lineárním způsobem podle doby užívání. Tím jsme snížili objem odpisů.

Ve výnosech je nejvyšší položkou tržba ze vstupného, činí 60 % z celkových vlastních výnosů. Významným zdrojem našich příjmů je výnos z nájemného námi nevyužívaných prostor, tržby z prodeje tradičních výrobků, suvenýrů a dalšího zboží v naší prodejně LUV, v neposlední řadě výnos z reklamy.

Výnosy nám také vylepšila dotace ze Státního zemědělského intervenčního fondu ve výši Kč 205 065,29 Kč a příspěvek města Rožnova pod Radhoštěm ve výši 300 tis. Kč na festival Rožnovské slavnosti.

Mzdové prostředky

Limit pro mzdové náklady roku 2009 byl: 26 901 tis.Kč,

- z toho na platy: 26 203 tis.Kč
- na OON: 698 tis.Kč

Limit na platy byl překročen o **418 296,- Kč**, rozdíl jsme pokryli z FO, limit pro OON byl dodržen.

Stanovený přepočtený počet pracovníků **140** lidí jsme dodrželi.

8. ROČNÍ ZPRÁVA O VÝSLEDKÁCH FINANČNÍCH KONTROL ZA ROK 2009, DLE ZÁKONA Č. 320/2001 SB., O FINANČNÍ KONTROLE, V PLATNÉM ZNĚNÍ

Zpráva byla vypracována v souladu s ustanovením § 22 odst. 4 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění. Struktura zprávy je stanovena v souladu s §33 vyhlášky číslo 416/2004 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o finanční kontrole, v platném znění.

1. Hodnocení vnitřního kontrolního systému jeho přiměřenosti a účinnosti pro zajištění hospodárného, efektivního a účelného výkonu .

V hodnoceném období roku 2009 započal nový proces budování vhodného nastavení vnitřního kontrolního systému v souladu dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění a v souladu s prováděcím předpisem k tomuto zákonu, vyhláškou č. 416/2004 Sb.

Nastavení vhodného vnitřního kontrolního systému probíhá postupně na jednotlivých řídicích úrovních činnosti VMP. Za účelem jednotného postupu je zpracován vnitřní předpis VMP s názvem Vnitřní kontrolní systém. Předpis upravuje způsob a postupy výkonu finanční kontroly při správě a hospodaření s finančními prostředky VMP.

Na úrovni jednotlivých útvarů a jejich oddělení VMP stanoví vnitřní předpis práva a povinnosti platná pro provádění kontrolní činnosti (řídicí kontroly) v činnostech vedoucího zaměstnance. Kontrolní činnost se vztahuje na výkon předběžné, průběžné a následné kontroly při správě veřejných prostředků a na kontrolu povinností plynoucích pro vedoucího zaměstnance ze zvláštního zákona (např. zákoník práce nebo kontrolu plynoucí ze smluvních závazků v jeho kompetenci apod.).

Řídící kontrola podle § 26 a § 27 zákona o finanční kontrole, (příloha č. 2)

Systém řídicí kontroly VMP je založen na principu kontroly čtyř očí. Kontrolní systém upravuje pravomoci funkcí příkazce operace, správce rozpočtu a hlavní účetní. Rozhodnutím ředitele VMP a na základě jeho písemného pověření vykonávají vedoucí jednotlivých útvarů a oddělení předběžnou, průběžnou a následnou kontrolu v rozsahu určeném pro tyto funkce.

Vlastní kontrolní postupy řídicí kontroly mimo požadavky zákona o finanční kontrole, v platném znění, jsou upraveny rovněž v návaznosti požadavky zákona o účetnictví (zejména oblast formální a věcné správnosti operace) při oběhu účetních dokladů v činnosti VMP.

Základní kritéria hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti při nakládání s veřejnými prostředky jsou v současné době nastaveny z hlediska srovnání – u zboží stejného druhu, u služeb stejného druhu a rozsahu, u stavebních prací stejného druhu a rozsahu nebo srovnáním stejných užitných vlastností.

Interní audit podle § 28 a § 29 zákona o finanční kontrole (příloha č. 3)

Interní audit je vykonáván dle schváleného ročního plánu, který vychází z aktuálních potřeb VMP a schváleného střednědobého plánu práce. Funkce interního auditora byla zřízena v lednu 2009. V průběhu roku byl dokončen 1 audit a 1 audit byl zahájen a skončí v průběhu 1. pololetí roku 2010.

Auditor se v roce 2009 zaměřil zejména na audit posouzení kontrolního systému VMP a ochranu majetku VMP a zejména na jeho pojištění. Byly zahájeny audit funkce – se zaměřením na výkon finanční kontroly.

Díličí poznatky a závěry z auditů jsou projednávány s ředitelem VMP, který na návrh auditora vydá opatření k nápravě.

Auditor má v systému řízení VMP zajištěno nezávislé postavení. Mimo vlastní činnost auditor poskytuje metodickou podporu v oblasti vnitřního kontrolního systému a při jeho budování.

Auditor výsledky své práce projednává před zpracováním závěrečné zprávy s auditovanými funkcemi (jednotlivými odpovědnými zaměstnanci a jejich nadřízenými). Tato činnost napomáhá auditorovi k hlubšímu poznání a posouzení vnitřních struktur a vazeb jednotlivých auditovaných procesů a umožňuje lepší a podrobnější formulaci zjištěných rozporů resp. případných doporučení auditora řediteli VMP.

Přidaná hodnota plynoucí z činnosti auditora není v prvním roku jeho činnosti záměrně vyčíslována z důvodů, že zjištění zahrnují i hodnoty majetku VMP, který je „ohrožen“ zjištěným rizikem, ale vlastní přidanou hodnotu by bylo možno vyčíslit až v okamžiku analýzy stávajícího a nového stavu. Například při analýze pojištění majetku a odpovědnosti VMP, která byla provedena ve spolupráci s ekonomickým úsekem a to před uzavřením pojistné smlouvy, získala pro VMP významné výhody ve vztahu zvýšení hodnoty pojištěných rizik a jejich pojistného krytí v poměru k nákladům pojistného oproti minulým letům. Podrobnou analýzou rizik živelního pojištění byla získána výhoda vyššího pojištěného plnění při vzniku škod oproti minulému stavu. Rovněž analýzy některých dlouhodobých obchodně závazkových vztahů mohou přinést VMP úspory budoucích výdajů.

Vlastní Finanční dopad provedených analýz a realizace j doporučení, zejména ve smluvních vztazích, lze odhadnout částkou více jak 200.000,-- Kč za rok 2009.

Přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému podle § 25 zákona o finanční kontrole

Stávající přijatý vnitřní kontrolní systém se jeví jako vyhovující v současném systému práce a organizační struktury VMP. Nastavené schvalovací postupy u jednotlivých činností při operacích s finančními prostředky VMP stanoví přímou odpovědnost zaměstnance za jednotlivý případ nebo operaci. Formální označení výkonu finanční kontroly na papírových nosičích nebo účetních dokladech či používaných tiskopisech musí však doznat změny. V podmínkách VMP musí výkon finanční kontroly projít doplněním existujících postupů tak, aby tyto postupy splňovaly zákonem stanovený požadavek.

Výkon finanční kontroly je postaven na schvalovacích postupech přímé nadřízenosti a podřízenosti v činnosti jednotlivých útvarů. Bude však nutné dopracovat jednotlivé detaily výkonu finanční kontroly zejména podle vyhl. č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon o finanční kontrole, v platném znění. Jde rovněž o formální chyby označení výkonu finanční kontroly pramenící s užívání původních postupů a tiskopisů. Je předpoklad, že v souvislosti s přechodem na nové standardy dojde k lepšímu využití výpočetní techniky při schvalovacích postupech jednotlivých operací apod.

1a) vytváření podmínek pro příznivé kontrolní prostředí v orgánu veřejné správy jako například existence jasných instrukcí a školení pro všechny zaměstnance v souvislosti s koncepcí, záměry, cíli, konkrétními úkoly a postupy VMP, ve struktuře činností orgánu veřejné správy a v souvislosti s uplatňováním kodexu etiky zaměstnanců ve veřejné správě (příloha usnesení vlády č. 270/2001)

Náměstci ředitele, vedoucí oddělení VMP jsou pověřeni a aktivně zapojeni do systému řídicí kontroly u svých podřízených činností. Vedle toho vedoucí zaměstnanci plní další samostatné úkoly uložené ředitelem VMP podle zvláštního zákona jako je např. zákoník práce apod. Plnění úkolů z vnitřního kontrolního systému provádí vedoucí zaměstnanec tak, že rozpracuje povinnosti do svého plánu práce o výkonu finanční kontroly na svěřeném úseku vždy na pololetí roku. Plnění svého plánu po uplynutí pololetí vyhodnocuje. Výsledky tohoto systému jsou brány v úvahu při následné činnosti prováděné auditorem.

Rozpracování kontrolních úkolů s následným provedením hodnocení, tvoří spolu s výsledky vnějších kontrol, vnitřních auditů dostatečný zdroj informací o plnění zákonem uložených úkolů a funkci systému finančního řízení VMP.

I přes to, že jsou stanoveny zákonem o finanční kontrole jasná pravidla a zásady pro výkon řídicí kontroly, nejsou zcela využívány dané kontrolní postupy. Důvodem je přesnost stanovení úkolů a odpovědnosti za jejich splnění. Přijatý systém zcela nevyužívá zpětné vazby k posouzení a analýze přijatých opatření.

Rok 2009 ukázal, že bude nutné zvýšit důraz na dodržování organizačních a procesních pravidel pro výkon činností finanční kontroly. Bude nutné pokračovat v započaté práci a to zejména :

- zpřesnit stanovené kontrolní postupy při realizaci jednotlivých operací s veřejnými prostředky, minimalizovat duplicitní rozhodování přenesením přímé odpovědnosti za svěřený úkol, více zapojit výpočetní techniku do kontroly operací a vytváření statistiky spojené s výkonem finanční kontroly, doplnit do systému finančního řízení VMP odpovídající pravidla ve vztahu k činnosti příkazce operace, správce rozpočtu, a hlavní účetní.

1b) fungování systému určování závažnosti rizik spojených se zajišťováním stanovených úkolů a schválených cílů orgánu veřejné správy včetně rizik spojených s vlivem vnějšího prostředí na činnost tohoto orgánu, například rizik spojených s nevhodným, neefektivním a neúčelným využíváním finančních, lidských a technických zdrojů včetně zahraniční pomoci.

V hodnoceném období je zaznamenána snaha omezit vznik závažných rizik. Kontrola však prokázala, že „selhání člověka“ je nepominutelné riziko i přes existenci procesních pravidel řídicí kontroly.

Je zpracován přehled rizik, které vznikají v činnosti jednotlivých útvarů a oddělení VMP. Pracovní porady vedení VMP zdůrazňují nutnost kvalitní vlastní kontrolní činnosti vedoucími zaměstnanci. Jde především o rizika, která vznikají v systému komunikace a řízení.

K eliminaci a odstranění rizik v rozhodovací činnosti při nakládání s veřejnými prostředky jsou např. v oblasti kontraktační, rozpracována pravidla pro uzavírání smluv nebo objednávek podlimitního charakteru. Tato pravidla mají za úkol eliminovat chyby a smluvní nevýhodnost a zprůhlednění jednotlivých kontraktů.

1c) organizace odpovědnosti příslušných vedoucích a ostatních zaměstnanců orgánu veřejné správy, spojené především s jejich jednoznačným vymezením, zejména v případech delegování odpovědnosti a zřetelným oddělením funkcí mezi zaměstnanci, kteří se podílejí na přípravě a přímém uskutečňování operací a zachycení dopadu těchto operací v příslušných evidencích pro účely finančního výkaznictví.

Povinnosti stanovené zákonem o finanční kontrole a v jeho prováděcích předpisech nebo v souladu se zvláštním zákonem č. 563/1991 Sb., o

účetnictví, v platném znění, a v souladu s vnitřním předpisem o oběhu účetních dokladů jsou nastaveny vnitřním předpisem o výkonu finanční kontroly tak, že v praxi to znamená, že odpovědnost za přípustnost operace z hlediska věcného (podle zákona o účetnictví) a odpovědnost za vykonání řídicí kontroly (předběžná, průběžná a následná) je na příkazci operace. Za soulad operace se schváleným rozpočtem, posouzení dopadu na zdroje, soulad s podpisovým řádem při předběžné, průběžné a následné kontrole je v pravomoci správce rozpočtu. Formální náležitosti jako jsou náležitosti účetního dokladu, správnost účtování a zaúčtování účetního dokladu je v pravomoci hlavní účetní.

Delegace pravomoci hospodaření s veřejnými prostředky je dána organizačním řádem a vnitřní směrnici - podpisovým řádem a podpisovými vzory.

Vlastní vymezení odpovědnosti za přípravu a předkládání podkladů jednotlivých operací ke kontrole je dána pracovní náplní u podřízených zaměstnanců na pozici odborných referentů vedoucímu oddělení nebo náměstků ředitele. Výkon práce podřízených zaměstnanců je kontrolován systémem kontroly vedoucího zaměstnance.

Vlastní oddělení funkcí zaměstnanců, kteří se podílí na přípravě operací a přímém uskutečňování těchto operací je stále problematické s ohledem na kumulaci výkonu prací (funkcí) např. oblast ekonomická v oblasti správy majetku – příprava prodeje a vlastní realizace prodeje, kontrola smluvních podmínek a vlastní výkon průběžné a následné kontroly bude nutno řešit.

1d) zajištění informačních funkcí v rámci systému finanční kontroly zavedeného v orgánu veřejné správy, které souvisejí s rizikem jejich selhání při poskytnutí včasných a spolehlivých informací o finančním řízení, například informací o podezření ze záměrného nebo nedbalého předkládání chybných nebo neúplných informací, které mají za následek porušení pravidel při nakládání s veřejnými prostředky

Jde především o snahu, aby vnitřní kontrolní systém, jeho jednotlivé kontrolní mechanismy byly nastaveny na kontrolu „čtyř očí“ a to již v počáteční fázi vzniku operace – při předkládání ke schválení nebo při vlastním schválení, příkazcem operace. V praxi to znamená rozhodování na úrovni útvaru a oddělení. Na straně jedné stojí předkladatel a jeho podřízení a na straně druhé stojí vedení nebo orgány VMP.

1e) zajištění průběžného sledování s prověřováním systému finanční kontroly zavedeného v orgánu veřejné správy včetně hodnocení

Průběžné sledování výkonu finanční kontroly je zabezpečováno zejména : 1) systémem evidence, 2) systémem delegace pravomocí podpisového práva, 3) měsíčním hodnocením výsledků hospodaření, 4) podávání dílčích

informací o výkonu veřejnoprávních kontrol a interního auditu, nebo 5) systémem pololetního hodnocení výkonu kontroly vedoucího zaměstnance (vedoucí odboru, vedoucí oddělení, a 6) systémem porad vedení.

Základní poznatky funkce vnitřního kontrolního systému jsou získávány porovnáním dokladů v systému oběhu účetních dokladů, kdy součástí účetního dokladu je tzv. „košilka“, která mimo označení účetního případu a způsobu zúčtování, obsahuje výsledky předběžné, průběžné a následné kontroly v podobě schválení operace před jejím uskutečněním s podpisem příkazce operace a dále v průběžné nebo následné kontrole správnosti vyúčtování opět v kompetenci příkazce operace, správce rozpočtu a hlavní účetní.

Závazkové vztahy, které vznikají na základě uzavření smlouvy jsou k dispozici v systému evidence smluv. Jde o evidenci, která vzniká již před schválením operace – navedením textu smlouvy, jeho úpravy a odsouhlasením právníkem před podpisem smlouvy.

1f) dosahování výsledků při zajišťování činností a schválených cílů tohoto orgánu včetně realizace doporučení jednotlivých typů interního auditu (využití výsledků auditu včetně stručné charakteristiky jejich přínosu a skutečností), kdy doporučení interního auditu předaná vedoucímu veřejné správy nebyla vzata v úvahu, aniž by tomuto útvaru byly sděleny důvody.

V roce 2009 auditor dokončil 1 audit a zahájil další rovněž 1 audit, dále se podílel na analýze ochrany majetku Valašského muzea v přírodě zejména na jeho pojištění. V prvním roce jeho činnosti jde zejména o seznámení se s finančním řízením VMP a organizací práce.

Přínosem plynoucím z kontroly veřejných prostředků je zejména upozornění na dílčí nedostatky při provádění správy majetku s charakteristikou dopadu na hospodaření s majetkem VMP nebo upozornění na nedodržení rozpočtové kázně a porušení zásad hospodárnosti, efektivity a účelnosti nebo upozornění na neprovedení předběžné finanční kontroly před schválením operace.

Dále to mohou být náměty vedoucí k úpravě výstupů řídicího systému nebo jeho zjednodušení.

2. Zhodnocení výsledků veřejnoprávních kontrol vykonávaných podle zákona o finanční kontrole včetně zhodnocení přiměřenosti a účinnosti tohoto systému.

VMP není kontrolním orgánem v této oblasti výkonu finanční kontroly.

3. Uvedení hlavních nedostatků, které v hodnoceném období zásadním způsobem nepříznivě ovlivnily činnost orgánu veřejné správy, včetně stručné charakteristiky jejich příčin, za takové nedostatky a příčiny lze označit události, jednání nebo stav, který může podstatně ohrozit nebo znemožnit plnění rozhodujících úkolů při zajištění schválených cílů orgánu veřejné správy a způsobit závažné poruchy v jeho činnosti z důvodů nepřiměřené tolerance ke klíčovým rizikům a nedodržování požadavků na zajištění správné správy a řízení hospodaření s veřejnými prostředky, například :

3a) postupu, který je v rozporu s obecně závaznými pravidly pro zadávání veřejných zakázek.

Interní audit nebo vnější veřejnoprávní kontrola neodhalila takové významné riziko, které by zásadním způsobem nepříznivě ovlivnilo činnost orgánu veřejné správy.

3b) Porušování mezinárodně uznávaného principu finančního řízení a kontroly veřejných financí spočívajících ve vytváření podmínek, které zamezují ovládat všechny činnosti procesu schvalování, zpracování, evidování, sledování, a kontroly operací jednou osobou.

Nebylo zjištěno.

3c) Neregulovaného přístupu k nakládání s veřejnými prostředky obecným nebo zvláštním zmocněním a nedbalému přístupu k soustavnému vytváření podmínek pro zamezení nehospodárného využívání veřejných prostředků a výkonů neefektivních nebo neúčelných činností při zajišťování veřejné správy.

Nebylo zjištěno.

3d) Neschopnost řádně doložit veřejné prostředky, jejíž příčinou jsou zpravidla nepovolené úpravy v záznamech nebo dokladech, chybné zaznamenávání nebo nezaznamenávání účetních případů, ve značné frekvenci chyb v účetních nebo jiných evidencích, v nedodržení přiměřených lhůt a stanovených postupů inventarizace skutečného stavu veřejných prostředků včetně nedůslednosti a průtahů při vypořádání zjištěných nesrovnalostí.

Nebylo zjištěno.

3e) Nežádoucím zásahům směřujícím k ovlivnění zaměstnanců vykonávajících finanční kontrolu, které ohrožují nebo znemožňují její objektivní výkon ve smyslu § 5 zákona o finanční kontrole.

Nebylo zjištěno.

4. Informace o finančních kontrolách vykonaných podle vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána a o jejich výsledcích, které poskytly mezinárodním organizacím na jejich vyžádání - §24 odst. 5 zákona o finanční kontrole.

Čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů :

- 034: EEA/Norway Grant financuje projekt: „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“
- Kontrola prováděna čtvrtletně pracovníky Samostatného oddělení finanč.mechanismů EHP a Norska MKČR – bez zjištění nedostatků
- Ověření realizace IP CZ 0034 provedené firmou Ernst & Young s.r.o. – bez zjištění závažných nedostatků – viz zpráva ze dne 8.4.2009

5. Přehled a charakteristika opatření přijatých vedoucím orgánů veřejné správy pro :

a) zkvalitnění řízení a provozní činnosti

- provedení analýzy jednotlivých činností VMP v návaznosti na systemizaci pracovních míst, povinností plynoucích ze zákona o finanční kontrole,
- provedení auditu oběhu účetních dokladů, správy majetku VMP,
- změna systému FK ve VMP v roce 2010,
- dopracování pravidla pro podlimitní věř. zakázky v podmínkách VMP.

b) zabezpečení činnosti vnitřního kontrolního systému

- doplnění centrální evidence smluv o evidenci objednávek v elektronické podobě,
- práce pouze s ověřenými smlouvami v systému evidence,
- prohloubení vzdělávání v oblasti vnitřního kontrolního systému,

c) průběžné sledování řešených problémů a zvládnutí důsledků negativních jevů

- eliminace rizik způsobených nedodržením procesních postupů předběžné, průběžné a následné kontroly. Zejména důsledné vyžadování dodržování schvalovacích postupů systému evidence smluv a v této návaznosti nepřipuštění žádné smlouvy bez toho, že smlouva neprošla systémem evidence.

9. NORSKÝ GRANT - MUZEUM V PŘÍRODĚ A LIDOVÁ KULTURA V NOVÝCH FORMÁCH PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

V únoru 2007 rozhodla Kancelář finančních mechanismů v Bruselu o udělení grantu Valašskému muzeu v přírodě ve výši 2 685 870 EUR na řešení projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“. Uvedená částka představuje 85% celkových oprávněných nákladů na projekt. Průběžné financování a pokrytí zbývajících 15% nákladů bude hrazeno z prostředků MKČR na základě smlouvy ze dne 10. 7. 2007.

V průběhu roku 2009 pokračovala realizace projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“, který je financován s podporou Norského finančního mechanismu. S ohledem na kurzové ztráty a nárůst některých oprávněných nákladů v minulém roce mělo VMP pro letošní rok k dispozici pouze částku 14 957 tisíc Kč. Proto bylo nutno provést redukci některých plánovaných výdajů.

Stavební práce v rámci aktivit A1, A2 byly ukončeny dostavbou objektů v Mlýnské dolině (Živý dům, Usedlost z Trojanovic, Kovárna z Horní Lidče). Kolaudace proběhla 16.6.2009. Finanční objem prací v roce 2009 činil celkem 16 129 510,-Kč. V těchto finančních prostředcích jsou zahrnuty rovněž náklady na realizaci trvalé expozice „Městečko pod Radhoštěm“, jejíž instalace probíhá v budově „Sušák“ a náklady na rozsáhlý etnografický výzkum a na restaurování sbírkových předmětů a výrobu replik pro expozice. Značný objem prací byl odveden v oblasti dokumentace sbírkového fondu muzea a přípravě katalogů, publikací a průvodcovských textů.

V květnu proběhlo za účasti zástupců Norské ambasády, Ministerstva kultury, Ministerstva financí, Norského direktoriátu kulturního dědictví a NHU Maihaugen slavnostní otevření nových objektů v areálu Valašské dědiny. Do návštěvníckého provozu byly oficiálně uvedeny objekty Hospody s kupeckým krámem a porážkou ze Zdechova, školy z Velkých Karlovic-Miloňova a evangelický kostel z Huslenek. První bohoslužbu zde sloužil 20.června synodní senior církve Českobratrské evangelické Joel Ruml.

V rekonstruovaném objektu konzervátorského pracoviště ve Frenštátě byla uvedena do provozu počítačová síť a modernizovaný systém elektronického zabezpečovacího a požárního zajištění. K základnímu vybavení se dodatečně podařilo získat z MKČR finanční prostředky na doplnění depozitářů a konzervátorských dílen potřebnou technikou.

V prvním čtvrtletí proběhla ve VMP kontrola implementace projektu po stránce věcné a finanční. Kancelář finančních mechanismů v Bruselu pověřila tímto úkolem firmu Ernst & Young, která neshledala žádné porušení grantových podmínek. Čtvrtletně byly ve VMP prováděny kontroly také pracovníky MKČR.

Ve výroční zprávě „Making a difference“ (status report Norway grants) vydanou Kancelářem finančních mechanismů v Bruselu byl tento projekt prezentován jako jediný z bilaterálních projektů v oblasti zachování kulturního dědictví. Celkové hodnocení bylo vysoce pozitivní.

Projekt je rozdělen do čtyř aktivit. V rámci první probíhá dostavba Valašské dědiny (Formanská usedlost, Evangelický kostel, škola a Hospoda s kupeckým krámem), Mlýnské doliny (Hospodářský objekt u mlýna, Kovárna, Obytný dům

z Trojanovic a tzv. „Živý dům“) a rekonstrukce nejstaršího objektu muzea – Vaškovy hospody. .

Cílem druhé aktivity je zajištění technického zázemí expozic (vybudování elektronického požárního a zabezpečovacího systému, vybudování nového konzervátorského pracoviště a rekonstrukce Janíkovy stodoly pro účely multimediálních prezentací zvykoslovných pořadů).

Třetí aktivita je zaměřena na výzkumné práce a přípravu expozic v nových objektech. V jejím rámci je budována stálá expozice s názvem „Městečko pod Radhoštěm“.

Čtvrtá aktivita pokrývá administraci a řízení projektu, propagaci a zajištění externích služeb (audity, supervize).

VALAŠSKÁ DĚDINA

V areálu Valašské dědiny byly otevřeny a do návštěvnického provozu uvedeny tyto nové expozice:

1. TRANSFER DOMU Z NOVÉHO HROZENKOVA Č. 60

Transferem domu z Nového Hrozenkova č. 60 uzavírá dílčí expoziční celek Valašské dědiny, tzv. Hrozenkovskou terasu. Umístění objektu jako součásti vesnické zástavby prezentuje sociální a hospodářské vztahy na vesnici mezi jednotlivými usedlostmi a příbuzensko-hospodářskými celky. Dům a vnitřní expozice představí obydlí středního rolníka s doplňkovou domácí výrobou (především výroba plátina a další). Originální objekt, který pochází z první poloviny 19. století a je jednou z nejstarších stavebních forem v Novém Hrozenkově, byl zachráněn před zničením a převezen do muzea v 70. letech 20. století.

2. TRANSFER FORMANSKÉ USEDLosti Z VELKÝCH KARLOVIC - JEZERNÉHO S VYBUDOVÁNÍM A ZPŘÍSTUPNĚNÍM EXPOZICE POVOZNICTVÍ

Ukázka hospodářství, které si přivydělávalo formanstvím. Valašští formani jezdili až do Pešti s tkalcovskými výrobky, do Brna a do Vídně se zemědělskými produkty. Z Krakova dováželi sůl, nezbytnou pro chov ovcí. Na Valašsku se formanstvím živilo hodně rodin až do první světové války.

Usedlost formana z Velkých Karlovic – Jezerného byla na původním místě byla součástí tzv. kuly – tj. shluku usedlostí propojených příbuzenskými vazbami. K originální formanské usedlosti náleží obytný dům, chlév a stodola. V muzeu byl dům po převezení umístěn na dočasném místě. Po přenesení další usedlosti původního rodinného shluku – Matochovy chalupy do Valašského muzea, doporučila Vědecká rada přemístění formanské usedlosti do blízkosti Matochovy chalupy. Tímto transferem je možné prezentovat historicky podloženou ekonomickou a sociální provázanost obou usedlostí.

Objekt je ukázkou střední pasekářské usedlosti, kde hospodář provozoval přidruženou výdělečnou činnost – „formanství“ (povoznictví). Valašští formani rozváželi tkalcovské výrobky, dřevo, šindel a různé zemědělské produkty (bryzdu, švestková povidla) až do Budapešti, Brna, Vídně a ze světa přiváželi především sůl, která byla při chovu ovcí velmi potřebná.

3. REALIZACE STAVBY A EXPOZICE EVANGELICKÉHO KOSTELA Z HUSLENEK

Kopie - rekonstrukce původní huslenké toleranční modlitebny vybudované v roce 1786 na základě Tolerančního patentu, umožňujícího praktikování i nekatolického vyznání. Původní stavba byla pro svůj špatný technický stav stržena již koncem 19. století. Jednoduchá halová roubená konstrukce s valbovou střechou, absence věže se zvony, užití levných stavebních materiálů a samotné umístění na okraji vesnice v našem muzeu reprezentuje sakrální architekturu, jejíž realizace byla omezena řadou zákazů. Špatná ekonomická situace protestantských sborů na Valašsku se promítla do podomácky vyráběného mobiliáře. Interiér modlitebny luterské církve zachovával podélnou dispozici se stolem Páně a kazatelnou při užití straně proti vchodu.

4. STAVBA VESNICKÉ ŠKOLY Z VELKÝCH KARLOVIC - MILOŇOVA S VYBUDOVÁNÍM A ZPŘÍSTUPNĚNÍM EXPOZICE ŠKOLSTVÍ

Kopie - rekonstrukce přízemní roubené školy z Velkých Karlovic – Miloňova provedená podle dochovaných plánů z roku 1888 dnes již nestojícího objektu. Reprezentuje typ jednotřídní obecné školy s kabinetem z poslední třetiny 19. století. Interiérová expozice je zasazena do roku 1890 a dokládá podobu školní třídy a prostředků užívaných k výuce dětí.

5. SOUBOR STAVEB TVOŘÍCÍCH OBECNÍ HOSTINEC, OBCHOD A PORÁŽKU

Vědecká rekonstrukce atypické hospodářské jednotky venkovského společenství v podobě hostince s doplňkovým provozováním obchodu a porážky. Obytný roubený dvoutraktový dům z první poloviny 19. století byl v následujících desetiletích přizpůsobován podnikatelským aktivitám jeho majitelů – hostinské činnosti, doplněné později i kupeckým krámem.

Tímto hospodářským celkem získává expoziční areál venkovských staveb Valašská dědina na historické úplnosti a věrohodnosti. Společně se školou a sakrálním okrskem reprezentují veřejno - právní složku fungování venkovského společenství. Objekt je uzpůsoben aktivitám, které jsou v souladu s jeho původním posláním – tj. restauračnímu provozu.

6. ŽIVÝ DŮM – VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

V současné době nabízí Valašské muzeum celou řadu programů pro různé věkové kategorie návštěvníků. Patří mezi ně programy folklorní, zvykoslovné, řemeslné, programy oživující staré technologie a tématické programy pro školy. Systematické práci s dětmi se muzeum věnuje od roku 1969. V té době začaly vznikat vlastivědné programy pro žáky 1. stupně základních škol s prvky

z historie regionu, v nichž byl kladen důraz na osobní prožitek při dětských hrách, zpěvu, řemeslných ukázkách apod. Přímo v muzejních expozicích, reálném prostředí navozujícím atmosféru domácnosti minulého století, je mnohem snazší pro dětského návštěvníka vcítit se do dané situace a lépe pochopit postavení dětí v rodině. Zážitky a poznatky zde získané si děti lépe zapamatují a přetrvávají v nich dlouhou dobu.

V letech 1975 až 1991 se nabídka školních programů rozšířila na konkrétní předměty – dějepis, český jazyk, výtvarnou výchovu, přírodopis a částečně navazovala na školní osnovy. Vlastní realizace pak probíhala v jednotlivých základních školách a třídách. Byly však připravovány i programy pro 1. a 2. stupeň ZŠ, pro gymnázia se zaměřením na tradiční domácnost, dělbu práce v rodině a také vyučovací hodiny v expozici staré školy s použitím starých učebnic a pomůcek.

Snaha vtáhnout děti do vlastní aktivní účasti vyústila v roce 1994 k praktickému týdennímu programu, který navazoval na tehdejší školní osnovy a byl určen pro dívky 8. tříd. Tématem byla příprava tradiční stravy na Valašsku, chov domácích zvířat a zvykosloví (Velikonoce).

Mezi nejúspěšnější programy patří „Vánoce na dědině“, poprvé připraveny v roce 1989. Přestože probíhají v současné době téměř dva týdny, nejsme schopni z kapacitních důvodů uspokojit obrovskou poptávku ze strany škol i běžných návštěvníků. Během programu ožívá areál vánočními zvyky (např. lití olova, zdobení perníčků, výroba vánočních ozdob apod.), zpěvem koled, cestou potkáme čerty s Mikulášem i tajemné Lucky. V chalupách uvidíme některé z typických zimních prací (např. tkání hadrových koberců, předení na kolovrátku, odlévání svíček a další) a přípravné práce předvánoční (např. pečení mikulášského pečiva – tzv. pánů, perníčků a oplatečnic).

Mezi současné aktivity muzea, určené dětem a školní mládeži, patří tyto výchovně vzdělávací programy: „Slabikář devatera řemesel“, „Jak se dříve...“, již zmíněné „Vánoce na dědině“ a projekt „Poznáváme Valašsko – náš kraj“.

Výchovné a vzdělávací prvky se objevují také v programech s jiným zaměřením. Dokladem toho jsou tzv. učednické dílny „Dne hrnčírů a dráteníků“ nebo programu „Já mám srdce jako z medu“. Během nich jsou pro návštěvníky připravené řemeslné dílny, v tomto případě – hrnčírská, drátenická, perníkářská a voskařská, v nichž si mohou řemesla vyzkoušet. Tento způsob prezentace lidových řemesel se setkává s velkým ohlasem u návštěvníků a to nejen dětí, ale i jejich rodičů a prarodičů.

Během čtyř desetiletí přípravy pedagogicky zaměřených programů byly realizovány programy - vlastivědné, zvykoslovné, s prvky historie, se zaměřením na dětské hry a písně, programy věnované tématu „život v domě“, tradiční lidové stravě a lidovým řemeslům a zemědělství.

Ze stále rostoucího zájmu škol o programy v muzeu lze usuzovat, že naše úsilí vynakládané na tvorbu výchovně – vzdělávacích programů není marné a přináší své výsledky. Nové informace a poznatky jsou prezentovány nikoliv jen pouhým výkladem a sdělováním faktů, ale i přímým zážitkem a zkušeností. A to se odráží ve výchově potencionálních návštěvníků, kteří po dobrých zkušenostech a zážitcích přicházejí opět do muzea .

Důležitá je také spolupráce muzejních pracovníků s pedagogy přímo ve školách. Spočívá zejména ve výběru vhodných témat, v přípravě žáků ve škole ještě před návštěvou muzea a následně práce s novými poznatky ve škole.

Ve VMP byla v roce 2009 vytvořena nová koncepce výchovně vzdělávacích programů pro školy a jiné věkové kategorie návštěvníků (dílčí výstup z NG)

STAVBA OBYTNÉHO DOMU Z VELKÝCH KARLOVIC S EXPOZICÍ TZV. ŽIVÉHO DOMU

Výstavba „živého domu“ je realizována v rámci projektu NG. Nový objekt, situovaný jako hlavní vstupní objekt areálu Valašská dědina (obsahuje vstupní část s turnikety) je účelovou stavbou, v níž budou od roku 2009 realizovány prezentační a výchovně vzdělávací programy pro specifické skupiny návštěvníků, především pro děti a mládež, ale také pro dospělé, seniory nebo jiné zájmové skupiny a sdružení. Živý dům je vybaven replikami běžného vybavení valašské chalupy, nástroji a pomůckami pro používání během lekcí. Při realizaci jednotlivých programů – lekcí budou využívány rovněž stálé expozice ve všech třech areálech muzea a krátkodobé i dlouhodobé výstavy připravované ve Valašském muzeu v přírodě.

V rámci lekcí by se jejich účastníci měli možnost seznámit s realitou každodenního života – uspořádáním pracovního i svátečního dne, běžnou prací na usedlosti, tradiční rukodělnou výrobou, dětskými hrami, proměnami životního rytmu, prací i povinností dětí i dospělých v průběhu kalendářního roku i celého lidského života. Důležitou složkou projektu vzdělávacích lekcí bude možnost bezprostředně si vyzkoušet (pod vedením školených lektorů) některé jednoduché činnosti: přípravu pokrmů, domácí a řemeslné práce. K provozu tzv. živého domu bude zapotřebí vytvořit speciálně upravená a vybavená expozice, která bude vybavena replikami vybavení, nástrojů a dalších pomůcek dostupných pro všechny účastníky lekcí.

NÁVRH KONCEPCE

K rozšíření nabídky výchovně vzdělávacích programů a vytvoření rozsáhlejší koncepce, která by procházela celým kalendářním rokem a nabízela různorodá témata pro různé věkové kategorie návštěvníků, nás vede několik důvodů. Především je to poměrně velký zájem škol o netradiční způsob vyučování a získávání nových poznatků v jiném prostředí než ve škole, např. v

prostředí muzea. Dalším z důvodů je snaha zapojovat do programů občany a děti znevýhodněné a nabízet programy nejen školám základním, ale také integrovaným a speciálním. Významným momentem je rovněž zájem muzea podporovat a rozvíjet zájem dětí i dospělých o historii našeho regionu, život na Valašsku, tradiční řemesla, lidové zvyky a tradice, způsob obživy a hospodaření Valachů, přípravu pokrmů, odívání, poznávání významných osobností regionu i současné dění v našem kraji.

Využijeme našeho muzea jako alternativního místa pro vzdělávání a poznávání regionu a nabídneme návštěvníkům získávání nových poznatků v autentickém prostředí, které podpoří hlubší vjemy a prožitky. Programy - lekce budou proloženy různými aktivitami, praktickými ukázkami a řemeslnými činnostmi, podle jejich zaměření. Během lekcí budeme pracovat s konkrétními předměty – dotýkat se jich, poznávat jejich funkci, materiály, ze kterých jsou vyrobeny, popisovat jejich vzhled, vyrábět různé výrobky, atd. Naším záměrem je podporovat vnímání nových informací a prožitků nejen pouhým poslechem či pohledem, ale všemi smysly. Součástí některých lekcí budou pracovní listy, s nimiž budou účastníci v jejich průběhu pracovat.

V současné nabídce muzea je několik programů, určených dětem a školní mládeži: Slabikář devatera řemesel, Poznáváme Valašsko – náš kraj, Jak se dříve..., Vánoce na dědině, Primáškové, Putování s broučky a folklorní pořady věnované dětským souborům. Aktivity pro děti a mládež jsou součástí i dalších programů, na nichž jsou realizovány řemeslné dílny nebo dětské hry, např. Den hrnčičů a dráteníků, Já mám srdce jako z medu, Den řemesel a setkání kovářů, apod.

Scházející témata, zaměřená například na lidovou stravu, odívání Valachů, zvykosloví v průběhu kalendářního roku, významné události nebo osobnosti Valašska, řemeslné dílny, zemědělství jsou obsažena v navrhované koncepci výchovně - vzdělávacích programů pro „Živý dům“. Uvedené úspěšné programy ze současné nabídky zůstanou zachovány ve stejné podobě.

V rámci přípravy koncepce a ověřování námětů byly v roce 2009 zrealizovány dva „zkušební“ programy pro žáky 1. stupně ZŠ, zvykoslovný - „Velikonoce“ a tematicky zaměřen na lidovou stravu pod názvem „Co vařily naše babičky“. Zúčastnilo se jich celkem 250 žáků. Cílem bylo vyzkoušet si programy v praxi, zjistit případné nedostatky a chyby a vyvarovat se jich při přípravě dalších programů.

Při tvorbě výchovně vzdělávacích programů je důležitá spolupráce muzejních pracovníků s pedagogy, jež spočívá především v konzultacích k výběru vhodných témat korespondujících se školním vzdělávacím programem, způsobu jejich prezentace a časového zařazení lekcí do školního roku. Konzultace s učiteli probíhají během programů, které navštěvují. K některým jsou připraveny dotazníky, v nichž učitelé i žáci vyjadřují svůj názor na daný program.

Nezbytným předpokladem úspěšné realizace programů je jejich dobrá propagace. Způsobů, jak informovat návštěvníka je mnoho. Využijeme internetové stránky VMP, informace v médiích, regionálním tisku, rozesílání pozvánek přímo do škol, letáky, plakáty.

Navrhovaný harmonogram pro celý kalendářní rok obsahuje asi 60 programů (každý je zpracován pro 3 základní věkové kategorie MŠ, ZŠ, SŠ), z nichž by se v prvním roce provozu „živého domu“ uskutečnila asi jedna třetina. V následujících obdobích by se postupně zařazovaly programy další, s ohledem na možnosti personálního a finančního zajištění.

Realizace celoroční koncepce výchovně vzdělávacích programů předpokládá dostatečný počet vyškolených lektorů, kteří budou seznámeni s prostředím muzea, jeho provozem a především se scénáři jednotlivých lekcí. U některých programů, zvláště řemeslných, využíváme spolupráci externích pracovníků. První programy by se měly v „živém domě“ uskutečnit v roce 2010.

MLÝNSKÁ DOLINA

Kolaudace dostavby Mlýnské doliny proběhla 16.6.2009.

1. STAVBA HOSPODÁŘSKÉHO OBJEKTU U TOMKOVA MLÝNA

Vědecká rekonstrukce hospodářské jednotraktové roubené hospodářské budovy, která byla v 60. letech 20. století zakreslena v rámci hospodářského zázemí tzv. Tomkova mlýna v obci Velké Karlovice, údolí Podřaté. Vytvářel hospodářské zázemí pro specifický druh hospodaření majitele mlýna, pily a valchy a zahrnoval: stodolu, chlěvy, stodolu (mlat s přístodůlky), skladovací prostory pro suchou píci a vozovnu. Umístění objektu bylo vybráno s ohledem na historické skutečnosti, terén i hospodářské mechanismy na usedlosti v minulosti fungující. V prostoru za objektem bude naznačen rolnický sad (cca 3-5 stromů) s tradičními odrůdami jaderovin a peckovin a malá zahrádka.

Vybudováním objektu získá expoziční areál technických staveb Mlýnská dolina nový objekt, který v rámci technických staveb pocházejících z Velkých Karlovic – Podřatého (vodná mlýn, valcha na zpracování sukna a pila) doplní stávající soubor o chybějící článek, reprezentující provozně-

hospodářské zázemí. Komplex staveb z Velkých Karlovic tím získá na věrohodnosti a úplnosti).

Výstupy:

- a) scénář a libreto nové expozice;
- b) pořízení kresebné obrazové dokumentace sbírkových předmětů;
- c) stavebně technická činnost –
 - dále byly provedeny hrubé terénní úpravy a modeláž okolí objektu pro jeho osazení v terénu. Byly provedena výkopy a betonáž základů pod stavbu včetně drenáže pro odvod dešťové vody. Poté byla provedena vyzdívka kamenných základů pod stavbu.
 - následně byly provedeny dokončovací tesařské práce, jako je mehování, spárinkování, úpravy povrchů olejovými nátěry, výroba a osazení vrat, montáž dřevěných a hliněných podlah. Okolo celého objektu byly provedeny terénní úpravy.
 - pro dokončení objektu byl osazen a zkompletován el. rozvaděč.

2. STAVBA KOVÁRNY Z HORNÍ LIDČE

Vědecká kopie venkovské kovárny z obce Horní Lideč (originál zůstal zachován na původním místě). Objekt je vybudován podle předlohy malé zděné samostatně stojící kovárny z první poloviny 19. století, která má charakter profesionálního kovářského provozu. Stavba bude vyzděna z tradičního pevného materiálu (kámen doplněný cihlami), stěny budou omítnuty a vápnem bíle olíčeny.

Objekt i interiérová expozice bude prezentovat historický stav propojení podkovářského řemesla s venkovským profesionálním kovářem, který kombinoval podkování hospodářského zvířectva s výrobou drobného hospodářského náčiní, prováděl drobné opravy pod. Umístění kovárny v blízkosti hamru (sloužil ke zpracování železa) bude dokládat logickou návaznost primárního technologického provozu (zkujňování železa v hamru) a na něj navazujícího řemeslného provozu v objektu venkovské kovárny. Interiér kovárny proto bude vybaven předměty odpovídajícími kovářskému a podkovářskému provozu z přelomu 19. a 20. století.

Výstupy:

- a) historicko-archivní výzkum, který napomohl rekonstruovat podobu vnitřního uspořádání a vybavení kovárny;
- b) pořízení kresebné obrazové dokumentace sbírkových předmětů;
- c) zhotovení kopií a replik sbírkových předmětů;
- d) scénář a libreto nové expozice;
- e) stavebně technická činnost –
 - byly vyrobeny, zkompletovány a osazeny okna a dveře, dále byl dočištěn a dokončen povrchové úpravy obvodového pláště, kompletace elektrořpojky a elektroinstalace, příprava, výstavba a zprovoznění výhně.

3. STAVBA OBYTNÉHO DOMU Z TROJANOVIC Č. 14

Vědecká kopie roubené pasekářské usedlosti z obce Trojanovice. Objekt je ukázkou jednotraktového typu domu se sdružením obytné a hospodářské části pod jednou střechou (stavba sroubena ze širších, většinou půlených a částečně tesaných trámů).

Vybudováním objektu bude doplněno expoziční řešení technických staveb v areálu Mlýnské doliny. Doposud zde dominují stavby provozně-technického rázu, způsob bydlení zastupuje pouze obytná jizba vodního mlýna. Vybudováním objektu pasekářské usedlosti, jejíž majitel se živil kromě zemědělství a domácí výroby i prací v lese, vč. výroby dřevěného uhlí, získá areál Mlýnské doliny novou atraktivní expoziční složku, která umožní komplexní představení životních podmínek lidí spjatých s tradiční zemědělskou obživou i novými formami raně průmyslových provozů. V přístavku a stodůlce bude prezentováno zemědělské nářadí a pomůcky lesního dělníka – z tohoto důvodu bude v blízkosti usedlosti vytvořeno uhlisko – zákoutí se stavbou milíře a uskladněným dřevem.

Výstupy:

- a) doplňující historicko-archivní průzkum;
- b) pořízení kresebné obrazové dokumentace sbírkových předmětů;
- c) zhotovení kopií a replik sbírkových předmětů;
- d) scénář a libreto nové expozice;
- e) stavebně technická činnost –
 - byly dokončeny tesařské úpravy na dřevěných roubených a podružných konstrukcích, vnitřní povrchové úpravy a venkovní terasa, byla provedena vyzdívka pece včetně omítky, byly provedeny venkovní nátěry a úpravy obvodového pláště a venkovní terénní úpravy.

REALIZACE STÁLÉ ETNOGRAFICKO-HISTORICKÉ EXPOZICE

Stálá historicko-etnografická expozice přibližující na modelových situacích z dějin Rožnova pod Radhoštěm historii i běžný život východomoravského městečka v průběhu více než sedmi staletí. Expozice na ploše 654,5 m² bude členěna do několika tematických celků, které by postihovaly vybrané (modelové) události a jevy ze života Rožnova pod Radhoštěm. Návštěvníkovi bude nabídnuta procházka po různých tématech a zajímavostech z historie vybrané lokality i přilehlého mikroregionu, které na sebe navzájem časově navazují. Expozice bude využívat klasické výstavní prostředky i moderní muzeologické a výstavní postupy, které z atraktivní prezentované skutečnosti.

Výstupy:

- a) výběr předmětů ze sbírek Valašského muzea v přírodě a sbírek muzeí v regionu i u soukromých sběratelů jejich průběžné ošetření, provedení náročné konzervace a restaurování; výběr předmětů sloužících jako předlohy pro zhotovení replik a kopií;

- b) realizace expozice dodavatelskou firmou dle harmonogramu prací a platebního kalendáře.

ETNOGRAFICKÝ A STAVEBNĚ HISTORICKÝ PRŮZKUM LIDOVÉ ARCHITEKTURY VE SBĚRNÉ OBLASTI MUZEA

Informace shromážděné v rámci předchozích vědecko-výzkumných projektů v archivních fondech Valašského muzea v přírodě nejsou vzhledem k nebývalé šíři zkoumaných jevů (podoba a proměny užívaných technologií, půdorysné a funkční uspořádání domů, realita každodenního života, podoba a funkční provázanost hospodářských staveb, propojenost exteriérových a interiérových prvků, provázanost usedlosti s pozemkovým zázemím, podoba kulturní krajiny atd.) úplné. Je proto nutné, aby byly doplněny o další relevantní informace získané z terénní dokumentace objektů dochovaných stále ještě v terénu.

Systematická dokumentace památek lidového stavitelství dochovaných v terénu, případně analýza dalších materiálů (plánová, fotografická či jiná obrazová a archivní dokumentace) jsou nezbytnými předpoklady pro kvalifikované vyhodnocení historických souvislostí vývoje lidového stavitelství v oblasti východní Moravy a Slezska.

Dostatek shromážděných informací umožní vytvořit databázi základních poznatků o podobě lidového stavitelství, formách a rozsahu dokumentace jednotlivých objektů.

V závěrečné etapě bude na základě shromážděných dat vytvořena databáze dle jednotlivých obcí, obsahující informace k jednotlivým usedlostem, jejich členění, historickému vývoji, ale také plánová a obrazová dokumentace.

Výstupy:

- a) analýza zpracovanosti tradičního lidového stavitelství v archivu a sbírkách Valašského muzea v ;
- b) terénní dokumentace lidové architektury (ve sběrné oblasti Valašského muzea v přírodě) – Dolní Bečva, Prostřední Bečva, Horní Bečva se zaměřením na stávající roubenou lidovou architekturu. Dále výzkumy v obcích jižního Valašska – Lačnov, Poteč, Vlachovice, Vrbětice, Ublo, Bratřejov, Vlachova Lhota.
- c) digitalizace stavebně – technické dokumentace lidové architektury archivu VMP, přiřazení do BACHsystem včetně popisu a náhledu.

9. NORSKÝ GRANT - MUZEUM V PŘÍRODĚ A LIDOVÁ KULTURA V NOVÝCH FORMÁCH PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

V únoru 2007 rozhodla Kancelář finančních mechanismů v Bruselu o udělení grantu Valašskému muzeu v přírodě ve výši 2 685 870 EUR na řešení projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“. Uvedená částka představuje 85% celkových oprávněných nákladů na projekt. Průběžné financování a pokrytí zbývajících 15% nákladů bude hrazeno z prostředků MKČR na základě smlouvy ze dne 10. 7. 2007.

V průběhu roku 2009 pokračovala realizace projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“, který je financován s podporou Norského finančního mechanismu. S ohledem na kursové ztráty a nárůst některých oprávněných nákladů v minulém roce mělo VMP pro letošní rok k dispozici pouze částku 14 957 tisíc Kč. Proto bylo nutno provést redukci některých plánovaných výdajů.

Stavební práce v rámci aktivit A1, A2 byly ukončeny dostavbou objektů v Mlýnské dolině (Živý dům, Usedlost z Trojanovic, Kovárna z Horní Lidče). Kolaudace proběhla 16.6.2009. Finanční objem prací v roce 2009 činil celkem 16 129 510,-Kč. V těchto finančních prostředcích jsou zahrnuty rovněž náklady na realizaci trvalé expozice „Městečko pod Radhoštěm“, jejíž instalace probíhá v budově „Sušák“ a náklady na rozsáhlý etnografický výzkum a na restaurování sbírkových předmětů a výrobu replik pro expozice. Značný objem prací byl odveden v oblasti dokumentace sbírkového fondu muzea a přípravě katalogů, publikací a průvodcovských textů.

V květnu proběhlo za účasti zástupců Norské ambasády, Ministerstva kultury, Ministerstva financí, Norského direktoriátu kulturního dědictví a NHU Maihaugen slavnostní otevření nových objektů v areálu Valašské dědiny. Do návštěvníckého provozu byly oficiálně uvedeny objekty Hospody s kupeckým krámem a porážkou ze Zdechova, školy z Velkých Karlovic-Miloňova a evangelický kostel z Huslenek. První bohoslužbu zde sloužil 20.června synodní senior církve Českobratrské evangelické Joel Ruml.

V rekonstruovaném objektu konzervátorského pracoviště ve Frenštátě byla uvedena do provozu počítačová síť a modernizovaný systém elektronického zabezpečovacího a požárního zajištění. K základnímu vybavení se dodatečně podařilo získat z MKČR finanční prostředky na doplnění depozitářů a konzervátorských dílen potřebnou technikou.

V prvním čtvrtletí proběhla ve VMP kontrola implementace projektu po stránce věcné a finanční. Kancelář finančních mechanismů v Bruselu pověřila tímto úkolem firmu Ernst & Young, která neshledala žádné porušení grantových podmínek. Čtvrtletně byly ve VMP prováděny kontroly také pracovníky MKČR.

Ve výroční zprávě „Making a difference“ (status report Norway grants) vydanou Kanceláří finančních mechanismů v Bruselu byl tento projekt prezentován jako jediný z bilaterálních projektů v oblastí zachování kulturního dědictví. Celkové hodnocení bylo vysoce pozitivní.

Projekt je rozdělen do čtyř aktivit. V rámci první probíhá dostavba Valašské dědiny (Formanská usedlost, Evangelický kostel, škola a Hospoda s kupeckým krámem), Mlýnské doliny (Hospodářský objekt u mlýna, Kovárna, Obytný dům z Trojanovic a tzv. „Živý dům“) a rekonstrukce nejstaršího objektu muzea – Vaškovy hospody. .

Cílem druhé aktivity je zajištění technického zázemí expozic (vybudování elektronického požárního a zabezpečovacího systému, vybudování nového konzervátorského pracoviště a rekonstrukce Janíkovy stodoly pro účely multimediálních prezentací zvykoslovných pořadů).

Třetí aktivita je zaměřena na výzkumné práce a přípravu expozic v nových objektech. V jejím rámci je budována stálá expozice s názvem „Městečko pod Radhoštěm“.

Čtvrtá aktivita pokrývá administraci a řízení projektu, propagaci a zajištění externích služeb (audity, supervize).

VALAŠSKÁ DĚDINA

V areálu Valašské dědiny byly otevřeny a do návštěvnického provozu uvedeny tyto nové expozice:

7. TRANSFER DOMU Z NOVÉHO HROZENKOVA Č. 60

Transferem domu z Nového Hrozenkova č. 60 uzavírá dílčí expoziční celek Valašské dědiny, tzv. Hrozenkovskou terasu. Umístění objektu jako součásti vesnické zástavby prezentuje sociální a hospodářské vztahy na vesnici mezi jednotlivými usedlostmi a příbuzensko-hospodářskými celky. Dům a vnitřní expozice představí obydlí středního rolníka s doplňkovou domácí výrobou (především výroba plátna a další). Originální objekt, který pochází z první poloviny 19. století a je jednou z nejstarších stavebních forem v Novém Hrozenkově, byl zachráněn před zničením a převezen do muzea v 70. letech 20. století.

8. TRANSFER FORMANSKÉ USEDLOSTI Z VELKÝCH KARLOVIC - JEZERNÉHO S VYBUDOVÁNÍM A ZPŘÍSTUPNĚNÍM EXPOZICE POVOZNICTVÍ

Ukázka hospodářství, které si přivydělávalo formanstvím. Valašští formani jezdili až do Pešti s tkalcovskými výrobky, do Brna a do Vídně se zemědělskými produkty. Z Krakova dováželi sůl, nezbytnou pro chov ovcí. Na Valašsku se formanstvím živilo hodně rodin až do první světové války.

Usedlost formana z Velkých Karlovic – Jezerného byla na původním místě byla součástí tzv. kuly – tj. shluku usedlostí propojených příbuzenskými vazbami. K originální formanské usedlosti náleží obytný dům, chlév a stodola. V muzeu byl dům po převezení umístěn na dočasném místě. Po přenesení další usedlosti původního rodinného shluku – Matochovy chalupy do Valašského muzea, doporučila Vědecká rada přemístění formanské usedlosti do blízkosti Matochovy chalupy. Tímto transferem je možné prezentovat historicky podloženou ekonomickou a sociální provázanost obou usedlostí.

Objekt je ukázkou střední pasekářské usedlosti, kde hospodář provozoval přidruženou výdělečnou činnost – „formanství“ (povoznictví). Valašští formani rozváželi tkalcovské výrobky, dřevo, šindel a různé zemědělské produkty (bryznu, švestková povidla) až do Budapešti, Brna, Vídně a ze světa přiváželi především sůl, která byla při chovu ovcí velmi potřebná.

9. REALIZACE STAVBY A EXPOZICE EVANGELICKÉHO KOSTELA Z HUSLENEK

Kopie - rekonstrukce původní huslenké toleranční modlitebny vybudované v roce 1786 na základě Tolerančního patentu, umožňujícího praktikování i nekatolického vyznání. Původní stavba byla pro svůj špatný technický stav stržena již koncem 19. století. Jednolodní halová roubená konstrukce s valbovou střechou, absence věže se zvony, užití levných stavebních materiálů a samotné umístění na okraji vesnice v našem muzeu reprezentuje sakrální architekturu, jejíž realizace byla omezena řadou zákazů. Špatná ekonomická situace protestantských sborů na Valašsku se promítla do podomácky vyráběného mobiliáře. Interiér modlitebny luterské církve zachovával podélnou dispozici se stolem Páně a kazatelnou při ušší straně proti vchodu.

10. STAVBA VESNICKÉ ŠKOLY Z VELKÝCH KARLOVIC - MILOŇOVA S VYBUDOVÁNÍM A ZPŘÍSTUPNĚNÍM EXPOZICE ŠKOLSTVÍ

Kopie - rekonstrukce přízemní roubené školy z Velkých Karlovic – Miloňova provedená podle dochovaných plánů z roku 1888 dnes již nestojícího objektu. Reprezentuje typ jednotřídní obecné školy s kabinetem z poslední třetiny 19. století. Interiérová expozice je zasazena do roku 1890 a dokládá podobu školní třídy a prostředků užívaných k výuce dětí.

11. SOUBOR STAVEB TVOŘÍCÍCH OBECNÍ HOSTINEC, OBCHOD A PORÁŽKU

Vědecká rekonstrukce atypické hospodářské jednotky venkovského společenství v podobě hostince s doplňkovým provozováním obchodu a porážky. Obytný roubený dvoutraktový dům z první poloviny 19. století byl v následujících desetiletích přizpůsobován podnikatelským aktivitám jeho majitelů – hostinské činnosti, doplněné později i kupeckým krámem.

Tímto hospodářským celkem získává expoziční areál venkovských staveb Valašská dědina na historické úplnosti a věrohodnosti. Společně se školou a sakrálním okrskem reprezentují veřejnoprávní složku fungování venkovského

společenství. Objekt je uzpůsoben aktivitám, které jsou v souladu s jeho původním posláním – tj. restauračnímu provozu.

12. ŽIVÝ DŮM – VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

V současné době nabízí Valašské muzeum celou řadu programů pro různé věkové kategorie návštěvníků. Patří mezi ně programy folklorní, zvykoslovné, řemeslné, programy oživující staré technologie a tématické programy pro školy. Systematické práci s dětmi se muzeum věnuje od roku 1969. V té době začaly vznikat vlastivědné programy pro žáky 1. stupně základních škol s prvky z historie regionu, v nichž byl kladen důraz na osobní prožitek při dětských hrách, zpěvu, řemeslných ukázkách apod. Přímou v muzejních expozicích, reálném prostředí navozujícím atmosféru domácnosti minulého století, je mnohem snazší pro dětského návštěvníka vcítit se do dané situace a lépe pochopit postavení dětí v rodině. Zážitky a poznatky zde získané si děti lépe zapamatují a přetrvávají v nich dlouhou dobu.

V letech 1975 až 1991 se nabídka školních programů rozšířila na konkrétní předměty – dějepis, český jazyk, výtvarnou výchovu, přírodopis a částečně navazovala na školní osnovy. Vlastní realizace pak probíhala v jednotlivých základních školách a třídách. Byly však připravovány i programy pro 1. a 2. stupeň ZŠ, pro gymnázia se zaměřením na tradiční domácnost, dělbu práce v rodině a také vyučovací hodiny v expozici staré školy s použitím starých učebnic a pomůcek.

Snaha vtáhnout děti do vlastní aktivní účasti vyústila v roce 1994 k praktickému týdennímu programu, který navazoval na tehdejší školní osnovy a byl určen pro dívky 8. tříd. Tématem byla příprava tradiční stravy na Valašsku, chov domácích zvířat a zvykosloví (Velikonoce).

Mezi nejúspěšnější programy patří „Vánoce na dědině“, poprvé připraveny v roce 1989. Přestože probíhají v současné době téměř dva týdny, nejsme schopni z kapacitních důvodů uspokojit obrovskou poptávku ze strany škol i běžných návštěvníků. Během programu ožívá areál vánočními zvyky (např. lití olova, zdobení perníčků, výroba vánočních ozdob apod.), zpěvem koled, cestou potkáme čerty s Mikulášem i tajemné Lucky. V chalupách uvidíme některé z typických zimních prací (např. tkaní hadrových koberců, předení na kolovrátku, odlévání svíček a další) a přípravné práce předvánoční (např. pečení mikulášského pečiva – tzv. pánů, perníčků a oplatečnic).

Mezi současné aktivity muzea, určené dětem a školní mládeži, patří tyto výchovně vzdělávací programy: „Slabikář devatera řemesel“, „Jak se dříve...“, již zmíněné „Vánoce na dědině“ a projekt „Poznáváme Valašsko – náš kraj“.

Výchovné a vzdělávací prvky se objevují také v programech s jiným zaměřením. Dokladem toho jsou tzv. učednické dílny „Dne hrnčírů a dráteníků“ nebo programu „Já mám srdce jako z medu“. Během nich jsou

pro návštěvníky připravené řemeslné dílny, v tomto případě – hrnčířská, drátenická, perníkářská a voskařská, v nichž si mohou řemesla vyzkoušet. Tento způsob prezentace lidových řemesel se setkává s velkým ohlasem u návštěvníků a to nejen dětí, ale i jejich rodičů a prarodičů.

Během čtyř desetiletí přípravy pedagogicky zaměřených programů byly realizovány programy - vlastivědné, zvykoslovné, s prvky historie, se zaměřením na dětské hry a písně, programy věnované tématu „život v domě“, tradiční lidové stravě a lidovým řemeslům a zemědělství.

Ze stále rostoucího zájmu škol o programy v muzeu lze usuzovat, že naše úsilí vynakládané na tvorbu výchovně – vzdělávacích programů není marné a přináší své výsledky. Nové informace a poznatky jsou prezentovány nikoliv jen pouhým výkladem a sdělováním faktů, ale i přímým zážitkem a zkušeností. A to se odráží ve výchově potencionálních návštěvníků, kteří po dobrých zkušenostech a zážitcích přicházejí opět do muzea .

Důležitá je také spolupráce muzejních pracovníků s pedagogy přímo ve školách. Spočívá zejména ve výběru vhodných témat, v přípravě žáků ve škole ještě před návštěvou muzea a následně práce s novými poznatky ve škole.

Ve VMP byla v roce 2009 vytvořena nová koncepce výchovně vzdělávacích programů pro školy a jiné věkové kategorie návštěvníků (dílčí výstup z NG)

STAVBA OBYTNÉHO DOMU Z VELKÝCH KARLOVIC S EXPOZICÍ TZV. ŽIVÉHO DOMU

Výstavba „živého domu“ je realizována v rámci projektu NG. Nový objekt, situovaný jako hlavní vstupní objekt areálu Valašská dědina (obsahuje vstupní část s turnikety) je účelovou stavbou, v níž budou od roku 2009 realizovány prezentační a výchovně vzdělávací programy pro specifické skupiny návštěvníků, především pro děti a mládež, ale také pro dospělé, seniory nebo jiné zájmové skupiny a sdružení. Živý dům je vybaven replikami běžného vybavení valašské chalupy, nástroji a pomůckami pro používání během lekcí. Při realizaci jednotlivých programů – lekcí budou využívány rovněž stálé expozice ve všech třech areálech muzea a krátkodobé i dlouhodobé výstavy připravované ve Valašském muzeu v přírodě.

V rámci lekcí by se jejich účastníci měli možnost seznámit s realitou každodenního života – uspořádáním pracovního i svátečního dne, běžnou prací na usedlosti, tradiční rukodělnou výrobou, dětskými hrami, proměnami životního rytmu, prací i povinností dětí i dospělých v průběhu kalendářního roku i celého lidského života. Důležitou složkou projektu vzdělávacích lekcí bude možnost bezprostředně si vyzkoušet (pod vedením školených lektorů) některé jednoduché činnosti: přípravu pokrmů, domácké a řemeslné práce. K provozu tzv. živého domu bude zapotřebí vytvořit speciálně upravená a

vybavená expozice, která bude vybavena replikami vybavení, nástrojů a dalších pomůcek dostupných pro všechny účastníky lekcí.

NÁVRH KONCEPCE

K rozšíření nabídky výchovně vzdělávacích programů a vytvoření rozsáhlejší koncepce, která by procházela celým kalendářním rokem a nabízela různorodá témata pro různé věkové kategorie návštěvníků, nás vede několik důvodů. Především je to poměrně velký zájem škol o netradiční způsob vyučování a získávání nových poznatků v jiném prostředí než ve škole, např. v prostředí muzea. Dalším z důvodů je snaha zapojovat do programů občany a děti znevýhodněné a nabízet programy nejen školám základním, ale také integrovaným a speciálním. Významným momentem je rovněž zájem muzea podporovat a rozvíjet zájem dětí i dospělých o historii našeho regionu, život na Valašsku, tradiční řemesla, lidové zvyky a tradice, způsob obživy a hospodaření Valachů, přípravu pokrmů, odívání, poznávání významných osobností regionu i současné dění v našem kraji.

Využijeme našeho muzea jako alternativního místa pro vzdělávání a poznávání regionu a nabídneme návštěvníkům získávání nových poznatků v autentickém prostředí, které podpoří hlubší vjemy a prožitky. Programy - lekce budou proloženy různými aktivitami, praktickými ukázkami a řemeslnými činnostmi, podle jejich zaměření. Během lekcí budeme pracovat s konkrétními předměty – dotýkat se jich, poznávat jejich funkci, materiály, ze kterých jsou vyrobeny, popisovat jejich vzhled, vyrábět různé výrobky, atd. Naším záměrem je podporovat vnímání nových informací a prožitků nejen pouhým poslechem či pohledem, ale všemi smysly. Součástí některých lekcí budou pracovní listy, s nimiž budou účastníci v jejich průběhu pracovat.

V současné nabídce muzea je několik programů, určených dětem a školní mládeži: Slabikář devatera řemesel, Poznáváme Valašsko – náš kraj, Jak se dříve..., Vánoce na dědině, Primáškové, Putování s broučky a folklorní pořady věnované dětským souborům. Aktivity pro děti a mládež jsou součástí i dalších programů, na nichž jsou realizovány řemeslné dílny nebo dětské hry, např. Den hrnčírů a dráteníků, Já mám srdce jako z medu, Den řemesel a setkání kovářů, apod.

Scházející témata, zaměřená například na lidovou stravu, odívání Valachů, zvykosloví v průběhu kalendářního roku, významné události nebo osobnosti Valašska, řemeslné dílny, zemědělství jsou obsažena v navrhované koncepci výchovně - vzdělávacích programů pro „Živý dům“. Uvedené úspěšné programy ze současné nabídky zůstanou zachovány ve stejné podobě.

V rámci přípravy koncepce a ověřování námětů byly v roce 2009 zrealizovány dva „zkušební“ programy pro žáky 1. stupně ZŠ, zvykoslovný - „Velikonoce“ a tematicky zaměřen na lidovou stravu pod názvem „Co vařily naše babičky“.

Zúčastnilo se jich celkem 250 žáků. Cílem bylo vyzkoušet si programy v praxi, zjistit případné nedostatky a chyby a vyvarovat se jich při přípravě dalších programů.

Při tvorbě výchovně vzdělávacích programů je důležitá spolupráce muzejních pracovníků s pedagogy, jež spočívá především v konzultacích k výběru vhodných témat korespondujících se školním vzdělávacím programem, způsobu jejich prezentace a časového zařazení lekcí do školního roku. Konzultace s učiteli probíhají během programů, které navštěvují. K některým jsou připraveny dotazníky, v nichž učitelé i žáci vyjadřují svůj názor na daný program.

Nezbytným předpokladem úspěšné realizace programů je jejich dobrá propagace. Způsobů, jak informovat návštěvníka je mnoho. Využijeme internetové stránky VMP, informace v médiích, regionálním tisku, rozesílání pozvánek přímo do škol, letáky, plakáty.

Navrhovaný harmonogram pro celý kalendářní rok obsahuje asi 60 programů (každý je zpracován pro 3 základní věkové kategorie MŠ, ZŠ, SŠ), z nichž by se v prvním roce provozu „živého domu“ uskutečnila asi jedna třetina. V následujících obdobích by se postupně zařazovaly programy další, s ohledem na možnosti personálního a finančního zajištění.

Realizace celoroční koncepce výchovně vzdělávacích programů předpokládá dostatečný počet vyškolených lektorů, kteří budou seznámeni s prostředím muzea, jeho provozem a především se scénáři jednotlivých lekcí. U některých programů, zvláště řemeslných, využíváme spolupráci externích pracovníků. První programy by se měly v „živém domě“ uskutečnit v roce 2010.

MLÝNSKÁ DOLINA

Kolaudace dostavby Mlýnské doliny proběhla 16.6.2009.

4. STAVBA HOSPODÁŘSKÉHO OBJEKTU U TOMKOVA MLÝNA

Vědecká rekonstrukce hospodářské jednostránkové roubené hospodářské budovy, která byla v 60. letech 20. století zakreslena v rámci hospodářského zázemí tzv. Tomkova mlýna v obci Velké Karlovice, údolí Podřaté. Vytvářel hospodářské zázemí pro specifický druh hospodaření majitele mlýna, pily a valchy a zahrnoval: stodolu, chlěvy, stodolu (mlat s přístodůlky), skladovací prostory pro suchou píci a vozovnu. Umístění objektu bylo vybráno s ohledem na historické skutečnosti, terén i hospodářské mechanismy na usedlosti

v minulosti fungující. V prostoru za objektem bude naznačen rolnický sad (cca 3-5 stromů) s tradičními odrůdami jaderovin a peckovin a malá zahrádka.

Vybudováním objektu získá expoziční areál technických staveb Mlýnská dolina nový objekt, který v rámci technických staveb pocházejících z Velkých Karlovic – Podřatého (vodní mlýn, valacha na zpracování sukna a pila) doplní stávající soubor o chybějící článek, reprezentující provozně-hospodářské zázemí. Komplex staveb z Velkých Karlovic tím získá na věrohodnosti a úplnosti).

Výstupy:

- d) scénář a libreto nové expozice;
- e) pořízení kresebné obrazové dokumentace sbírkových předmětů;
- f) stavebně technická činnost –
 - dále byly provedeny hrubé terénní úpravy a modeláž okolí objektu pro jeho osazení v terénu. Byly provedena výkopy a betonáž základů pod stavbu včetně drenáže pro odvod dešťové vody. Poté byla provedena vyzdívka kamenných základů pod stavbu.
 - následně byly provedeny dokončovací tesařské práce, jako je mechování, sparinkování, úpravy povrchů olejovými nátěry, výroba a osazení vrat, montáž dřevěných a hliněných podlah. Okolo celého objektu byly provedeny terénní úpravy.
 - pro dokončení objektu byl osazen a zkompletován el. rozvaděč.

5. STAVBA KOVÁRNY Z HORNÍ LIDČE

Vědecká kopie venkovské kovárny z obce Horní Lideč (originál zůstal zachován na původním místě). Objekt je vybudován podle předlohy malé zděné samostatně stojící kovárny z první poloviny 19. století, která má charakter profesionálního kovářského provozu. Stavba bude vyzděna z tradičního pevného materiálu (kámen doplněný cihlami), stěny budou omítnuty a vápnem bíle olíčeny.

Objekt i interiérová expozice bude prezentovat historický stav propojení podkovářského řemesla s venkovským profesionálním kovářem, který kombinoval podkování hospodářského zvířectva s výrobou drobného hospodářského náčiní, prováděl drobné opravy pod. Umístění kovárny v blízkosti hamru (sloužil ke zpracování železa) bude dokládat logickou návaznost primárního technologického provozu (zkujňování železa v hamru) a na něj navazujícího řemeslného provozu v objektu venkovské kovárny. Interiér

kovárny proto bude vybaven předměty odpovídajícími kovářskému a podkovářskému provozu z přelomu 19. a 20. století.

Výstupy:

- f) historicko-archivní výzkum, který napomohl rekonstruovat podobu vnitřního uspořádání a vybavení kovárny;
- g) pořízení kresebné obrazové dokumentace sbírkových předmětů;
- h) zhotovení kopií a replik sbírkových předmětů;
- i) scénář a libreto nové expozice;
- j) stavebně technická činnost:
 - byly vyrobeny, zkompletovány a osazeny okna a dveře, dále byl dočištěn a dokončen povrchové úpravy obvodového pláště, kompletace elektropřípojky a elektroinstalace, příprava, výstavba a zprovoznění výhně.

6. STAVBA OBYTNÉHO DOMU Z TROJANOVIC Č. 14

Vědecká kopie roubené pasekářské usedlosti z obce Trojanovice. Objekt je ukázkou jednotraktového typu domu se sdružením obytné a hospodářské části pod jednou střechou (stavba sroubena ze širších, většinou půlených a částečně tesaných trámů).

Vybudováním objektu bude doplněno expoziční řešení technických staveb v areálu Mlýnské doliny. Doposud zde dominují stavby provozně-technického rázu, způsob bydlení zastupuje pouze obytná jizba vodního mlýna. Vybudováním objektu pasekářské usedlosti, jejíž majitel se živil kromě zemědělství a domácí výroby i prací v lese, vč. výroby dřevěného uhlí, získá areál Mlýnské doliny novou atraktivní expoziční složku, která umožní komplexní představení životních podmínek lidí spjatých s tradiční zemědělskou obživou i novými formami raně průmyslových provozů. V přístavku a stodůlce bude prezentováno zemědělské nářadí a pomůcky lesního dělníka – z tohoto důvodu bude v blízkosti usedlosti vytvořeno uhlisko – zákoutí se stavbou milíře a uskladněným dřevem.

Výstupy:

- f) doplňující historicko-archivní průzkum;
- g) pořízení kresebné obrazové dokumentace sbírkových předmětů;
- h) zhotovení kopií a replik sbírkových předmětů;
- i) scénář a libreto nové expozice;
- j) stavebně technická činnost –
 - byly dokončeny tesařské úpravy na dřevěných roubených a podružných konstrukcích, vnitřní povrchové úpravy a venkovní terasa, byla provedena vyzdívka pece včetně omítky, byly provedeny venkovní nátěry a úpravy obvodového pláště a venkovní terénní úpravy.

REALIZACE STÁLÉ ETNOGRAFICKO-HISTORICKÉ EXPOZICE

Stálá historicko-etnografická expozice přibližující na modelových situacích z dějin Rožnova pod Radhoštěm historii i běžný život východomoravského městečka v průběhu více než sedmi staletí. Expozice na ploše 654,5 m² bude členěna do několika tematických celků, které by postihovaly vybrané (modelové) události a jevy ze života Rožnova pod Radhoštěm. Návštěvníkovi bude nabídnuta procházka po různých tématech a zajímavostech z historie vybrané lokality i přílehlého mikroregionu, které na sebe navzájem časově navazují. Expozice bude využívat klasické výstavní prostředky i moderní muzeologické a výstavní postupy, které zatraktivní prezentované skutečnosti.

Výstupy:

- c) výběr předmětů ze sbírek Valašského muzea v přírodě a sbírek muzeí v regionu i u soukromých sběratelů jejich průběžné ošetření, provedení náročné konzervace a restaurování; výběr předmětů sloužících jako předlohy pro zhotovení replik a kopií;
- d) realizace expozice dodavatelskou firmou dle harmonogramu prací a platebního kalendáře.

ETNOGRAFICKÝ A STAVEBNĚ HISTORICKÝ PRŮZKUM LIDOVÉ ARCHITEKTURY VE SBĚRNÉ OBLASTI MUZEA

Informace shromážděné v rámci předchozích vědecko-výzkumných projektů v archivních fondech Valašského muzea v přírodě nejsou vzhledem k nebývalé šíři zkoumaných jevů (podoba a proměny užívaných technologií, půdorysné a funkční uspořádání domů, realita každodenního života, podoba a funkční provázanost hospodářských staveb, propojenost exteriérových a interiérových prvků, provázanost usedlosti s pozemkovým zázemím, podoba kulturní krajiny atd.) úplné. Je proto nutné, aby byly doplněny o další relevantní informace získané z terénní dokumentace objektů dochovaných stále ještě v terénu.

Systematická dokumentace památek lidového stavitelství dochovaných v terénu, případně analýza dalších materiálů (plánová, fotografická či jiná obrazová a archivní dokumentace) jsou nezbytnými předpoklady pro kvalifikované vyhodnocení historických souvislostí vývoje lidového stavitelství v oblasti východní Moravy a Slezska.

Dostatek shromážděných informací umožní vytvořit databázi základních poznatků o podobě lidového stavitelství, formách a rozsahu dokumentace jednotlivých objektů.

V závěrečné etapě bude na základě shromážděných dat vytvořena databáze dle jednotlivých obcí, obsahující informace k jednotlivým usedlostem, jejich členění, historickému vývoji, ale také plánová a obrazová dokumentace.

Výstupy:

- d) analýza zpracovanosti tradičního lidového stavitelství v archivu a sbírkách Valašského muzea v ;
- e) terénní dokumentace lidové architektury (ve sběrné oblasti Valašského muzea v přírodě) – Dolní Bečva, Prostřední Bečva, Horní Bečva se zaměřením na stávající roubenou lidovou architekturu. Dále výzkumy v obcích jižního Valašska – Lačnov, Poteč, Vlachovice, Vrbětice, Ublo, Bratřejov, Vlachova Lhota.
- f) digitalizace stavebně – technické dokumentace lidové architektury archivu VMP, přiřazení do BACHsystem včetně popisu a náhledu.

10. SPOLUPRÁCE S JINÝMI INSTITUCEMI

VMP se aktivně spolupodílí na činnosti několika odborných komisí, zřízených Asociací muzeí a galerií ČR. Nejintenzivnější spolupráce se odvíjí v rámci Etnografické komise., kde jsou do činnosti zapojení odborní pracovníci (Mgr. Mgr. Radoslav Vlk, Ph.D., Mgr. Barbora Jarošová, Mgr. Petr Líďák, Helena Cviklová, Mgr. Jana Tichá, Ing. Šárka Kramolišová). Ředitel VMP Ing. Vítězslav Koukal, CSc. je členem:

- Muzejní rada Národního zemědělského muzea v Praze
- Ředitelská rada NÚLK ve Strážnici
- Vědecká a programová rada Muzea Těšínska
- Památková rada Národního památkového ústavu Olomouc
- Vědecká muzejní rada Muzea Novojičínska
- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Regionálního muzea Mikulov

V rámci činnosti Mezinárodní asociace zemědělských muzeí (AIMA) je i nadále sekretariát AIMA ve VMP (sekretář – Mgr. Radoslav Vlk, Ph.D., člen prezidia Ing. Vítězslav Koukal, CSc.). Na základě spolupráce s jednotlivými muzei v rámci AIMA bylo uskutečněno několik zahraničních stáží v partnerských muzeích AIMA.

Na základě jednání valného shromáždění Evropského svazu muzeí v přírodě (AEOM) se stal členem prezidia ředitel VMP Ing. Vítězslav Koukal, CSc. V rámci spolupráce s jednotlivými členskými muzei AEOM bylo uskutečněno několik zahraničních stáží v partnerských muzeích AEOM. Na základě rozhodnutí valného shromáždění AEOM (srpen 2009) při 24. konferenci AEOM v Dánsku – Arhus – Museum Den Gemly By, se 25. konference AEOM uskuteční v roce 2011 v SK a ČR ve spolupráci se slovenským národním muzeem – Etnografické muzeum Martin a VMP

Valašské muzeum v přírodě dále spolupracuje na základě členství s:

- Český svaz muzeí v přírodě (Ing. Vítězslav Koukal, CSc. – předseda svazu, RNDr. Václav Mikušek – tajemník svazu)
- CIOFF (International Council of Organizations for Folklore Festivals and Folk Art) – Ing. Vítězslav Koukal, CSc. - člen Českého výboru CIOFF

- IOV – Internationale Organization Volkskunst – Ing. Vítězslav Koukal, CSc. - předseda Českého výboru IOV

Již tradiční spolupráce probíhala s Ústavem evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Filozoficko-přírodovědnou fakultou Slezské univerzity v Opavě, jejichž studenti se účastní pod metodickým vedením odborných pracovníků VMP terénních výzkumů a odborných praxí.

Úspěšně se v průběhu roku také dařilo prakticky naplňovat dohody o spolupráci s partnerskými muzei v zahraničí.

V souvislosti s řešením projektu **Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví** je aktivně udržována oboustranná spolupráce s partnerem projektu – Norským Institutem lidových řemesel (NHU), který je součástí muzea v přírodě Maihaugen v Lillehammeru.

Díky grantu ve výši 32 419 EUR, který VMP získalo v roce 2008 z „Fondu technické asistence“ se v roce 2009 uskutečnily 3 společné akce. Obdobně jako v roce předchozím proběhly dva semináře/workshopy. První ve dnech 20. – 24. dubna v Lillehammeru, zaměřený na metodiku výuky tradičních řemesel a prezentaci zvykoslovných pořadů a druhý 1.– 5. listopadu 2009 ve Valašském muzeu se zaměřením na konzervátorské techniky a metody likvidace dřevokazných škůdců.

V červenci se pracovníci NHU/Maihaugen zapojili ve VMP do programu „Pekařská sobota“. Norští pekaři předvedli tradiční pečení chleba, který pak nabízeli návštěvníkům k ochutnávkám.

Nad rámec plánovaných akcí uspořádal NHU spolu s Norským direktoriátem kulturního dědictví v říjnu v Maihaugenu konferenci zaměřenou na prezentaci výsledků úspěšných projektů realizovaných v rámci Norway Grants partnerskými institucemi NHU. Kromě našeho projektu byly představeny projekty z Gruzie, Lotyšska a z Norska. Součástí konference byl workshop s názvem „Tesařské dialekty“, v jejichž průběhu předváděli ukázky tesařských technik také 3 pracovníci VMP.

V roce 2009 pokračovala navázána spolupráce s těmito zahraničními institucemi:

- The Kenozersky national park (Ruská federace, Archangelská oblast)
- Muzeum Liptovské dědiny v Pribyline
- Muzeum Sremskie

V roce 2009 také pokračovala spolupráce s institucemi ze zemědělské oblasti:

- OSEVA PRO s. r. o. - Výzkumná stanice travinářská Zubří
- Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž s. r. o.
- Výzkumný ústav bramborářský, Havlíčkův Brod s. r. o.

- Mendelova zemědělská a lesnická univerzita - Zahradnická fakulta v Lednici
- VÚRV - Oddělení genové banky – pracoviště Olomouc
- Konopářský svaz ČR
- Svaz chovatelů ovcí a koz ČR
- Český zahrádkářský svaz
- ELBARN – mezinárodní organizace udržování původních plemen a zemědělských plodin

V rámci celosvětové spolupráce řízené ICOM, jsou každoročně vyvíjeny odborné a dílčí aktivity, které zastřešuje Český výbor ICOM se sídlem v Moravském zemském muzeu v Brně. VMP je stálým institucionálním členem. VMP v rámci své odborné činnosti se plně shoduje se schválený strategickým plánem ICOM v oblasti:

- uchování kulturního a přírodního dědictví lidstva a jeho zpřístupňování veřejnosti;
- uznání lidské tvořivosti ve všech jejích projevech a její význam pro interpretaci minulosti, utváření přítomnosti a výhled do budoucnosti;
- uznání intelektuální, kulturní a sociální diverzity a respektování rozdílností;
- profesní rozvoj, vzdělávání, výměna zkušeností a vzájemná pomoc mezi členy muzejní profese;
- profesionální chování, dodržování Etického kodexu ICOM;
- podpora muzejní práce a aktivit propagujících kulturní dědictví jako pojiček mezi národy;
- vzdělávání a šíření vědomostí přispívající i udržitelnému rozvoji v souladu s různými společensko-kulturními potřebami;
- seznamování s cíli ICOM;
- demokratické hodnoty, komunikace, poskytování služeb;
- aktivní účast na debatách o společenských změnách, o umění, kultuře a dědictví;
- spolupráce s partnerskými organizacemi a mezinárodní propagace činnosti ICOM.

10. SPOLUPRÁCE S JINÝMI INSTITUCEMI

VMP se aktivně spolupodílí na činnosti několika odborných komisí, zřízených Asociací muzeí a galerií ČR. Nejintenzivnější spolupráce se odvíjí v rámci Etnografické komise, kde jsou do činnosti zapojeni odborní pracovníci (Mgr. Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D., Mgr. Barbora Jarošová, Mgr. Petr Lídák, Helena Cviklová, Mgr. Jana Tichá, Ing. Šárka Kramolišová). Ředitel VMP Ing. Vítězslav Koukal, CSc. je členem:

- Muzejní rada Národního zemědělského muzea v Praze
- Ředitelská rada NÚLK ve Strážnici
- Vědecká a programová rada Muzea Těšínska
- Památková rada Národního památkového ústavu Olomouc

- Vědecká muzejní rada Muzea Novojičínska
- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Regionálního muzea Mikulov

V rámci činnosti Mezinárodní asociace zemědělských muzeí (AIMA) je i nadále sekretariát AIMA ve VMP (sekretář – Mgr. Radoslav Vlk, Ph.D., člen prezidia Ing. Vítězslav Koukal, CSc.). Na základě spolupráce s jednotlivými muzei v rámci AIMA bylo uskutečněno několik zahraničních stáží v partnerských muzeích AIMA.

Na základě jednání valného shromáždění Evropského svazu muzeí v přírodě (AEOM) se stal členem prezidia ředitel VMP Ing. Vítězslav Koukal, CSc. V rámci spolupráce s jednotlivými členskými muzei AEOM bylo uskutečněno několik zahraničních stáží v partnerských muzeích AEOM. Na základě rozhodnutí valného shromáždění AEOM (srpen 2009) při 24. konferenci AEOM v Dánsku – Arhus – Museum Den Gemly By, se 25. konference AEOM uskuteční v roce 2011 v SR a ČR ve spolupráci se Slovenským národním muzeem – Etnografické muzeum Martin a VMP

Valašské muzeum v přírodě dále spolupracuje na základě členství s:

- Český svaz muzeí v přírodě (Ing. Vítězslav Koukal, CSc. – předseda svazu, Mgr. Petr Lidák – tajemník svazu)
- CIOFF (International Council of Organizations for Folklore Festivals and Folk Art) – Ing. Vítězslav Koukal, CSc. - člen Českého výboru CIOFF
- IOV – Internationale Organization Volkskunst – Ing. Vítězslav Koukal, CSc. - předseda Českého výboru IOV

Již tradiční spolupráce probíhala s Ústavem evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Filozoficko-přírodovědnou fakultou Slezské univerzity v Opavě, jejichž studenti se účastní pod metodickým vedením odborných pracovníků VMP terénních výzkumů a odborných praxí.

Úspěšně se v průběhu roku také dařilo prakticky naplňovat dohody o spolupráci s partnerskými muzei v zahraničí.

V souvislosti s řešením projektu **Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví** je aktivně udržována oboustranná spolupráce s partnerem projektu – Norským Institutem lidových řemesel (NHU), který je součástí muzea v přírodě Maihaugen v Lillehammeru.

Díky grantu ve výši 32 419 EUR, který VMP získalo v roce 2008 z „Fondu technické asistence“ se v roce 2009 uskutečnily 3 společné akce. Obdobně jako v roce předchozím proběhly dva semináře/workshopy. První ve dnech 20. – 24. dubna v Lillehammeru, zaměřený na metodiku výuky tradičních řemesel a prezentaci zvykoslovných pořadů a druhý 1.- 5. listopadu 2009 ve Valašském muzeu se zaměřením na konzervátorské techniky a metody likvidace dřevokazných škůdců.

V červenci se pracovníci NHU/Maihaugen zapojili ve VMP do programu „Pekařská sobota“. Norští pekaři předvedli tradiční pečení chleba, který pak nabízeli návštěvníkům k ochutnávkám.

Nad rámec plánovaných akcí uspořádal NHU spolu s Norským direktoriátem kulturního dědictví v říjnu v Maihaugenu konferenci zaměřenou na prezentaci výsledků úspěšných projektů realizovaných v rámci Norway Grants partnerskými institucemi NHU. Kromě našeho projektu byly představeny projekty z Gruzie, Lotyšska a z Norska. Součástí konference byl workshop s názvem „Tesařské dialekty“, v jejichž průběhu předváděli ukázky tesařských technik také 3 pracovníci VMP.

V roce 2009 pokračovala navázána spolupráce s těmito zahraničními institucemi:

- The Kenozersky national park (Ruská federace, Archangelská oblast)
- Muzeum Liptovské dědiny v Pribyline (Slovenská republika)
- Muzeum Sremskie (Polsko)
- Muzeum narodowe rolnictwa a przemyslu rolnospozywczego v Szreniave (Polsko)
- Muzeum Kaszubskie - Park Etnograficzny we Wdzyzach Kiszewskich (Polsko)

V roce 2009 také pokračovala spolupráce s institucemi ze zemědělské oblasti:

- OSEVA PRO s. r. o. - Výzkumná stanice travinářská Zubří
- Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž s. r. o.
- Výzkumný ústav bramborářský, Havlíčkův Brod s. r. o.
- Mendelova zemědělská a lesnická univerzita - Zahradnická fakulta v Lednici
- VÚRV - Oddělení genové banky – pracoviště Olomouc
- Konopářský svaz ČR
- Svaz chovatelů ovcí a koz ČR
- Český zahrádkářský svaz
- ELBARN – mezinárodní organizace udržování původních plemen a zemědělských plodin

V rámci celosvětové spolupráce řízené ICOM, jsou každoročně vyvíjeny odborné a dílčí aktivity, které zastřešuje Český výbor ICOM se sídlem v Moravském zemském muzeu v Brně. VMP je stálým institucionálním členem. VMP v rámci své odborné činnosti se plně shoduje se schválený strategickým plánem ICOM v oblasti:

- uchování kulturního a přírodního dědictví lidstva a jeho zpřístupňování veřejnosti;
- uznání lidské tvořivosti ve všech jejích projevech a její význam pro interpretaci minulosti, utváření přítomnosti a výhled do budoucnosti;
- uznání intelektuální, kulturní a sociální diverzity a respektování rozdílností;
- profesní rozvoj, vzdělávání, výměna zkušeností a vzájemná pomoc mezi členy muzejní profese;

- profesionální chování, dodržování Etického kodexu ICOM;
- podpora muzejní práce a aktivit propagujících kulturní dědictví jako pojítek mezi národy;
- vzdělávání a šíření vědomostí přispívající i udržitelnému rozvoji v souladu s různými společensko-kulturními potřebami;
- seznamování s cíli ICOM;
- demokratické hodnoty, komunikace, poskytování služeb;
- aktivní účast na debatách o společenských změnách, o umění, kultuře a dědictví;
- spolupráce s partnerskými organizacemi a mezinárodní propagace činnosti ICOM.

11. ZÁVĚR

Rok 2009 přinesl Valašskému muzeu v přírodě celou řadu významných podnětů pro zkvalitnění odborné a prezentační činnosti VMP.

Nejvýznamnější akcí roku 2009 bylo pokračování v naplnění implementačního plánu největšího projektu v dějinách VMP - *Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví*.

Hlavními výstupy projektu jsou realizace dostavby areálu Valašská dědina a Mlýnská dolina, vybudování nového pracoviště Oddělení péče o sbírky, rehabilitace a sanace nejstaršího objektu VMP – Hostinec u Vašků a vybudování nové multimediální expozice Městečko pod Radhoštěm.

Svůj pomyslný křest zažila po rozsáhlé dostavbě Valašská dědina, která v současné době nabízí návštěvníkům prohlídku ve více jak 32 objektech (expozicích) zaměřených na prezentaci sociální struktury podhorské vesnice včetně zemědělství a řemeslné výroby.

Nedílnou součástí pracovní náplně všech odborných a technických pracovníků během celého roku 2009 byly stavební, konzervační, odborné a historicko-etnografické práce pro projekt *Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví*, především v rámci činností spojených s dostavbou areálu Mlýnská dolina, Živý dům (centrum výchovně – vzdělávacích programů)

I přes nepřízeň počasí (jarní a podzimní povodně, podzimní sněhová kalamita), které je důležitým prvkem jenž ovlivňuje jeden z významných hospodářských ukazatelů – návštěvnost, se podařilo VMP udržet dlouhodobý standard v návštěvnosti.

Nelze opomenout další významnou akci, navazující na jeden z výstupů NG – celková rekonstrukce Centrálního depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm.

Za finanční podpory MK ČR se zrealizovala celková sanace a rehabilitace vnitřního zdiva, inženýrských sítí, instalace EPZ a EZS včetně napojení jednotlivých depozitářů na centrální sbírkotvorný server. Současně s tímto VMP v rámci své koncepce sbírkotvorné činnosti postupně (především v rámci pravidelných revizí, a nových přírůstků) navádí nový systém determinace jednotlivých sbírkových předmětů a depozitářů pomocí tzv. čárových kódů. Veškerá tato odborná činnost je koordinována správcem sbírkotvorného serveru BACHsystem – Olomouc.

Jak již bylo popsáno v předcházejících kapitolách, VMP pokračuje ve své obnovené ediční a vydavatelské činnosti, zejména na poli odborné literatury, již jako evidovaný a registrovaný vydavatel v Národní knihovně Praha.

Dlouhodobá spolupráce s odbornou pozůstalostí doc. dr. Ludvíka Kunze a jeho rodiny přinesla plody v podobě druhého svazku edičního encyklopedického projektu *Hudební lidové nástroje Čech, Moravy a Slezska*, díl II. C - H. Podpora, které se projektu dostalo ze strany MK ČR, umožnila začít přípravu vydání posledního svazku této edice.

Pochopitelně, že všechny podněty k dalšímu rozvoji si vyžadují vedle kvalifikovaného odborného zázemí i dostatečné množství finančních prostředků. Stále více se ukazuje, že ani VMP nebude moci v budoucnu existovat bez podpory cílených grantových a dotačních programů, které umožní realizaci řady plánovaných akcí – ať již na poli stavebně-investičním, tak v oblasti zlepšování péče o sbírkové předměty a všechny doklady hmotného i nehmotného kulturního dědictví, výzkumně-dokumentační a dalších odborných projektech atd. I přes poměrně vysoký počet investičních akcí vázaných na finanční zdroje eea grants, se v roce 2009 muselo VMP potýkat s omezenými finančními možnostmi z dalších grantových projektů zřizovatele – MK ČR, které omezují nebo neumožňují realizaci některých akcí, jiné dokonce zůstávají již několik let nerealizovány – výzkumné aktivity navazující na předcházející výstupy terénních výzkumů.

Výše uváděné zkušenosti, si troufáme říci pramení někdy až z neznalosti nebo lépe řečeno z nechtění pochopit systém vědecko – výzkumných aktivit jednooborové instituce jakou je právě VMP. A bylo to právě VMP, které poukazovalo na nedostatečný počet impaktovaných a recenzovaných periodik pro etnografická muzea, jenž byla za vědomí představitelů MK ČR nebrána v potaz a tudíž do dnešního dne je v seznamu těchto periodik, časopisů oproti jiným oborům opravdu zanedbatelné množství těchto periodik (slovy čtyři). Je nutno podotknout, že pokud chce někdo hodnotit dosažené výsledky pouze počtem publikační činnosti v těchto časopisech, musí mít instituce prostor k této formě prezentace.

Dále je nutno poukázat na systém hodnocení při schvalovacím procesu, který byl šitý na míru pouze víceoborovým muzeím v rámci celé ČR bez ohledu na jejich formální stránku výstupů v rovině publikační (vědecká, odborná,

obecná), prezentační a schopnost aplikace již dosažených výstupů především do organizačně provozních činností jenž vedou k zvýšení atraktivnosti muzea jako celku. Budeme velice rádi, když se po roce opět otevře diskuse nad tímto palčivým tématem, které zamezuje čerpání finančních prostředků vázaných primárně pro vědecko-výzkumné organizace řízené MK ČR.

Výsledkem hospodaření VMP v roce 2009 je zisk ve výši **Kč 1 830 749,73 Kč**. Ministerstvo kultury nás dotovalo 68 %, rozdíl nákladů byl hrazen z vlastních výnosů. Nejvyšší položkou v nákladové části jsou osobní náklady, tvoří 51 % celkových nákladů.

Závěrem lze konstatovat, že rok 2009 můžeme z hlediska naplnění stanoveného ročního plánu hodnotit jako úspěšný, zejména v oblasti vnitřní organizace, odborné činnosti, prezentace tuzemské, ale také zahraniční. Výrazné úspěchy jsou také na poli v péči o sbírkové objekty a sbírkové předměty, především v rámci postupné realizace nových depozitních prostor v objektu centrálního depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm. Výsledky inventarizace sbírek, inovace některých programů a pořadů, realizace vybavení dalších výstavních místností v objektu – SUŠÁK, jsou klady celoročního úsilí pracovníků VMP.

V Rožnově pod Radhoštěm, dne

Ing. Vítězslav Koukal, CSc.
ředitel muzea